

Upravišтво: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri poš. črt. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Beneški razgovori

Diplomatski sestanki nudijo danes enega izmed najbolj zanesljivih preizkusnih kamnov za vrednotenje trenutnega mednarodnega položaja držav. Komentarji listov nas seznanjajo ob takih prilikah z gledanjem mednarodne javnosti na položaje v posameznih področjih, ki so predmet posebnega zanimanja. Eno takih področij, ki je danes predmet splošne pozornosti mednarodne diplomacije in mednarodne javnosti, je tudi področje, h kateremu spada po svoji zemljepisni legi naša država. Mislimo pri tem tako na podnavski kakor balkanski prostor, kajti v obeh imamo mi svoje življenjske interese. Po tem, v kolikšni meri nam te interese in ta naš važni položaj priznavajo tudi druge države, lahko vrednotimo svoj trenutni položaj v mednarodnem svetu.

Ako izhajamo s teh zrelšč in si prav o tem skušamo biti danes na jasnem, smemo s polnim zadovoljstvom ugotoviti, da nam tako sosedji kakor vsa ostala Evropa priznavajo le lokalno omejeno važnost, temveč celo nekakšno ključno pozicijo v sedanjih razgibanjih diplomatskih akcijah, ki se gajo zlasti na evropski vzhod in jugovzhod. To priznanje smo v zadnjem času že večkrat čitali v polslužbenih organih vseh evropskih velesil brez izjeme. Jugoslavija je danes v evropski in splošni mednarodni politiki činitelj, s katerim vsi, prav vsi računajo, ga upoštevajo in po vsem tem tudi urejajo svoje odnose z nami. Najbolj zgovorno je to podčrtal v svojem ekspoziciji dne 9. marca naš novi zunanji minister dr. Cincar-Marković, ko je opozoril na sposobnost naše države, da se prilagodi mednarodni in evropski sredini, v kateri živi, kar daje naši kraljevini častno oznako »neobhodnega elementa ravnesja miru in reda v jugovzhodni Evropi«.

Tega priznanja, ki je zlasti v sedanjih viharjih časih tako velikega pomena, si ne dajemo sami, temveč nam ga ob vsaki priliki vedno znova daje vsa Evropa. Naša osnovna zunanje-politična črta je po izjavah našega zunanjega ministra »miroljubnost, ki ne zahteva ničesar tujega, ki jo pa spremlja tudi odločnost za obrambo države celote in življenjskih koristi našega naroda«. Ponovno se je to izkazalo, da zunanji svet cenijo tako naša miroljubna prizadevanja, kakor našo odločnost. Zato so prav v zadnjih letih burnega evropskega razvoja pokazale vse evropske velesile, zlasti tudi vsi naši sosedji izredno zanimanje za nas. Mi smo bili teh simpatij veseli, ker smo si zaradi varnosti svojih mej hoteli pridobiti čim več pravih prijateljev, ki spoštujejo našo državno samostojnost in našo neodvisnost. V tem duhu so nam poleg starih novi prijatelji ravno tako dragoceni.

Pred dvema letoma smo sklenili z našo jadransko sosedo pakt prijateljstva, ki je doslej prestal vse preizkušnje. Zakaj? Ker je bil sklenjen na povsem stvarnih osnovah dveh sosedov, ki se hočeta medsebojno spoštovati in drug drugemu priznavata življenjske interese. Zato sta si Jugoslavija in Italija že pred dvema letoma zajamčili spoštovanje »skupne meje na kopnem, kakor tudi pomorske meje obeh držav na Jadranu«. V svojem govoru o sredozemskih vprašanjih je voditelj usode Italije Mussolini še izrecno in ponovno poudaril pomen tega medsebojnega upoštevanja italijanskih in slovenskih interesov ob mirnem Jadranu.

Toda Italija in Jugoslavija sta šli v svojih prizadevanjih za ureditev vseh medsebojnih vprašanj še dalje. Po tretjem členu beograjskega sporazuma z dne 25. marca 1937 se odrekata vojni kot sredstvu svoje nacionalne politike in se v četrtem členu obvezujeta, da ne bosta na svojem ozemlju dopuščali nobene aktivnosti, ki bi bila naperjena proti »teritorialni integralnosti ali obstojem in redu druge pogodbenice stranke« in ne akcije, ki bi bila »takega značaja, da bi škodila prijateljskim odnosom med obeh državama«.

Ali je na teh stvarnih osnovah, ki izvirajo iz medsebojnega spoštovanja interesov obeh pogodbenih strank, mogoče še kak korak naprej? Prava prijateljstva, pravijo, nimajo mej; zato so njih poglobitve vedno mogoče, toda njih resnična vrednost počiva vslej samo na zgoraj naznačenih osnovah, ki so predpogoj prijateljstva sploh. Z našimi italijanskimi strani ni doslej nihče dvomil v iskrenost prijateljstva, ki nas veže, ker ni nihče nikdar dvomil v iskrenost medsebojnega spoštovanja. Zato so v takem okviru mogoče tudi nadaljnje izpopolnitve, ki lahko še izmenjanjem jamstvo dajo še večji pomen. Komentarji italijanskih listov nam dokazujejo, da se tako tolmajoči naši skupni odnosi tudi onkraj Jadrana, kar vedno znova potrjuje, da je to prijateljstvo rodila potreba, kakor so to odgovorni italijanski državniki vedno naglašali.

SLOVESEN SPREJEM NAŠEGA ZUNANJEGA MINISTRA CINCAR-MARKOVIČA V BENETKAH

Vso pot od Postojne do Benetk so ga sprejemali z velikimi častmi — Razgovori z grofom Ciano so se začeli včeraj in se bodo danes nadaljevali

Ljubljana, 22. aprila. a. Danes ob 8.26 je potoval s simplonskim ekspresom skozi Ljubljano na poti v Benetke zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković. Z zunanjim ministrom sta potovala poleg spremstva še jugoslovanski poslanik pri Kvirinalu Boško Hristić ter italijanski poslanik v Beogradu Mario Indelli. Na železniški postaji so zunanjega ministra pozdravili ban dr. Natlačen, italijanski konzul v Ljubljani Guerrini Maraldi, jugoslovanski generalni konzul v Celovcu Jovanović ter drugi predstavniki.

Postojna, 22. aprila. a. Ob 10. se je pripeljal v Postojno s svojim spremstvom jugoslovanski zunanji minister Cincar-Marković. V Postojni so ga slovesno sprejeli zastopniki oblasti in fašistične stranke. Ko je vlak vozil na postajo, okrašen z jugoslovanskimi in italijanskimi zastavami, ga je pozdravilo sviranje jugoslovanske in italijanske himne. Baron Bellone Capano iz protokola zunanjega ministrstva mu je izrekel dobrodošlico v imenu grofa Ciana, za njim pa tržaški prefekt senator Rebus in zvezni tajnik fašistične stranke Graziosi. Med navzočnimi sta bila tudi komandant armije iz Vidma in divizijski komandant iz Gorice. Zunanji minister je obšel častni četi 24. pehotnega polka in fašistične mladine. Potem sta tržaški prefekt in zvezni tajnik Graziosi stopila v salonski vagon jugoslovanskega zunanjega ministra in vlak je krenil med zvoki jugoslovanske himne iz Postojne.

Trst, 22. aprila. a. Dopoldne se je pripeljal v Trst jugoslovanski zunanji minister. Na postaji so ga pozdravili predsednik tržaške občine Marcuzzi s številnimi zastopniki civilnih in vojaških oblasti, med katerimi so bili tudi poveljniki armije general Garibaldi, poveljnik divizije ter številni tržaški novinarji. Naša generalna konzula g. Kojić iz Reke in Milan Radojević iz Trsta z osebjem generalnega konzulata. Po pozdravu na kolodvoru je zunanji minister dr. Aleksander Cincar-Marković naredil kratko vožnjo z avtomobilom po mestu.

Prihod v Benetke

Benetke, 22. aprila. a. Benetke so danes priredile svečan sprejem jugoslovanskega zunanjega ministra dr. Aleksandra Cincar-Markovića. Italijanski zunanji minister grof Ciano je prisel v Benetke že dopoldne z letalom iz Rima.

Ob 14.30 se je grof Ciano odpeljal iz hotela na beneško železniško postajo Santa Lucia, kamor je malo pred 15. uro prispel z vlakom jugoslovanskega zunanji minister. Vsa postaja je bila v italijanskih in jugoslovanskih zastavah ter razkošno okrašena z zelenjem. Pred njo se je zbrala velika množica ljudstva. Vlak se je ustavil med sviranjem jugoslovanske himne. Grof Ciano se je s Cincar-Markovićem prisrčno pozdravil, potem pa mu predstavil zbrane odličnike, med njimi tudi beneškega prefekta senatorja Catalana, poveljnika gornjega Jadrana admirala Tura, zveznega tajnika fašistične stranke Oscarja, komandanta armije generala Sotebra, beneškega župana grofa Marcella, svoje sodelavce: veleposlanika Buttia, opolnomočenega ministra Vitellia in druge. Na peronu so bili tudi številni italijanski in tuji novinarji.

Oba zunanja ministra sta obšla častno četo 56. pehotnega polka. Poleg čete so stali v slavnostnih oblekah oficirji suhozemske vojske, letalstva in mornarice v Benetkah. Ministra sta nato obšla še oddelek fašistične mladine, ki jima je prirejala velike ovacije. Prav tako jima je prirejala ovacije velika množica, ki se je zbrala pred postajo.

Med ovacijami in sviranjem jugoslovanske in italijanske himne sta se oba ministra odpeljala z motornimi čolni v »Grand hotel«, kjer so bili za nju pripravljeni prostori. Ob vsej poti do ho-

Ta potreba se seveda v teh dveh letih ni prav nič zmanjšala. Nasprotno, v interesu obeh sosednih držav je, da se najdejo osnove za še širše sodelovanje, ki ga obema državama narekuje med drugim tudi splošni mednarodni položaj, zlasti v tem predelu Evrope, kjer nam nihče ne odreka interesov. Naš prvi interes pa je, da živimo z vsemi sosednimi državami v miru. Tudi v tem pogledu je Italija ponovno pokazala svoje razumevanje za naše težnje. Zato se je na primer vedno trudila, da bi s svojim posredovanjem v Budimpešti izgladila vse ovire, ki so bile doslej napoti za ureditev odnosov med nami in Madžarsko.

Po obisku madžarskih državnikov v Rimu pretekli teden je Italija, kakor pravijo poročila, zabeležila na tej poti že najmanj pol uspeha, kajti sporazum med nami in Madžarsko postaja vedno bolj dejstvo, in to dejstvo, katerega ni mogoče odrekati velikega pomena za nadaljnji razvoj dogodkov v Podunavju in na Balkanu. Kakor sporazum z Italijo, more tudi ta novi sporazum biti zgrajen samo na medsebojnem spoštovanju in medsebojnih jamstvih. To pa pomeni da mora postati madžarski revizionizem glede nas odsej samo še — zgodovina. Na tej osnovi se da v Podunavju še marsikaj realnega in pozitivnega zgraditi. Tudi s

tela ju je meščanstvo, zbrano po balkonih in po hodnikih na obeh straneh Velikega kanala, prisrčno pozdravljalo. Po vseh hišah so vihrale jugoslovanske in italijanske zastave. Pred hotelom je bilo zbrano tudi vse polno šolske mladine, ki je vzklikala Jugoslaviji, dr. Cincar-Markoviću in grofu Ciano.

Prvi razgovor

Benetke, 22. aprila. AA. Popoldne ob 16.30 sta imela jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković in grof Ciano svoj prvi razgovor v salonu Grand hotela. Trajal je približno dve uri in je potekal v zelo prisrčnem in prijateljskem razpoloženju.

Po razgovoru sta se oba ministra odpeljala z motornim čolnom vojne mornarice na krajšo vožnjo po morju. Ko je dr. Cincar-Marković stopil v čoln, so mornarji razobesili na njem jugoslovensko zastavo.

Zvečer ob 21. je priredil grof Ciano večerjo na čast jugoslovanskemu gostu. Po večerji bo svečan sprejem.

Benetke, 22. aprila. br. Jutri zjutraj se bodo razgovori med obema zunanjima ministroma nadaljevali. Še dopoldne si bosta državnika skupno ogledala

Minister Cincar-Marković o svojem obisku

Izjava za italijanski tisk ob prihodu v Italijo

Benetke, 22. aprila. AA. Jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković je ob prihodu v Italijo dal preko agencije Stefani tole izjavo za italijanski tisk:

»Zelo srečen sem, da se mi je kot zunanjemu ministru ponudila prilžnost obiskati prijateljsko Italijo in stopiti na beneškem sestanku, ki me je pred kratkim nanj povabil grof Ciano, v prvi osebni stik z italijanskim zunanjim ministrom, podpisnikom in prepričanim uresničevalcem italijansko-jugoslovanskega dogovora ter najbližjim sodelavcem g. Mussolinija, ustanovitelja nove Italije in odločnega zagovornika italijansko-jugoslovanskega prijateljstva.

Na beneškem sestanku bomo, kakor morete slutiti, v duhu prisrčnega in iskrenega razmerja, ki vlada med našima državama, razpravljali o vprašanjih, ki nas ta trenutek zanimajo. Takih sestanki so, kadar gre za sosedje, ki jih družijo tako prijateljske vezi, popolnoma razumljivi. Razmerje, polno iskrenega prijateljstva in zaupanja, ki vlada med Italijo in Jugoslavijo, dokazuje vsak dan iznova svojo koristnost in trdnost. To bo v popolnem obsegu potrdil tudi beneški sestanek.

Ta obisk me navdaja z veseljem tudi zato, ker obuja v meni spomin na moj prejšnji obisk v Italiji, ko sem kot eden izmed sodelavcev pri ustvarjanju prijateljstva med Italijo in Jugoslavijo spoznal vašo lepo domovino in vaš plemeniti narod. Veliki napredek in duh, ki se danes opaža v Italiji na slehernem koraku, duh delavnosti, reda in discipline, me navdajata z iskrenim

to potezo je Italija dokazala, da računa z dejstvi, kakor vedno, in da nadaljuje svojo politiko z nami na osnovah preizkušenega beograjskega sporazuma.

Ob svojem prihodu v Benetke je grof Ciano izjavil, da beneški razgovori ne bodo dali nobenega novega »akta«, ker je to spričo trdnih osnov prijateljstva nepotrebno. Sestanek obeh zunanjih ministrov je nastal iz potrebe po izmenjavi misli glede na spremembo vlade v Beogradu po poslednjem Cianovem obisku pri nas in pa glede na združitve Albanije z Italijo, konkretno pa bo predvsem v ospredju sporazum med Jugoslavijo in Madžarsko. Zato smemo po Benetkah pričakovati predvsem razgovore med nami in Budimpešto. Izven te akcije pomirjevanja v naši sosesčini pa ni pričakovati nobenih senzacij. Z vero vase in v svojo misljo v tem predelu Evrope, obenem pa opri na svoje stare in nove prijatelje lahko gledamo z zaupanjem v bodočnost. Kakor kažejo vsi znaki bodo beneški razgovori to vero še potrdili. Iz Benetk pojde minister Cincar-Marković v Berlin. Nadejati se je, da se bodo tudi njegovi razgovori z nemškimi državniki končali v onem prijateljskem duhu medsebojnega spoštovanja in uvaževanja, ki so že doslej tvorili osnovo naših odnosov napram veliki Nemčiji.

dala zgodovinsko razstavo slik Paola Veronesija. Opoldne bo beneška mestna občina priredila jugoslovanskemu gostu in Ciano slavnostno kosilo. Zvečer bo dr. Cincar-Marković zapustil Benetke in se vrnil v Beograd.

Napovedi vodilnega italijanskega novinarja

Rim, 22. aprila. AA. Stefani: »Giornale d'Italia« objavlja poročilo iz Benetk, ki ga je napisal ravnatelj tega lista Virginio Gayda in v katerem med drugim pravi, da bo sestanek grofa Ciana z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Markovićem še bolj poglobil prijateljstvo in točno določilo stališče obeh sosednih držav do sedanjega položaja v Evropi, vse v duhu sporazuma od 25. marca 1937 in prijateljstva, ki navdaja odnose med Rimom in Beogradom. Do tega bo prišlo, čeprav zdaj v Benetkah ne bo podpisan noben nov sporazum. Gayda poudarja, da se bosta grof Ciano in dr. Marković v Benetkah poleg drugega razgovarjala tudi o zblizanju med Beogradom in Budimpešto, zblizanju, za katerega se je Italija že davno prizadevala. Pisec članka pravi, da bodo razgovori v Benetkah, ki so sledili neposredno po obisku madžarskih državnikov v Rimu, pomagali rešiti to vprašanje.

občudovanjem. Rad porabljam to prilžnost, da podčrtam, koliko je italijanski tisk s svojim globokim in pravičnim razumevanjem naših interesov pripomogel k izgradnji tega italijansko-jugoslovanskega prijateljstva, ki je danes eden izmed glavnih temeljev zunanje politike naših dveh držav.«

Ciano o sestanku

Benetke, 22. aprila. br. Italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano je prisel ob 11. z letalom na tukajšnje letališče. Sprejeli so ga zastopniki beneških

oblasti. Z letališča se je takoj odpeljal v Grand hotel. Po kratkem odmoru je sprejel novinarje, ki jim je dal glede na svoj bližnji sestanek z jugoslovanskim zunanjim ministrom dr. Cincar-Markovićem kratko izjavo. Poudaril je, da v Benetkah ne bo podpisana nikakoli nova pogodba. Italijansko-jugoslovanski razgovori so postali potrebni, ker se je pričelom tega leta v Jugoslaviji spreminila vlada in ker se je po priključku Albanije k Italiji ustvaril nov položaj na Balkanu.

Imenovanje kraljevega namestnika v Albaniji

Rim, 22. aprila. br. S posebnim kraljevim dekretom je bil imenovan dosednji italijanski poslanik v Tirani Giacominzi za kraljevega namestnika v Albaniji. Ob enem mu je bil podeljen vojaški čin generala.

Angleška poslanica Mussoliniju?

London, 22. aprila. AA. (Havas). Rimski dopisnik »Timesa« poroča: Britanski poslanik lord Perth se je včeraj poslovil od Mussolinija. Razstanku je prisostvoval tudi zunanji minister grof Ciano. Razgovor je trajal 25 minut. Zdi se, da je lord Perth izrazil to prilžnost, da je izročil Mussoliniju nekakšno poslanico britanske vlade.

London, 22. aprila. AA. (Reuter): Iz pooblaščenega vira se je zvedelo, da sedanji britanski poslanik v Rimu lord Perth ni izročil predsedniku italijanske vlade Mussoliniju nobenega posebnega sporočila, ko se je včeraj poslovil od duceja. Lahko se pa domneva, da je lord Perth izrazil prilžnost, da je orisal osnovne točke britanske politike, med njimi tudi željo Velike Britanije, da se ohrani prijateljstvo z Italijo. Mislijo, da ne bo nobenih nesoglasij ali težkoč pri sestavi povelilca za novega britanskega poslanika sira Percyja Loraina zaradi italijanskega nastopa proti Albaniji, čeprav položaj Albanije še ni jasno orisan.

Novih 21 milijard za francosko vojsko

Finančni minister Reynaud o potrebi novih finančnih bremen za izpopolnitev oborožitve

Pariz, 22. aprila. br. Danes so bili objavljeni dekreti, ki jih je včeraj sprejela vlada na svoji seji v Elizejski palači. Poleg dekretov so bili objavljene tudi podatki o novih kreditih za narodno obrambo, ki znašajo 15 milijard frankov (21 milijard din). Od teh kreditov odpade 4200 milijonov na vojno ministrstvo, 6000 milijonov na letalsko, 4800 na mornariško in 60 milijonov na kolonialno ministrstvo.

PARIZ, 22. aprila. br. Finančni minister Reynaud je imel snoči po radiu govor, v katerem je utemeljeval najnovejše fiskalne, finančne in valutne ukrepe, ki pomenijo znatno obdavčevanje in obremenitev vseh slojev naroda. Državni dohodki se bodo z novimi davki in takсами povišali približno za 15 milijard frankov. Vsi ti dohodki so namenjeni ojačenju državne obrambe. Minister Reynaud je izjavil:

Obračam se na vse vas, ki se zavedate današnje resne ure. Trda je moja dolžnost zahtevati od vas novih žrtv, toda vi imate istočasno vso pravico zahtevati, da se te žrtve razdele enakomerno, pravično in pošteno. Če hočemo ali ne, vsi smo postali akterji drame, ki je zajela vse svet. Občudovati moramo pri tem male narode, ki so pripravljeno braniti svojo zemljo do zadnje kapljice krvi, čeprav nimajo na razpolago zadostnih sredstev. Tudi zaradi njih Francija nikoli ni rabila v toliki meri vseh svojih sil, kakor jih rabi sedaj, pa tudi svet nikoli ni tako rabil Francije in njenih sil kakor dandanes. Če bi Francija jutri izginila, kaj bi se zgodilo z Anglijo, kakšna usoda bi čakala Zedinjene države? Vsem je jasna velika vloga današnje Francije.

Enotnost duha in mišljenja, ki jo je svet zahteval od Francije, je dosežena. Nihče v Evropi in na svetu več ne veruje, da bi se Francija mogla odreči svoji neodvisnosti ali integralnosti svojega kolonijskega imperija le zato, da bi ohranila svoj mir. Vsakdo ve, da je treba za vsako ceno obnoviti evropsko ravnotežje. V Franciji ni več strank. V

Franciji je le ena stranka, stranka francoske moči. In Francija ima le eno dolžnost, to svojo moč še bolj ojačiti. Vi vsi bi nam pripisali napako, če bi opustili prizadevanje v tej smeri. Vi vsi bi nam očitali, da nismo o pravem času zahtevali od vas skrajnih naporov, da se doseže naš skupni cilj. Te napake ne bomo napravili. Ni prvič, ko zahtevam žrtve od vas. Od teh žrtv ste mnogo pričakovali. Kar je bilo pričakovati, se je izpolnilo.

Reynaud je nadalje podrobno pojasnil finančne in fiskalne ukrepe. Omenil je, da se bo davščina na dedščine za določena premoženja znižala, da se bodo izvršile nekatere agrarne reforme, da se bodo vsi dohodki obdavčili, da se bo povečal davek na poslovni promet. Od davka bodo izvzeti le kruh, mleko in nekateri kmečki pridelki. Nadaljnji davčnih obremenitev iz valutnih razlogov ne bo, žrtve pa se bodo porazdelile sorazmerno na vse sloje naroda. Omenogčili se bodo vojni dobički in zatajevanje davčnih obveznosti.

Katastrofa dveh francoskih bombnikov

Tours, 22. aprila. AA. Okoli 11. dopoldne sta pri pristajanju trčila dva bombnika. Nesreča se je pripetila blizu Toursa. Bombnika sta treščila na zemljo in se vnela. Devet mož posadke je zgorelo.

Kar koristi drugim, naj koristi tudi Vam!

Poslužujte se — najuspešnejše posredovalnice »Jutrovega« malega oglasnika!

D A N E S

445

ponudb in povpraševanj!

Tretji zagrebški sestanek

Včera sta imela predsednik Cvetković in dr. Maček razgovore dopoldne in popoldne — Nadaljevala jih bosta v ponedeljek

Zagreb, 22. aprila. o. Davi je prisel v Zagreb z brzim vlakom predsednik vlade Dragiša Cvetković. Sprejeli so ga predstavniki oblasti z namestnikom bana in komandantom armije na čelu. S kolodvora se je predsednik odpeljal v bansko palačo, kamor je prisel ob pol 10. tudi dr. Maček. Ostala sta v razgovoru do 11. Razgovor se je nadaljeval ob 17. popoldne. Bil pa je to pot le kratke Novinarjem je bilo sporočeno, da se bosta predsednik Cvetković in dr. Maček sestala vnovič v ponedeljek dopoldne. Dr. Maček se je iz

banske palače odpeljal z avtomobilom v svoje stanovanje na Prilazu, predsednik vlade in vršilec dolžnosti bana Mihaldžić pa sta se odpeljala na sprehod.

Po dopoldanskem razgovoru v banski palači se je dr. Maček v svojem stanovanju na Prilazu sestel z inž. Košutičem in dr. Jurajem Šutejem, zvečer pa so bili pri njem zagrebški predstavniki SDS ter prvaki zemljoradniške stranke dr. Branko Cubrilović, ki je popoldne prisel v Zagreb.

Spletke ob važnem času

Temeljita posvetovanja ki so bila v Beogradu med posebnim pooblaščencom dr. Mačka g. Večeslavom Vilderjem ter delegati udruženje opozicije (UO) in Jugoslovske nacionalne stranke, so dala gotovim listom povod, da skujejo na brzo roko cel kup spletek in neresničnih informacij. Tlača je ustrelil včerajšnji »Slovenec«. V eni in isti sapi zatrjuje, da je opozicija nevoljna, ker ni pritegnjena k razgovoru dr. Mačka z g. Cvetkovićem, na drugi strani pa poudarja, da se UO in JNS še vedno ne moreta znaniti, da bi zavzeli fiksno stališče, povrh še ve, da je Vilderjevo poročilo o beograjskih posvetitvah izjavilo v zagrebških krogih »precejšnje nerazpoloženje«.

Vsem tem fantazijam je treba postaviti nasproti, kar piše o rezultatu beograjskih konferenc isti dan glavno glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik«. Predvsem ugotavlja, da so predstavniki UO in JNS »poročili predsedniku dr. Mačku, da bodo njihove stranke dale vso podporo idoli sporazuma, ker morajo sporazum podpirati in nositi vse moralne sile naroda«. V uvodniku priznava »Hrvatski dnevnik«, da UO in JNS popolnoma uvidevata potrebo njegovih razgovorov s predsednikom Cvetkovićem v teh razgovorih predstavniki UO in JNS sicer niso sodelovali, toda oni popolnoma razumejo, zakaj je dr. Maček na nje pristal in kakaj jih vodi. Dr. Maček je od početka stal na stališču, da morajo tudi zastopniki UO in JNS sodelovati pri razpravi o vprašanjih, ki se nahajajo na dnevnem redu. Po zadnjih beograjskih konferencah je položaj mnogo bolj jasn in zlasti je težnja UO in JNS, da povodom reševanja hrvatskega vprašanja pride do popolne politične svobode, istočasno tudi težnja dr. Mačka in cele kmetoslovske koalicijske. V tem pogledu obstaja posebna enodušnost med vsemi opozicijskimi strankami.

Kar se še posebej dr. Mačkovih predlogov tiče, pravi »Hrvatski dnevnik«, da je dr. Maček stavil »take predloge, ki ne tangirajo upravičenih srbskih interesov in ki istočasno omogočajo hrvatskemu narodu, da razvije svoje sposobnosti in da takisto da svoj prispevek k skupnim interesom. Pri tem je bila od dr. Mačka daleč vsaka misel, da bi se z reševanjem enega vprašanja otvarjalo drugo. Zato je tudi

upošteval vse momente in je sestavil svoj predlog tako, da mu s tega stališča ni ničesar prigravljati.«

Naj pristavimo še to, da so beograjski razgovori pokazali popolno solidarnost UO in JNS in da ni govora o tem, da bi med tema dvema skupinama obstajale težkoče v pogledu konkretnih vprašanj, ki so na dnevnem redu. Vsi sklepi so bili storjeni soglasno ter v največji prijateljski in zavezniški lojalnosti ne le med posameznimi skupinami, temveč tudi med UO in JNS na eni ter dr. Mačkom, odnosno KDK na drugi strani. V tem oziru je značilno, da sta beograjskim posvetovanjem od začetka do konca prisostvovala tudi predsednika SDS senator dr. Milan Kostić in poslanec Sena Kosanović. Že v petek, potem ko je g. Vilder podal dr. Mačku podrobno poročilo o svoji beograjski misli, je bila beograjska opozicija obveščena da je dr. Maček to poročilo z zadovoljstvom vzel na znanje.

Casopisne vesti, ki v sedanjih odločilnih dneh za razgovore med dr. Mačkom in predsednikom vlade Cvetkovićem trošijo razne govore, ki naj bi skalele atmosfero, se obsojajo same po sebi. Ko bodo razgovori zaključeni, se bo lahko povedalo in tudi pokazalo, s kolikim patriotizmom in s kakšnim globokim razumevanjem velike države in narodne potrebe sta UO in JNS odrekli svoje stališče. Posebno odločno so se te stranke postavile tudi v bran proti enostranski propagandi, ki se v zadnjih dneh vrši po raznih srbskih krajih. V Beograd neprestano prihajajo deputacije JRZ s svojimi protesti in vznemirjajo javnost. Se posebej je JNS svojim prijateljem v srbskih krajih naložila skrajno rezerviranost namram tem protestnim akcijam, ki si hočejo nadeti nekaj občanorodni značaj. Posebno akcijo vodi še beograjski »Srbski klub«, ki sklicuje konferenco uglednih srbskih kulturnih in političnih delavcev. Povabljeni so bili tudi odlični funkcionarji JNS, ki so pa to povabilo odklonili. Vse te akcije ne smejo in, upajmo, tudi ne bodo vdele za zdržale razvoja, ki neizogibno zahteva rešitev hrvatskega vprašanja, najmanj v krepkih etapah, s katerimi je spojena tudi preobrazba našega notranjega političnega življenja v smislu obnove političnih svobod.

Glavna skupščina Sokola kraljevine Jugoslavije

Sokol šteje v 2200 edinicah okrog 300.000 pripadnikov

Beograd, 22. aprila. p. V Beogradu zborujejo zastopniki našega sokolstva. Savez SKJ ima danes in jutri svojo 9. redno skupščino. Že včeraj so se zbirali delegati žup in prestolnice, danes so prišli še poslednji. Jutri dopoldne bo svečana seja, na katero so povabljeni zastopniki oblasti ter patriotskih in nacionalnih organizacij. Ob tej priliki se bo razvila v okviru savezne skupščine velika manifestacija naše nacionalne misli.

Že včeraj so bile pripravljane konference v prostorih savezne uprave. Danes dopoldne se je pričela 9. redna skupščina, ki jo je otvoril in vodil prvi podpredsednik Engelbert Gangl. Po otvoritvenem govoru je dal besedo tajniku Arsenjeviću, ki je poročal o delu verifikacijskega odbora in o poslovanju.

Nato so prišli na vrsto poročila upravnega odbora. Iz njih izhaja vse obširno delo saveza SKJ in njegovih organizacij. Med drugim ugotavlja poročilo, da se obče prilike za razvoj sokolstva v nekaterih predelih države niso znatno popravile. Savez je sicer zastavil vse svoje sile, da bi odpravil ovire in težave, vendar mu to ni povsod v vsakem pogledu uspelo.

Boji okrog Kantona

Japonci so na bojiščih pri Kantonu dobili močna ojačenja — Novi srditi boji

Hongkong, 22. aprila. d. Japonci so po elah na kantonsko fronto močna ojačenja in kažejo razna znamenja, da se jim je časno posrečilo vzhodno od mesta ustaviti kitajsko ofenzivo. Sveže japonske čete, ki so bile odposlane s prevoznimi parniki po Biseru reki, so bile takoj po njihovem izkrcanju odposlane na vzhodno in severno kantonsko fronto; pri Cenčinu, 25 km vzhodno od Kantona, so prošle takoj v protinapad, nakar so se razvili izredno srditi boji, v teku katerih je bilo po japonskih poročilih mesto Cenčin zopet zavzeto. Kitajci zatrjujejo nasprotno, da je ta kraj še vedno v njihovih rokah. V ostalem so kitajske čete svoje postojanke, ki se nahajajo v polkrogu severno od Kantona, pomaknile do zaliva vzhodne reke.

Iz Cungkinga poročajo, da so na potu na fronto v provinci Kuangsi trije transporti japonskih čet iz Koreje. Mesto Nančang, ki so ga Japonci pred tedni zavzeli, so kitajski čete zopet popolnoma obkolile.

Washington, 22. aprila. Državni tajnik za zunanje zadeve Cordell Hull je izročil

japonskemu veleposlaniku protest, ker japonske vojaške oblasti na Kitajskem prepuščajo ameriškim trgovcem v zasledenih ozemljih svobodno promet, dočim morejo japonski trgovci neovirano opravljati svoje posle. Ameriški poslanik v Tokiju je dobil istočasno nalog, naj napravi pri japonski vladi podoben korak.

Slovaški protest v Budimpešti

Budimpešta, 22. aprila. br. Zaradi včerajšnjih incidentov na slovaško-madžarski meji je slovaška vlada danes dopoldne odločno protestirala v Budimpešti. V svoji notni naglašala, da so oddelki madžarske vojske, ne da bi bili izzvani, vdrli na slovaško ozemlje in zasedli nekaj obmejnih vasi. Slovaška vlada zahteva, da se Madžari umaknejo s slovaškega ozemlja in plačajo odškodnino za povzročeno škodo ter dajo zadoščenje za prekršitev slovaške suverenosti.

Beleške

Apel jugoslovenskih akademikov v Parizu

Jugoslovenski akademiki, ki studirajo v Parizu, so imeli 12. t. m. izredno skupščino, na kateri so sodelovali Slovenci, Hrvati in Srbi. Na skupščini je bila soglasno sprejeta resolucija, s katero pozivajo akademiki odgovorne činitele v domovini, naj nemudoma rešijo hrvatsko vprašanje ter omogočijo sestavo koncentracijske vlade, ki bi izvedla sporazum ter ukrenila vse potrebno za čim bolj odločno obrambo države.

Dr. Bičanić

o nalogah po sporazumu

V »Gospodarski slogi«, glasilu istoimenske organizacije, pojasnjuje dr. Rudolf Bičanić kot intimen sodelavec dr. Mačka, kako si predstavljajo Hrvati svoje delovanje po sklenitvi sporazuma. Med drugim pravi:

»V prvi vrsti bomo odpravili oni tip svobode, ki pozna zatiranje šibkejšega po močnejšem. Ko bo prišli naš čas, bo zavladala med nami pravična svoboda. Mi potrebujemo svobodo govora tiska in zborovanja, ki omogoča kritiko in nadzorstvo vsakega javnega udejstvovanja po javnosti. Mi hočemo svobodo, mnogo, čim več svobode. Oblast mora sloneti na narodu, ki je izvor vse oblasti.«

Italijanska revija

o italijanskih ciljih

Revija »C. lica Fascista«, ki jo izdaja minister Bottai, piše o »italijanskih naravnih težnjah napram zapadu in poudarja med drugim:

»Odlučitev bo padla v zapadnem Sredozemlju in ob Renu. V pričakovanju te ure obračuna pa je za velesile osi velikega pomena na neutraliziranje vse vzhodne fronte. V zasledovanju tega namena moramo neutralizirati vse levorne točke na vzhodu in sv. m. prijateljem donovodati, da bi nobena oslabitev zvez z nami ne bila priporočljiva. Francija in Anglija se ne smeta udajati iluziji, da se bosta izognili obračunu z nami. Totalitarne države se ne morejo udovoljiti samo z malonemembnimi odškodninami za odpor, ki se jim je z nasprotno strani pokazal. Trenutne neodločitve »našega računa« se ni nastopil. Ko pa bo nastopil, bomo tako močni in tako samozavestni, da bosta zapadni velesile svoje zadržanje obžalovali, ako ga ne bosta pravočasno še spremenili.«

Delavski obratni zaupniki

Ako ne pridejo naknadno drugačne odredbe, bodo meseca maja v Sloveniji volitve delavskih obratnih zaupnikov, ki jih predpisuje zakonodaja za socialno zaščito delavstva. Te volitve so nepolitične, nudi jo pa silko razpoloženja delavstva napram glavnim delavskim strokovnim organizacijam, ker navadno le te postavljajo kandidature. Z ozirom na spremembe, ki so bile izvršene v vodstvu Delavske zbornice, je zanimanje za volitve letos še posebno veliko.

Delavski strokovni listi objavljajo pregled izidov volitev obratnih zaupnikov za leto 1937 in 1938. V teh dveh letih so imele glavne strokovne organizacije naslednje število zaupnikov: strokovna komisija (socialisti) 619 v letu 1937 in 557 v letu 1938; Jugoslovska strokovna zveza 183 in 236. Narodna strokovna zveza 53 in 68, neorganizirani 76 in 114, Zveza združenih delavcev (Jugoraz) 38 in 72.

Anglija in Francija

pred 25 leti

Dne 17. aprila. 1914 — nekaj mesecev pred svetovno vojno — se je znani francoski zgodovinar Lavisse pritoževal v nekem članku, ki ga je objavil v pariškem »Tempsu«, da Anglija vse premalo stori za okrepitev trojnega sporazuma, da je premalo oborožena in da kaže pravo politično apatijo, medtem ko se nasprotne države naglo oborožujejo in postajajo vedno bolj nevarne. To slabost so je pisal Lavisse, pokazale države trojnega sporazuma že v balkanski vojnah.

Na ta članek so takrat odgovorili londonski »Times«, da se Angliji močda zares ne mudi glede prevzema določenih obvez na evropski celini, vendar ni nobenega dvoma, da se Anglija ne bo obotavljala podpreti Francije v vojnem primeru, seveda le, ako bo napadena.

Zanimivo je, da so se nekaj mesecev pred izbruhom svetovne vojne pojavljala v tednjem Evropi podobna vprašanja glede angleške oborožitve in prevzema angleških obvez na celini, kakor še pred nekaj tedni v najnovejšem razvoju. V nasprotju z l. 1914 pa je Anglija letos 25 let kasneje, že v naprej prevzela čisto določene obveznosti do raznih evropskih držav.

Dunaj ni več prestolnica

Nemški uradni list objavlja uredbo, ki ukinja Avstrijo, odnosno Vzhodno marko kot amovstno upravno enotico. Bivše avstrijsko ozemlje je po novi odredbi razdeljeno na 7 okrožij (Gau), ki so: Dunaj s sedežem na Dunaju, koruško okrožje s sedežem v Celovcu, spodnjedunavsko okrožje s sedežem na Dunaju, zgornjedunavsko s sedežem v Linzu, solnoorško s sedežem v Salzburgu — štajersko s sedežem v Gr. Lazu in tirolsko s sedežem v Innsbrucku; bivša Predarlška je samoupravna enotica v tirolskem okrožju. Na čelu vsakega okrožja bo državni namestnik, ki bo v »posle okrožja« v imenu vlade, kakor v prejšnjih nemških deželah, in ki je podrejen notranjemu ministru. Zakon stopi v veljavo s 1. majem letošnjega leta. Od tega dne dalje se uvaia kot samostojno okrožje tudi sudetsko okrožje, ki bo prav tako podrejeno državnemu ministru.

Dunaj bo s to ureditvijo izgubil položaj avstrijske prestolnice in bo odslej le še okrožno mesto kakor Gradec, Celovec, Linz itd.

Silni roji kobilic

v Kaliforniji

New York, 22. aprila. AA. Iz Kalifornije v Kaliforniji prihajajo vesti, da se pojavljajo veliki roji kobilic, ki so opustošile dolino San Akvinta. Oblasti so mobilizirale posebno službo, ki jo začela s plini uničevati kobilice. Roji kobilic so bili tako gosti, da je bil več ur onemogočen promet.

Tri nemška vprašanja raznim evropskim državam

Priprave za odgovor Rooseveltu — Doslej so odgovorile že Nizozemska, Belgija, Švica in Litva

Berlin, 22. aprila. br. Nemška diplomatika ofenziva proti Rooseveltovi mirovni poslanici je v polnem teku. Zunanji minister Ribbentrop in državni tajnik Weizsäcker sta imela zadnje dni celo serijo razgovorov s diplomatskimi zastopniki nekaterih držav v Evropi, ki jih Roosevelt v svoji poslanici našteva, ko Hitlerja in Musolinija vprašuje, ali sta pripravljena podati zanje za dobo 10 let garancijo, da ne bosta ogrozila njihove neodvisnosti. Po diplomatski poti je nemška vlada postavila razen drugim tudi Nizozemski, Litvi, Švici in Belgiji v glavnem po tri vprašanja: 1. Ali je bila prizneta država še pred objavo Rooseveltove poslanice o njej informirana in ali je zanje dala pobudo. 2. Ali se čuti ogroženo od Nemčije in 3. kakaj je odredila vojaške ukrepe, če se ne čuti ogrožena.

Diplomatski krogi pojasnjujejo to nemško akcijo takole: Jaso je, da je Nemčija stopila v stik z raznimi državami zaradi Rooseveltove poslanice. Sicer ni mogoče zvedeti nikakih podrobnosti, vendar so bila zgoraj omenjena vprašanja prizadejim državam postavljena sprito nujne potrebe, da se razčisti položaj glede na bližnji govor kancelarja Hitlerja, ki mora biti vsakakor natanko poučen o stvarni mednarodnopolitični situaciji, da bo lahko v svojem govoru zavzel jasno stališče nasproti Rooseveltovim iniciativam.

Omenjena vprašanja so se v enaki ali malo spremenjeni obliki stavila tudi nekaterim drugim državam, ki jih našteva Roosevelt. Kakor se zatrjuje so vlade Holandije, Švice, Belgije in Litve na nemška vprašanja že odgovorile. Na prvo vprašanje so vse štiri vlade naglasile, da niso bile niti najmanj poučene o Rooseveltovi nameri. Na drugo vprašanje so odgovorile, da se ne čutijo ogrožene, ker je Nemčija izrecno priznala njihovo neodvisnost. Litavska vlada se je pri tem še posebej oprla na najnovejšo nemško-litovsko pogodbo po kateri je Nemčija po približni Klajpede Litvi zagotovila teritorialno in politično nedotakljivost. Na tretje vprašanje pa so vse štiri vlade odgovorile, da se nameravajo v primeru potrebe z vsemi sredstvi braniti svojo neodvisnost. Pričuje se, da bodo v enakem smislu odgovorile tudi druge države, na katere se je Nemčija obrnila.

Zanimivo je pri tem, da je glasilo švicarske vlade »Berneer Bund« že danes objavilo komentar k švicarskemu odgovoru, v katerem pravi, da je na dani, da se

Švica stvarno ne more čutiti izven nevarnosti, ki ji jo nujno povzročajo silna trenja med obema skupinama velesil, zaradi česar je moral švicarski narod tudi sprejeti nova izredna bremena za svojo obrambo. S tega vidika prav za prav tudi ni točno reči, da se Švica ne čuti ogrožena.

Švicarski odgovor

Bern, 22. aprila. AA. Švicarska brzojavna agencija poroča: Nemška vlada je poslala zveznemu svetu dve vprašanji, ki sta v zvezi s poslanico predsednika USA. Zvezni svet je odgovoril takole: 1. zvezni svet ni dobil nobenega obvestila o namenu predsednika Roosevelta, da pošlje mirovni apel nemški in italijanski vladi. 2. zvezni svet se zanaša na to, da bodo nevarnosti švicarske federacije, ki se brni z lastno oboroženo silo, spoštovali Nemčija in druge sosedne države, kakor so to izrecno izjavile.

Odgovora Nizozemske in Belgije

London, 22. aprila. o. Nizozemska je bila prva država, ki je odgovorila na nemška vprašanja. V svojem odgovoru pravi, da se v tem času sicer ne čuti ogrožena, vendar pa ni gotova, ali bo sedanjí občutek varnosti ostal tudi v bodoče. V londonskih diplomatskih krogih je ta odgovor Nizozemske izzval veliko pozornost.

Kakor poročajo iz Bruslja je nemški poslanik Bülow-Schwante obiskal belgijskega zunanjega ministra in mu sporočil nemška vprašanja. Belgijski zunanji minister je odgovoril, da se Belgija ne čuti ogrožena, ker zaupa v jamstva, ki so ji jih dala Anglija, Francija in Nemčija.

Angleška sodba

o nemški akciji

London, 22. aprila. o. »Times« poroča, kar se tudi službeno potrjuje, da je Nemčija poslala vprašanja več državam, ki so bile navedene v Rooseveltovi poslanici ali se čutijo ogrožene v takem smislu, kakor navaja poslanica predsednika Zedinjenih držav Namen tega koraka Nemčije se zdi v Londonu popolnoma jasen. Po angleškem mnenju naj bi se male države spravile v nevarnost, ker jim je težko odgovoriti drugače, kakor da se ne čutijo ogrožene. Če bodo njihovi odgovori negativni, jih bo kancelar Hitler porabil za svoj govor 23. t. m. v državnem zboru, da bi diskreditiral Rooseveltovo poslanico.

Angleška in nemška delegacija v Bukarešti

Nemci žele, da bi nemško-rumunski trgovinski dogovor stopil v veljavo še pred dogovorjenim rokom

London, 22. aprila. br. Danes dopoldne je odpotovala v Bukarešto delegacija angleške vlade, ki se bo z rumunsko vlado pogajala o novi trgovinski pogodbi med obema državama. V Parizu se ji bo priključil tudi njen vodja, znani strokovnjak sir Light Roos. Pogajanja se bodo pričela v ponedeljek. Ponorčajo iz Bukarešte so medtem prispele tja zastopniki nemške vlade pod vodstvom dr. Burgharda, ki si na vse načine prizadevajo, da bi rumunsko vlado pripravili do tega, da bi se nemško-rumunski gospodarski sporazum čimprej uveljavil. Po besedah bi se moral pričeti izvajati mesec dni po ratifikaciji. Nemški delegati si sedaj prizadevajo, da bi dosegli njegovo uveljavljenje že prej.

Nenadni prihod nemških gospodarskih delegatov v Bukarešto je rumunske gospodarske in politične kroge zelo presenetil. Dr. Burghardt je imel danes daljši razgovor z rumunskim trgovinskim ministrom. O rezultatih tega razgovora trenutno še niso znane nikake podrobnosti.

Bruselj, 22. aprila. br. Rumunski zunanji minister Gafencu je imel danes več razgovorov z belgijskimi in rumunskimi politikmi ter diplomati. V zunanjem ministstvu se je dopoldne sestel z ministrskim

predsednikom Pieriotom, v prvih popoldanskih urah pa z vodjo angleške gospodarske delegacije, sir Light Rossom, ki se je že sredi prijeljal v Bruselj, medtem ko je ostala angleška delegacija danes zapustila London in odpotovala v Bukarešto.

Po tem razgovoru se je Gafencu s svojim spremstvom odpeljal iz Bruslja v Calais, kjer se bo verjetno še nocoj sestel z rumunskim poslanikom v Parizu Titarecom. Jutri zjutraj se bo odpeljal preko Rokavskega preliva v London, kjer ga bo sprejel zunanji minister lord Halifax. Gafencu bo pričel svoje razgovore z angleškimi državniki v ponedeljek popoldne. Sestel se bo najprej z lordom Halifaxom in državnim podtajnikom Buttlerjem. V ponedeljek popoldne se bodo razgovori nadaljevali. Bržkone jim bo tedaj prisostoval tudi že Chamberlain, ki se je včeraj popoldne odpravil na deželo. Razgovori se bodo nadaljevali tudi v torek, nakar se bo Gafencu vrnil na kontinent in obiskal Pariz.

Snoči je rumunski zunanji minister izjavil poročevalcu agencije Belga, da si Rumunija prizadeva, da bi ojačila svoje gospodarske odnose z vsemi državami, s katerimi je možna izpolnitev njenih interesov. Poudaril je, da bodo mali narodi v bližnji bodočnosti igrali važno vlogo pri mednarodnih prizadevanjih za ohranitev miru.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo

Berlin, 22. aprila. AA. Jugoslovenski trgovinski minister Jevrem Tomić je imel razgovore z odgovornimi činitelji v Berlinu z namenom, da se nadaljujejo trgovinska pogajanja. Določeno je, da se bodo ti razgovori nadaljevali v Kölnu okrog 2. maja. Minister Jevrem Tomić se bo jutri dopoldne vrnil z letalom v Beograd.

Poset madžarskih državnikov v Berlinu

Berlin, 22. aprila. AA. (Reuter). Predsednik madžarske vlade Teleky in madžarski zunanji minister Csaky bosta ob koncu aprila obiskala Berlin.

Novi obraz češke in Moravske

Praga, 22. aprila. AA. (Havas). Po vrnitvi iz Berlina je predsednik protektorata dr. Hacha imel v parlamentu sestanek s češkimi politikmi. Hacha je v svojem govoru med drugim dejal: »Sijajno edinstvo nemškega naroda nam mora služiti kot vzor. Vsi Čehi morajo sodelovati pri ustvarjanju nacionalne unije. Tudi oni, ki so pred 15. marcem sodelovali v političnem življenju Češke, ne bodo izključeni iz političnega življenja.«

Za dr. Hacho je govoril vodja stranke narodne solidarnosti Hruby, ki je rekel, da mora Češka nadaljevati svojo misijo zveze med vzhodom in zapadom in da ne sme misliti na maščevanje. Nato je Hruby orisal socialni in gospodarski program svoje stranke. Češka in Moravska bosta organizirani na korporativni osnovi.

Nj. Vis. knez namestnik na francoski razstavi

Beograd, 22. aprila. AA. Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je obiskal danes razstavo »Sto let francoskega slikarstva« v muzeju kneza Pavla ter se dalj časa zamudil pri ogledovanju slik.

Zastopnik zunanjega ministra

Beograd, 22. aprila. AA. V imenu Nj. Vel. kralja in z ukazom kr. namestnikov je na predlog ministrskega predsednika postavljen za zastopnika zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića, ki se bo mudil nekaj časa v tujini, prometni minister dr. Mehmed Spaho.

Iz zunanjega ministrstva

Beograd, 22. aprila. p. V zunanjem ministstvu je bil imenovan dosejani vršilec dolžnosti načelnika političnega oddelka, Miloje Smiljanč, za vršila dolžnosti pomočnika zunanjega ministra. Šef personalnega oddelka, Branko Dimić, je bil imenovan za vršila dolžnosti načelnika upravnega oddelka.

Z univerze

Beograd, 22. aprila. AA. Napredoval je v 2-1 redni profesor pravne fakultete vsučilišča krajja Aleksandra I. v Ljubljani dr. Viktor Korošec.

Vremenska napoved

Zemunska: Nekoliko pooblašitve v zapadnih krajih, drugod jasno. Toplota se bo dvignila.

Dunajska: Prehodno nekoliko bolj oblačno, brez večjih padavin, vetrovno.

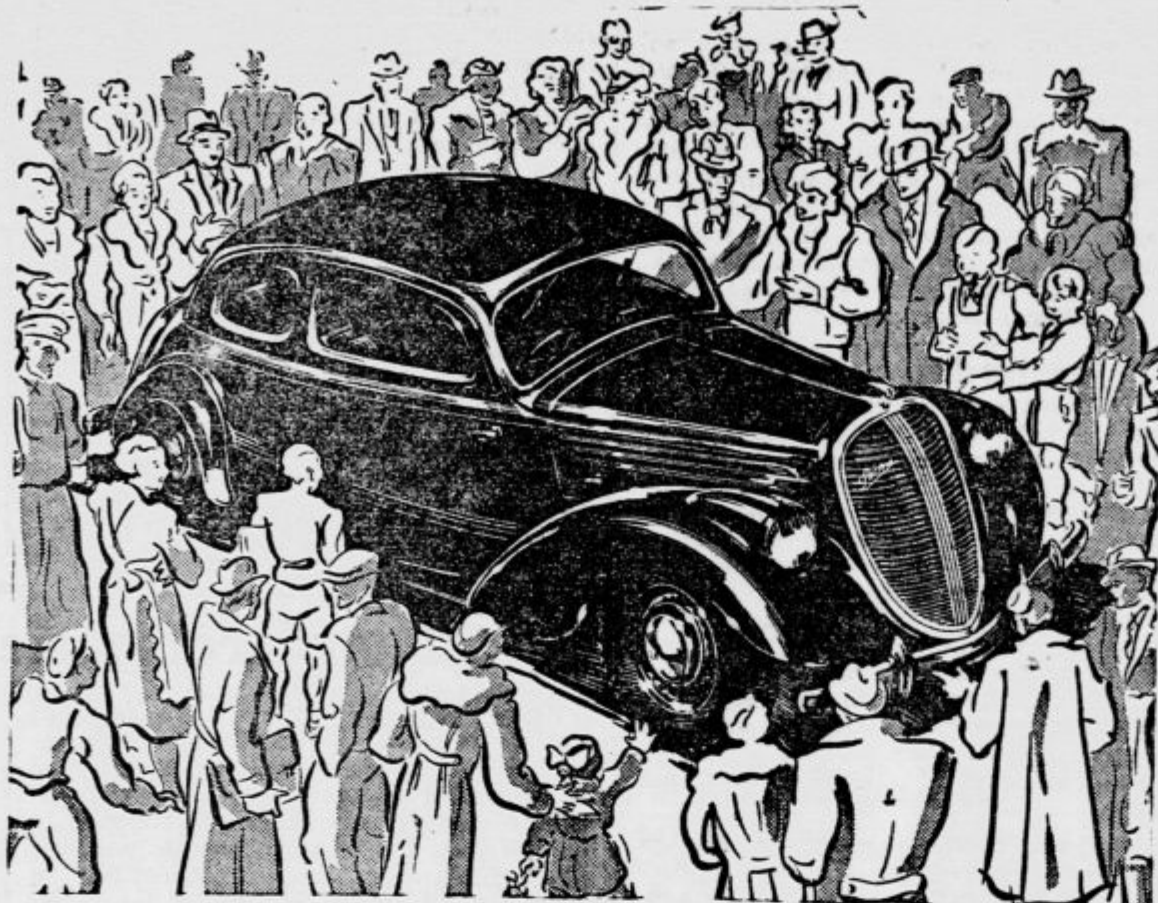
Naše nagradno tekmovanje

Naša tretja nagradna naloga

Profesor Skaza se je v nedeljo odpravil v Kamniške planine. Na poti je srečal dva svoja dijaka, Lipeta in Tine, ki sta počivala in sta si pripravljala južino. Lipe je imel s seboj 4 šunkarice, Tine pa jih je imel 5. Ker je bil profesor z jedačo slabo založen, je dejal dijakoma: »Povabita me na skupno južino pa vama plačam 9 dinarjev. Dijaka sta ponudbo rade volje sprejela in vsi trije so si zalogo razdelili.

Ko so se dobro okrepčali, je profesor plačal, kar je bil obljubil, dijaka pa sta si denar razdelila tako, da je Lipe dobil 4 dinarje, Tine pa 5 dinarjev. Na to se je profesor malo zamislil, pa je dejal: »Taka delitev ne ni pravična«.

Vprašanje se glasi: Koliko bi moral dobiti Lipe in koliko Tine.

Pogoji tekmovanja

V velikonočni številki »Jutra« smo razpisali tudi letos veliko nagradno tekmovanje za naše naročnike in čitatelje. Tekmovanja se lahko udeležijo vsi naročniki in čitatelji, ki izpolni v velikonočni številki naznanjene pogoje. V naslednjem te pogojem na kratko ponavljamo.

V šestih zaporednih nedeljskih številkah, t. j. v velikonočni številki, v zadnji nedeljski številki, v današnji številki ter v številkah z dne 30. aprila ter 7. in 14. maja objavljamo po eno uganbo o nalogi, poleg tega pa še izreke iz velike sestavljenke, ki bo dala, ako bo pravilno izrežana in sestavljena iz vseh objavljenih kosov, znano sliko. Te črne dele sestavljenke izrežite in dobro shranite, da boste ob koncu lahko sestavili sliko. Prav tako sproti rešujte vsako uganbo ter si rešitev vsakokrat skrbno zabeležite. Ne pošiljajte pa rešitev še sedaj uredništvu, temveč šele na koncu vse skupaj. Nedeljski številki z dne 14. maja bo priložen obrazec, na katerega boste napisali rešitve vseh uganb.

Te rešitve in na papir nalepljeno sestavljenko boste v dnevi od 14. do 17. maja oddali na pošto in pa pri upravi »Jutra« v Ljubljani, oziroma pri njenih podružnicah. Edino oni naročniki in čitatelji »Jutra«, ki živijo izven Slovenije, bodo pri žrebanju še upoštevani, ako bodo prispeli njihove rešitve do petka 19. maja zvečer. V vsaki kuverti sme biti samo ena rešitev.

tev. Z javnim žrebanjem bomo razdelili med one, ki bodo pravilno zložili sestavljenko in pravilno rešili vseh šest uganb, odnosno nalog

305 nagrad v vrednosti preko 100.000 din

Nagrade so bile razpisane in podrobno opisane v velikonočni številki. Prva nagrada je popolnoma nov avtomobil slovitve tvrdke Skoda, model 1100, tipa Sedan 1939, vreden preko 40.000 din. Druga nagrada je motorno kolo zn. »Gritzer« s prvovrstnim Sachsom motorjem, tretja nagrada petcevalni radijski aparat Philips, četrta nagrada olinata slika M. Gasparija »Velika noč« z okvirom, peta nagrada pogrezljiv šivalni stroj znamke »Pflaff«, nadaljnji dve nagradi sta dve jazz harmoniki »Hohner«, osma nagrada je pisalni stroj »Continental« (portabel). Nadalje je med nagradami 15 prvovrstnih biciklov, 5 garnitur blaga in podloge za kompletno moško obleko, 4 odlični fotografski aparati firme Zeiss, večnevno brezplačno potovanje s Putnikom v inozemstvo, večnevno brezplačno potovanje potovalne pisarne Okorn v inozemstvo, dve vrtni garnituri s senčnikom in stoli, lepa španska kitara, 4 moderne zapestne ure znamke Iko, 3 opreme za turiste, 10 zlatih nalivnih peres, potovalni pribor v usnjem etuiju, 12 luksuznih kaset za kozmetiko, nogo-

Od 10 oseb jih ima 7 zobni kamen.
Tudi Tebi grozi z izpadom zob!
Varuj se ga!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

metna žoga, 2 garnituri za ping-pong ter razne kasete za kozmetiko, garniture pisemskega papirja in kuvert ter vizitke z imenom nagrajenca, 10 knjig L. Mrzel: »Bog v Trbovljah« in 5 albumov »Naši kraji«.

Žrebanje nagrad

Žrebanje bo javno in ga bo vodila posebna komisija zastopnikov uredništva in uprave »Jutra«, naročnikov in inserentov pod nadzorstvom kr. javnega notarja g. dr. Andreja Kuharja v soboto 20. maja v veliki dvorani Kazine. Ura žrebanja bo še pravočasno objavljena.

★

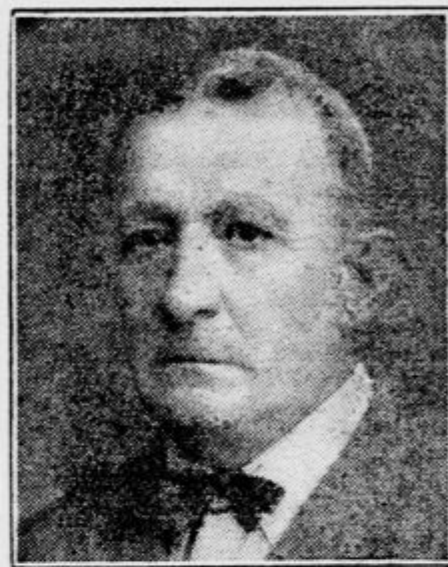
Ze prva dva tedna po razpisu tekmovanja sta pokazala, kako izredno je zanimanje zanj po vsej Sloveniji in še daleč izven nje. Bolj ko vse drugo pa priča o tem dejstvu, da imamo velikonočne številke in zadnje nedeljske številke v zalogi le še nekaj izvodov, in tudi v trafikah sta ti dve številki po večini razprodani, čeprav sta bili natiskani v tako veliki nakladi, kakor doslej še ni izhajal noben slovenski dnevnik.

70 letnica Jake Novaka

G. Jaka Novak, ki danes krepak praznuje 70. letnico, živi v Mariboru že 49 let in stanuje v isti hiši kot najemnik že 43 let. Že trinajsto leto uživa zasluženi pokoj, odkar se je poslovil od pošne službe. Po rodu je s Ponikve ob južni železnici Studral je v Celju ob mnogih tegobah in je 10. maja l. 1890. nastopil službo pri pošti v Mariboru, kjer je ostal do upokojitve 1. aprila l. 1927.

Kmalu po prihodu v Maribor je pristopil k Slovenski čitalnici, ki ji je bil dolga leta blagajnik. Vneto je sodeloval pri pevskem zboru in v vodilnih vlogah pri gledaliških predstavah. Bil je med soustanovitvi in odborniki Dramatskega društva, pri Glasbeni Matici mariborski sodeluje od njene ustanovitve, saj je idealen ljubitelj ubranega petja. Že v mladih letih je preromal razne slovenske planine, pozneje pa je prelazil in preplezal skoro vse po-

membejske tirolske vrhove. Pa tudi danes še nič ne zaostaja za mnogo mlajšimi planinarji. Posebno priljubljen pa mu je, kakor sam pravi, sprehodek k Sv. Urbanu na Kozlaku, kamor gre vsak teden vsaj enkrat. Že samo letos je bil pri tem dobrem mejašu, pri zaščitniku naših gor, nič manj kakor 25-krat.

Zvest je svoji ponkovtjanski grudi, kamor rad zahaja zbuja mladostne spomine in pa tolaži že oslabelo sestro, ki kot popolna samotarka čuva skromno rodno hišo. Jaki Novaku je preko vseh težav življenja pomagala zlasti velika ljubezen do večno lepe prirode in do srce poživljajoče žive pesni iz našega naroda. Naj ga to plemenito bogastvo spremlja do skrajnih mej življenja!

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, stoju krivotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodca, nastalih vsled zapeka, se dosežejo vedno odlični uspehi s naravno »Franz-Josefov« grenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefov« grenko vodo in jo dobro prenese tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Izrežite in shranite

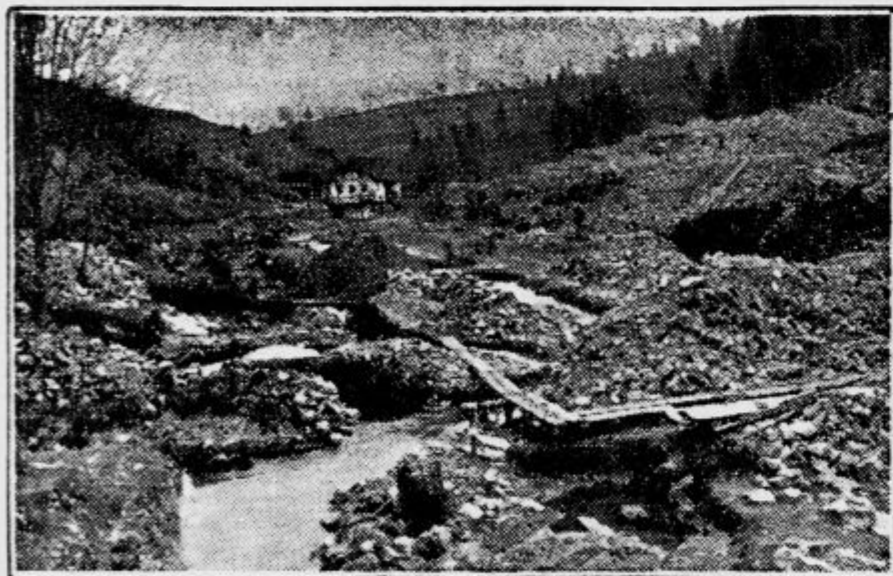

To je tretji del sestavljenke, ki jo bo treba ob koncu tekmovanja priložiti rešitvam nagradnih nalog, ker drugače rešitev ne bo veljavna in se dotičnik ne bo mogel udeležiti žrebanja za razdelitev 305 nagrad. Zato tudi ta del izrežite in ga skrbno shranite, da ga boste skupaj s prvim delom iz velikonočne številke, drugim delom iz zadnje nedeljske številke, ter ostalimi tremi deli, ki jih bomo še prinesli v prihodnjih treh nedeljskih številkah, lahko sestavili v lepo in splošno znano sliko.

Mladinski zbor PJS na meščanski šoli na Rakovu, ki bo koncertiral v Ljubljani jutri v ponedeljek, dne 24. aprila t. l. v veliki Filharmonični dvorani. Začetek točno ob pol 21. uri

Vodovod v Suhi krajini gradijo

O potrebi vodovoda v Suhi krajini se je v naši javnosti že dovolj razpravljalo. Čas je že bil, da se začne delo. Letos 6. februarja se je začel vodovod graditi. Delo je prevzela družba Tehna v Ljubljani in ga vodi g. Perne pod nadzorstvom bano-vinskega inženjerja g. Pupisa. Kljub slabemu terenu napredujejo dela prav hitro. Zaposlenih je stalno kakih 100 delavcev, po večini brezposelnih domačinov iz občine Ambrusa in Zagradca.

Kdor je bil pred letom dni v Globočcu, se bo danes začudil, kaj vse zmore člove-

ška sila in koliko terena je že prekopana. Ozka soteska je danes že precej razširjena, da se ti zdi, kakor bi prišel v popolnoma nov kraj. Že lansko jesen je dala banska uprava pod vodstvom inž. Pupisa zaveziti in obzidati izvir. Naša slika kaže, kako se zdaj opravlja delo. V kratkem bo zgrajena potrebna stavba. Dosedle na teren, kjer gradijo vodovod, napeljavajo že 15 vagonov vodnih cevi. Vsa Suha krajina iskreno želi, da ne bilo začeto delo z ničemer prekinjeno in da bi kmalu pritekla po ceveh dobra pitna voda.

planinskih postojank na slovensko cestno omrežje. Podružnica je priredila 4. septembra pr. l. v proslavo desetletnice društva in stoletnice velikega pobornika slovenskega planinstva Hausenbichlerja lepo uspeli planinski tabor na Mrzlici, na katerem se je ob rekordni udeležbi dostojno manifestiralo za čim lepši razvoj planinske ideje tudi v črnem revirju.

Iz izbrnega tajniškega poročila g. Kostajnskega je ugotoviti živahno poslovanje podružnice v preteklem letu ter se na planincih udeleževali vidno zlasti v gotovih planinskih panogah. Administrativno delo izkazuje 506 dopisov in devet odborovih sej. Od posameznih društvenih odsekov so bili najmarljivejši gospodarski, smučarski, fotografski, markacijski in mladinski odsek. Poleg tega je marljivo deloval poseben cestni odbor, ki je pod vodstvom g. Režuna skupno s trboveljsko občino gradil cesto na Mrzlico. Celotno delo podružnice je bilo usmerjeno na povečavo doma na Mrzlici in na pridobitev nove društvene postojanke na Kumu. Vedno večji obisk Mrzlice ob vsakem letnem času zahteva povečanje kuhinje in sploh planinskega doma, za kar je predvideno v proračunu 120.000 din. Dom se bo povečal postopno v prihodnjih letih. Prizadevanje za pridobitev planinske postojanke na Kumu, ki je bila prej v posesti posavske podružnice v Zidanem mostu, je sicer uspelo vendar je zaradi nepredvidenih težkoč bilo za sedaj mogoče doseči le odstop sobice in odkup inventarja Posavske podružnice.

Število članstva je od leta 1937. padlo od 193 na 176 in 6 mladinskih članov. Blagajniško poročilo izkazuje čistega društvenega premoženja 199.099 din. Blagajniku g. Radeju, ki je zaradi preobloženosti s poklicnim delom odstopil, se je zahvalil g. Beg za dolgoletno vodstvo društvene blagajne. Gospodarski odsek pod vodstvom g. Setinca izkazuje živahen obisk Mrzlice, ki je lani štela 2343 domačinov in 19 inozemcev ter 359 prenočin. Dohodki odseka znašajo 32.126 din, izdatki 30.232 din. Inventar je vreden 50.314 din.

Smučski odsek je kljub slabim snežnim razmeram priredil mladinsko tekmo, klubske prvenstvene tekme in slalom za prvenstvo Zasavja. V prihodnjem letu se bo osnovala damska sekcija ter bo prirejenih več smučarskih tečajev. Markacijski odsek, ki je eden najtežjih, je pod vodstvom g. Plevčaka na novo markiral 43 km poti in popravil markacijo na poti Mrzlica—Sv. Pavel pri Preboldu. Odsek čaka še utrudljivo markacijsko delo na 68 km dolgih poteh v območju Mrzlice in 46 km v področju Kuma.

Zvišalo se je število odbornikov na 14 ter so bili izbrani gg. Gustav Šip kot odbornik in blagajnik, Efreml Pavlič kot namestnik in Jurij Baumgartner ml. kot namestnik. Odbor je ostal v glavnem isti z načelnikom g. Begom, podnačelnikom Haucom in tajnikom Kostajnskim. Občni zbor je potekel v najlepši složnosti. Izredna zahvala je bila izrečena občini Trbovlje za sodelovanje pri gradnji ceste na Mrzlico, TPD za nakazani cement po nižani ceni ter g. Josipu Hauku za brezplačno oddajo orodja in gradiva.

Iz črnega revirja na planine Plemenita prizadevanja SPD v Trbovljah

Trbovlje, 21. aprila
Podružnica SPD Trbovlje je na občnem zboru pregledala uspehe dela. Ob zadovoljivi udeležbi je načelnik g. Ante Beg po pohvalni naglašal, da je v današnjih resnih časih poleg trdnega nacionalnega prepričanja gorska blagovest največji zdravnik in najboljši vzgojitelj človeštva.

Trboveljsko SPD napreduje s smotnim delom ter je v preteklem letu uresničilo velik del društvenega planinskega sporeda, v katerega spada predvsem dograditev nove velike cisterne nad Mrzliškim domor ter izgraditev prvega dela nove vozne ceste na Mrzlico, ki bo v doglednem času priključila eno najlepših zasavskih

Velemestna prodajalna

Ljubljana, 22. aprila.

V doglednem času bo mestno središče dobilo povsem novo lice. Okrog glavne pošte nastaja najlepši del mesta, ki mu bodo dale številne nove visoke stavbe pravo velemestno podobo. Pred dvajsetimi leti se je bilo pošteno poslopje najemitejše v tem delu, zdaj pa bo kmalu neznačajna stavba med novimi, mogočnimi palačami. Semkaj se seli tudi trgovina, ki je svoje čase imela svojo četrt na Mestnem in Starem trgu. Stik štirih ulic, Tyrsove, Selenburgove, Aleksandrove in Prešernove, bo za čas, ko bodo podrti stari Mall, čvo in Prelihovo bajto, najmodernejši del mesta, koder bo trgovina opravljala posle v krasnih sodobnih trgovinskih lokali.

Nekaj takih trgovin je že odprtih v hotelu »Slon«, najlepši lokal na oglu nasproti pošti pa je zavzela tvrdica Slamič za svojo podružnico. Slamičev mesarsko in delikatesno podjetje, združeno z veliko tvornico konzerv, je bilo prvo, ki je v Ljubljani odprlo sodobnim higienskimi zahtevam ustrežajoče moderne prodajne prostore na Gospodarski cesti in jim kasneje pridružil še več podružnic v raznih mestnih okrajih. Nedavno pa je tvrdica odprla še podružnico v hotelu »Slon« ter jo prav moderno in zgledno opremila. S

tašni lokali, v kakršne bo tudi tuje mesto. pal rad brez predsodna, ustvarjamo videz večjega mesta. Z njimi kažemo, da smo tudi v trgovinskem pogledu v vrsti s kmetički mestom Srednje Evrope. Naši trgovci razumejo, da lahko svoje dobro blago uspešno prodajajo le v prostorih, ki v vseh oztirih ustrezajo novim časom. In Slamičeva nova podružnična trgovina v hotelu »Slon« je zgled takega lokala.

Pozor!
Darmol, sredstvo za odvajanje se čisto polvarja. Radi tega pazite pri nakupu, da nosi vsaka tableta besedo Darmol in zarezno v obliki črke T. Zahtevajte samo originalni Darmol.

Sreski načelnik dr. Mirko Potočnik †

Črnomelj, 22. aprila

Včeraj je mnogo prerano ugrabila smrt našega sreskega načelnika g. dr. Mirka Potočnika. Pred dnevi je zbolel za hrip, a je zaupajoč svoji krepki naravi in več zavzel za službo bolezen zanemaril, kar je povzročilo komplikacije. Ko je ležal v agoniji, so bile njegove zadnje besede: Truden sem, truden! — Zapustil je soprogo Milko ter dve hčerki, 3letno Marjanco in 6letno Zorico. Pokojnikovo truplo bodo danes prepeljali v Kamnik ter položili v večnem počitku na Žalah, kjer je pokopan tudi njegov oče.

Dr. Mirko Potočnik se je rodil leta 1886. v Domžalah kot sin uglednega posestnika in narodnjaka. Pravne študije je dovršil na Dunaju. Med svetovno vojno je bil pri deljen višjem uradu vojaške cenzure in mnogi rojaki so mu hvaležni, ker jim je, tvegajoč marsikatero nevarnost, izposloval zveze s sorodniki in prijatelji v vojnem ujetništvu in v emigraciji. Kot upravni uradnik je služboval v raznih krajih, več let tudi v Mariboru. S svojo dobro srčnostjo si je pridobil mnogo dobrih prijateljev. Dr. Mirku Potočniku blag spomin, rodbini pa iskreno sožalje.

29. IV. — 8. V. 1939.

XVI. salon avtomobilov

4. V. Tekmovanje v eleganciji avtomobilov. — Mednarod. turistično-kulinarčna razstava. — Vinarstva dela. — Poljedelski stroji. — Potejte. Sport. — 7. V.: IV. mednarodna razstava psov. — Tekma „Dama in njen pes“. — Na železnici od 24. IV. do 13. V. v Jugoslaviji brezplačni povratek, a v sosednjih državah 25-50% popusta. Na jadranskih parobrodih višji razred za ceno nižjega. NAGRAJE OBHODNIKOM.

IZREBAČKI ZBOR

Gospodarstvo

Investicijski načrt ministrstva za pošto, telegraf in telefon

»Službene novine« so včeraj objavile uredbo o izgradnji novih in razširjenju že obstoječih avtomatskih telefonskih central in omrežij, medmestnih telefonskih linij, telegrafskih naprav in zgradb za telegrafsko telefonsko in pošto službo. Uredbo je izdal ministrski svet na predlog poštne ministra.

V tej uredbi so investicije poštne, telefonske in telegrafске uprave razdeljene v tri skupine. V prvo skupino spadajo avtomatske in polavtomatske centrale ter omrežja, v drugo medkrajevne telefonske relacije in visoko frekvenčne naprave za telegrafске linije, v tretjo pa poštne zgradbe.

Avtomatski telefonski centrali za Kranj in Celje

V I. skupini je predvidena postavitev avtomatske centrale in polavtomatske central za mrežno skupino Kranj s potrebnimi adaptacijami obstoječih central v Ljubljani in na Bledu. V Celju predvideva uredba postavitev avtomatske telefonske centrale z medkrajevnimi centralami za Celje, Rogaško Slatino, Zidani most in Dobrovo.

Nadalje je predvidena uredba postavitev avtomatske centrale v Skopju s podcentralo Kumanovo, avtomatske centrale v Osijeku s podcentralama v Belem manastiru in v Dardi, avtomatske centrale na Sušaku in centrale za mrežno skupino Senj-Rab-Delnice, avtomatske in polavtomatske centrale za mrežno skupino Petrovgrad, avtomatske centrale za mrežno skupino Cetinje-Budva-Kotor, avtomatske centrale v Banjaluki in avto-

matske centrale v Bitolju. Končno je predvideno v tej skupini razširjenje obstoječih central v Beogradu in Zemunu, gradnja avtomatske centrale na Avali, kabejske zveze med Beogradom in Pančevom in razširjenje avtomatske centrale v Novem Sadu.

Nove telefonske zveze

V drugi skupini je predvidena gradnja in postavitve visokofrekvenčnih naprav za telefonske zveze Beograda s Curijom, Parizom, Londonom, Trstom, Berlinom, Sofijo, Carigradom, Milanom, Zagrebom, Ljubljano in Skopjem, nadalje Sušakom, Sarajevom in Dubrovnikom. Splita z Dubrovnikom in Sarajeva s Skopjem. Nadalje so predvidene nove zveze, in sicer Novi Sad-Zagreb, Novi Sad-Beograd, Petrovgrad-Sombor, Beograd-Kragujevac, Beograd-Kraljevo, Beograd-Djerdjeli, Beograd-Banjaluca, Vranje-Leskovac, Raška-Andrijevica, Ljubljana-Maribor, Zagreb-Maribor, Zagreb-Celje, Zagreb-Ogulin, Sevnica-Zidani most, Niš-Kruševac in Skopje-Veles.

Poštno posloplje v Kranju

V tretji skupini je določena gradnja novih poštne poslopj v Zagrebu, Pančevu, Kranju, Ohridu, Priplepu, Kičevu, Bajini Bašti, Titulu, Stipu, Kruševu, Makarski Brčkom, Aleksincu in Valjevu.

Uredba podrobno določa način izvršitve teh del za katere je določen skupni kredit 115 milijonov din. Ta sredstva bo stavila poštному ministru na razpolago Poštna hranilnica, in sicer v obliki srednje-ročnega posojila.

Naša rudarska produkcija

Med tem ko je v februarju naša premovalna produkcija sezonsko v večjem obsegu nazadovala, kakor v prejšnjem letu, tako da je dosegla le lanske višino, se je v marcu zopet dvignila. V februarju so napokali v premovalnih naših države je 449.660 ton premoga; v marcu pa se je produkcija zopet dvignila na 507.590 ton, to je 36.380 ton ali za 8% več nego v lanskem marcu in za 156.850 ton ali za 44% več nego v predlanskem marcu. V prvem četrtletju zadnjih let se je naša produkcija premoga gibala takole:

januar-marec 1936.	1.172.100 ton
januar-marec 1937.	1.181.700 ton
januar-marec 1938.	1.400.200 ton
januar-marec 1939.	1.474.200 ton

V prvem letošnjem četrtletju je bila naša produkcija premoga za 74.000 ton ali za 5,3% večja nego lani v istem četrtletju in za 292.500 ton ali za 24,8% večja nego v istem razdobju leta 1937.

Ostala rudarska produkcija

Ostala rudarska produkcija se je razvijala nenotno. Produkcija železne rude je zaradi manjšega izvoza v Madžarsko nazadovala in je dosegla le 54.660 ton (lani 62.900). Obično pa je narasla produkcija bakrene rude, ki se je povzpela na 96.670 ton (lani 68.400 ton). Produkcija svineceno-cinkove rude je bila zopet manjša in je znašala le 77.530 ton (lani 82.000).

Priprave za veliko kmetijsko razstavo na velesejmu

Jesenska prireditelj Ljubljanskega velesejma bo letos od 2. do 11. septembra in bo predvsem v znamenju kmetijstva. Tradicionalne kmetijske razstave na Ljubljanskem velesejmu so nekaj let izostale, zato pa bo letos toliko več zanimivosti za našega kmečkega človeka.

Poleg razstave kmetijskih strojev in orodja se pripravljajo razstave sivojave dojenjske govede, ki jo organizira Zveza selekcijskih združenj za sivojavo dojenjske govede s podporo kmetijskega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani. Kmetijski oddelki banske uprave bo najbrž organiziral tudi že dolgo željeno banovinsko razstavo koz, ovc, perutnine in kunccev s modelovanjem vseh zvrst in družtev.

Lepo cvetlično razstavo z akvariji agilnega društva akvaristov, bo priredil cvetlični odsek Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani.

Nelojalna konkurenca

Svarilo pred nakupom cenilnih klavirjev VIII

Hrastnik je bil trgovec s klavirji in drugimi glasbili. Nekdo je v dnevniku priobčil oglas nastopne vsebine: »Klavirji! Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenilnih klavirjev! Kupujte na obroke po 400 din prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster Hötzel, Stirling original, ki so neoporno najboljši! Lahka precizna mehanika. Prodaja jih izključno le Hrastnik v Logarjih št. 3.«

V ravno tem kraju pa je imel Celestin izdelovalnico in prodajalno klavirjev in drugih glasbil. Temu pa navedeni oglas ni bil všeč in je tožil Hrastnika zaradi nečestne tekme. V tožbi je trdil, da Hrastnik s tem oglasom, ki nasprotuje dobrih običajem, vabi občinstvo k nakupu navedenih klavirjev na obroke po 400 din navajajoč okolnosti, ki ugodijo pri kupcih izjaviti zmotno, da ima res le Hrastnik dobre klavirje, da jih pa nimajo njegovi konkurenti in ustvarja s tem svojemu podjetju prednost na škodo drugih konkurentov. S tem oglasom zasleduje Hrastnik očividno namen odvračati kupce klavirjev od drugih konkurentov in bi mogel ta oglas škodovati zlasti Celestinu, ki edini ima poleg Hrastnika v tem kraju trgovino s klavirji. Za to predlaga, da se s sodbo prepove nadaljnje priobčevanje takega oglasa.

Sodišče je tožbenemu zahtevku ugodilo in sodbo utemeljilo takole: Tožnik opravi svoj tožbeni zahtevek na posebno določilo § 2 odst. 1. zakona o nelojalni konkurenci, katerega bistveni znaki so javno izrečene ali razširjene navedbe, ki se morajo na-

našati na razmere lastnega ali tujelega podjetja in morajo imeti sposobnost, da povzročijo prevaro in tako neko prednost v prid podjetju, ki se ga tičejo, hkratu pa v škodo drugim tekmovalcem.

Navedbe oglasa, v kolikor se tičejo klavirjev, ki jih ima Hrastnik v zalogi in jih razpečava, so sicer resne in jih Celestin ne prekaša torej ne morejo nikogar spraviti v zmotno. Pač pa uvodni stavek oglasa: »Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenilnih klavirjev« obsega trditve, da so klavirji, ki so poceni samo navidezno blago in da vsa podjetja, ki prodajajo klavirje po nizkih cenah, nudijo kupcem le tako blago, ki ne ustreza niti pogojem blaga povprečne ali srednje kakovosti. Ost tega odstavka v zvezi z drugim odstavkom oglasa meri dovolj jasno na to, da bi Hrastnik privabil kupce k sebi ne samo s tem, da poudarja prvotnost klavirjev, ki jih on razpečava, temveč tudi s tem, da odvrača kupce od drugih razpečevalcev klavirjev, osebno od onih, ki jih prodajajo ceneje kakor Hrastnik.

Na ta način more ta del oglasa kupce spraviti v zmotno, češ da ima samo Hrastnik polnovredno blago in je s to ugotovitvijo podan dejanski stan nelojalne reklame po § 2. o. k.

Ker ima po § 16. v zvezi s § 35 cit. zak. pravico do tožbe v primeru § 2 vsak konkurent, ki prodaja ali proizva blago iste ali podobne vrste, je tudi Celestin upravičen k tej tožbi. Tožbenemu zahtevku je bilo torej ugoditi, ne da bi bilo treba izvesti od strank ponujene dokaze.

Proti tej sodbi se je Hrastnik pritožil. Prizivno sodišče je prvo sodbo spremenilo

in izreklo, da Hrastnik z navedenim oglasom ni ničesar napravil, kar bi nasprotovalo zakonu o pobujanju nelojalne konkurence. Razlogi so bili naslednji: Hrastnikov oglas je podrediti in presojati po § 1, kateri določa zapade, kdor v poslovnem prometu zaradi konkurence stori dejanje, ki nasprotuje dobrih običajem, ako bi utegnili oškodovati drugega konkurenta. Prizivno sodišče pa se ne more pridržati naznanja, da je Hrastnik ravnal proti dobrih običajem. Oglas je namreč reklamnega značaja. Vsak reklamni inserat vsebuje svojstvo in intencijo, da privabi kupce.

»tem pa jih seveda odteguje drugim prodajalcem, to je v mejah zakona vsakomur dopustno v kolikor ne greči proti dobrih običajem in ne navadam. Zgolj tako kvalificirana reklama zapade strogozi zakona.

Predmetni oglas ne krši določbe, da se v navade v poslovnem prometu. To stori, kdor iznaša kaj izmišljenega ali neresničnega. Oglas pa ne vsebuje ničesar izmišljenega ali neresničnega. Oglas le svari pred nakupom navideznega blaga, cenilnih klavirjev. Pred nakupom navideznega blaga na lahko svari vsakdo, tedaj tudi pred nakupom cenilnih klavirjev. Oglas ne govori o nobeni določeni ceni niti v prvem odstavku, niti glede fabrikatov, ki jih prola Hrastnik. Za oglasa ni pometi, da bi tudi druge trditve ne morele imeti ali ne morele nuditi prvotnosti fabrikatov namreč oglas med temi poudarja le trditve, ki jih zastopa Hrastnik. Drugačnje razumevanje oglasa gre predaleč oglas v zakoniti meji sicer hvali in ponuja lastno blago, pri tem pa ne iznaša ničesar neresničnega ali izmišljenega.

S to sodbo pa seveda Celestin ni bil zadovoljen in se je pritožil na Stot sodobnice, ki je sodbo druge instance takoj spre-

Gospodarske vesti

== Težkoče zaradi nabave tekstilnih surovin ogrožajo obratovanje tekstilne industrije. V Beogradu se je včeraj mudila deputacija zastopnikov tekstilne industrije iz Slovenije pod vodstvom generalnega tajnika Ljubljanske Zbornice za TOI g. Ivana Mohoriča. Deputacija je bila v trgovinskem finančnem in vojnem ministru ter v Narodni banki. Merodajne činitelje je informirala o težkočah naše tekstilne industrije zaradi pomanjkanja surovin. Stavila je celo vrsto predlogov, da bi se čimprej omogočila nabava potrebnih surovin na kompenzacijski osnovi in odstranila nevarnost ustavitve tekstilnih obratov.

== Angleži hočejo naročiti pri nas za 130 milijonov din mesečnih konzerv. Iz Beograda poročajo, da želi nek angleški konzern živilske stroke naročiti pri naši industriji veliko količino mesnih konzerv v vrednosti pol milijona funtov (130 milijonov din). Določa naj bi se izvršila do konca leta. Po dobjenih informacijah pa naša industrija ne more prevzeti tako velikega naročila, če ne bo imela garancije, da bo lahko po primernem tečaju obračunala funte. Mesna industrija zahteva garancijo za tečaj 280 din za funt.

== Državna potekarna banka izkazuje v svojem mesečnem izkazu za konec marca zmanjšanje razpoložljivih gotovinskih sredstev od 773 na 695 milijonov din. (Lani ob koncu marca 869 milijonov). Posojila so v teku marca deloma narasla, in sicer komunalna posojila za 32 na 147 milijonov (lani 1416), lombardna posojila pa za 40 na 148 milijonov (lani 109). Hi potekarna posojila so se nadalje skčila za 19 na 1805 milijonov (lani 1940). Dolg finančnega ministva se je povečal za 72 na 831 milijonov (lani 635). Hranilne vloge so se v marcu zmanjšale za 9 na 1512 milijonov (lani 1457), fond in kapitali javnih ustanov pa so narasli za 42 na 2835 milijonov (lani 2595).

== Pred obnovitvijo trgovine s Slovaško. Bratislavljski list »Narodni Novine« poroča, da bo v kratkem prišlo do sestanka med predstavniki Slovaške in Jugoslavije zaradi obnovitve trgovinskih posajanj med obema državama in proučitev možnosti bodočega obsega medsebojne trgovine. Trgovino med obema državama pospešuje ugodna vodna zveza po Dunavu. Pri pogajanjih bo rešeno tudi vračanje priznanja Slovaške od strani Jugoslavije, za kar ni nobenih ovir.

== Ustavljeno konkurzno postopanje o imovini hotelirja Kende na Bledu. Okrožno sodišče v Ljubljani objavlja, da je odpravljen konkurz o imovini pokojnega Ivana Kende in Marije Kendove. Hotelirjev z Bleda (razglašena leta 1935), ker ni pokrilja za stroške nadaljevanja postopanja po § 178. odstavek 2. konkurznega zakona.

== Jugoslov. delniška družba Schicht-Lever v Zagrebu objavlja svojo bilanco za preteklo leto. Pri glavnici 30 milijonov din je imela družba lani 52 milijona din čistega dobička; skupaj s prenosom iz prejšnjega leta pa je izkazan dobiček 58 milijona din (leta 1937 53 milijona din). Dolžniki so v bilanci vneseni z vsoto 16 milijonov. Investicije pa znašajo 33 milijonov din.

== Ljudska tiskarna d. d. v Maistoru objavlja svojo bilanco za leto 1938. ki izkazuje pri d. niški glavnici 625.000 din izgubo v višini 355.000 din. Na izterljivih dolžnikih je družba lani odpisala din 229.000; med prejemki pa izkazuje račun izgube in dobička odpis kreditov zaradi poravnave v višini 139.000 din.

== Likvidacije. V likvidaciji je s'pila Produktivna zadruga knjigovozov in sorodnih strok v Ljubljani. Dalje je prešlo v likvidacijo Delavsko konzumno društvo za Tržič in okoli v Tržiču, kjer likvidira tudi Delavsko kmečka hranilnica in posojilnica.

Borze

Na ljubljanski borzi je znašal pretekli teden devizni promet 10.80 milijona din nasproti 7.85, 7.89, 10.50 in 9.28 milijonov din v prejšnjih štirih tednih. Na deviznem trgu ni bilo večjih sprememb.

Na tržišču efektov pa so tečaji v preteklem tednu nadalje občutno p. pušili. I. Vojna škoda, ki je do srede marca notirala okrog 480 din, je že prejšnji teden popustila na 450 do 455. Zadnje dni pa je tečaj ponovno nazadovnil in je bil v petek dosežen na zagrebški borzi najnižji tečaj 420; toda že v teku istega borznega prometa je zopet prišlo do okrepitve, tako da je Vojna škoda ob sklopu borznega sestanka notirala zopet 431-435. Tudi ostali državni papirji so zadnje tedne popustili, 6% begluške obveznice so od srede marca popustile od 92 na 86,50. 7% investicijsko posojilo pa je nazadovalo od 102,50 na 97,50.

DEVIZE

Curli. Beograd 10, Pariz 11.8075, London 20.8675, New York 445.875. Br. selj 74.95, Milan 23.45, Amsterdam 236.85, Berlin 178.75, Stockholm 107.55, Oslo 114.8750, København 93.20, Sofija 5.40, Vašva 84, Budimpešta 87, Atene 3.90, Bukar. 3.25.

Silno oboroževanje Amerike v zraku

Kakor vse ustale države tako se sedaj tudi Zedinjene države mrzlično oborožujejo. Amerika spada v vrsto onih držav, ki so po narodi nagnjene k pacifizmu in niso imele do nedavna prav nič simpatij in razumevanja za zahteve svojih vojaških strokovnjakov po povečani oborožitvi in modernizaciji svojih vojsk. Po lanskem jenski krizi se je v tem pogledu tudi v Zedinjenih državah mnogo spremenilo, enako kakor v Londonu in Parizu. Danes je v Zedinjenih državah zaposlenih 10.000 tovarn z izdelovanjem najmodernejšega orožja, ki odgovarja poslednjim zahtevam moderne vojne tehnike.

Ameriška vojska je dobila po poročilih ameriških listov poslednje mesce 3000 najmodernejših lovskih letal prve linije ki baje spadajo med najboljše na svetu. Ustanovljene so bile v zvezi s tem tudi

Krona vsake porcije

časa Rogaške mineralne vode.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 22. aprila. Začetni t. čaji: pšenica: za maj 69.125, za julij 67.875 za september 68.50; koruza: za maj 49.25.

ZIVINA

+ Mariborski svinjski sejem (21. aprila) Okoliški kmetje so prinali na sejem 259 prašičev, prodanih pa jih je bilo 144. Cene so bile: 5 do 6 tednov stari prašci 75 do 110 din, 7 do 9 tednov stari 110 do 135 din, 3 do 4 mesece stari 210 do 240 din, 5 do 7 mesecev stari 330 do 450 din, 8 do 10 mesecev stari 470 do 510 din, 1 leto stari 730 do 980 din. Svinje so se prodajale po 6 do 8 din za kg žive teže in po 8 do 11 din za kg mrtve teže.

posebne vojaške prostovoljske pilotske šole, v katerih se trenutno veča 20.000 ameriških mladenčev. Do konca tekočega leta bo imela ameriška suhozemska vojska 8000 lovskih aparatov najmodernejšega tipa, s katerimi bo lahko vsak trenutni preletka na pomoč Angliji in Franciji, ki imata predvsem močno bombardersko letalstvo. Poleg tega bo dobila ameriška mornarica posebej še 3000 lovskih letal, ki bodo izgotovljena še v tekočem letu.

Amerika gradi za ceno ogromnih investicij silno industrijo letal, ki bo v nekaj mesecih sposobna zgraditi mesečno do 3 tisoč letal vseh tipov, to je trikrat več, kakor znaša danes vojni potencial nemških letalskih tovarn, ki je trenutno največji na svetu. Pri tem razpolaga Amerika z neizčrpnimi rezervami materiala in delovnih sil.

Celjski mestni svet

Regulacija Koprivnice — Odklonitev potrebnih podpor — Določitev podaljška Samostanske ulice in regulacija ulice Za kresjlo — Prospekt mesta Celja — Izvolutev novega finančnega, pravnega, gradbenega in turističnega referenta

Celje, 22. aprila

Celjski mestni svet je imel v petek zvečer redno sejo. Novi župan je najprej odgovoril na interpelacije z zadnjim seje. Razsvetljave cest na železniških prelazih ni moglo ojačiti, ker bi ojačena razsvetljava motila železniško osebo pri delu in oteževala spoznavanje železniških signalov. Ker se obrežji v reguliranem delu Koprivnice med Dečkovo cesto in Sp. Dobrovo že rušita, bo občina letos izvršila vse potrebne popravila poleg tega pa bo tudi nadaljevala regulacijo Koprivnice od Sp. Dobrove v dolžini 440 m proti Zg. Dobrovi, pozneje pa še dalje do Zg. Dobrovo.

Ker je bilo več odborov v zadnjem času nepopolnih in nekateri tudi niso več imeli referenta je poročal za nekatere odbore župan sam.

Mestni svet je odklonil prošnje za podporo, ki so jih vložile Jugoslovensko-českoslovaška liga v Celju za podporo českim beguncem, osrednja uprava Narodne odbrane in Delavska knjižnica v Celju, pač pa je dovolil Krščanski delavski mladini v Celju 3.000 din podpore Za Spominski zbornik Slovenije je odobril mestni svet 1.000 din podpore in bo nabavljal izvod zbornika pekovskim društvom, ki so sodelovala lani pri proslavi 1. decembra, je dovolil 1.000 din. Društvo absoventov drž. trgovskih šol 300 din, Klub slov. košarčarjev in Mrkonjičevemu stegu skavtov in planin v Celju pa po 200 din podpore. K stroškom za popravilo Prešernove rojstne hiše bo prispevala občina 3.000 din. Mestni svet je odobril oddajo vzdrževalnih del na meščanski soli ter oddajo del za podajanje kanala do hiše g. Slavka Kodele na Dečkovi cesti, izpopolnitev kanalizacije pri »Skalni kleti« podajanje vodovoda do hiše g. Frajleta na Lavi in postavitev ograje ob otroškem vrtcu v Gaberju OUDZ namestila zgraditi poleg svojih poslovnih prostorov v Vodnikovi ulici dvonadstropno hišo. Zaradi tega je mestni svet določil gradbeno črto ob projektirani hiši ob bodočem podaljšku Samostanske ulice, ki bo preko dela hiše g. Dolžana vezal Samostansko s Vodnikovo ulico. Obenem je bila določena

tudi regulacija ulice Za kresjlo in njena razširitev od Dolžanove hiše do g. d. d. l. na 12 m. Gradbeno črta bo ostala na severni strani ulice v glavnem neizp. emenjena, stare hiše na južni strani pa bodo odpadle. Od Dolžanove hiše do Kralja Petra ceste bi ulico razširili na 8 m, pri čemer bi odpadel del Vošnjakove hiše. Mestni svet je dovolil g. Ho. obarju, da pomakne svojo hišo v tej ulici naprej do gradbene črte. Občina bo zavarovala Delavski dom za 2.750.000 din pri Vzajemni zavarovalnici. Mestna občina celjska bo skupaj s mariborsko tujakoprometno zvezo izdala 15.000 prospektov mesta Celja v bakrotisku. Stroški bodo znašali 35.480 din. Prospekti bodo tiskani v slovenskem, srbohrvatskem, francoskem in nemškem jeziku. Mestna občina bo prispevala 12.000 din, ostanek pa tujakoprometna zveza in razna zdravilišča, ki bodo tudi upoštevana v prospektu. Če bi kljub temu ostal še primanjkljaj, ga bo kri. la občina do zneska 6.000 din.

Mestna elektrarna bo letos namestila na državni cesti med Brenkovičovo gostilno na Sp. Hudinji in Črno potjo dve, pozneje pa do občinske meje še tri električne svetilke, na Cesti na grad pa 2 svetilki. Podaljšala bo tudi električni vod od Borkove do Stantejeve hiše na Sp. Hudinji. K stroškom, ki bodo znašali 4.379 din, bo moralo prispevati pet interesentov po 480 din. Prošnja Ribarskega društva v Celju za dovoljenje brezplačne uporabe vode iz mestnega vodovoda za akvarij na Dečkovem trgu, kjer prodaja društvo sladkovodne ribe, je bila odklonjena. Občina bo podaljšala vodovod v vzhodni del Prečne ulice, do hiše g. Fridla na hribu sv. Jožefa in do hiše g. Hočvarjeve v Trubarjevi ulici. Občina bo dala preurediti grobarjevo stanovanje na mestnem pokopališču. Pritožbina za prevoz mrljev iz celjske bolnišnice na bolniško pokopališče je zvisana na 30 din, pristojbina za grob znaša 25 din, za izkop groba pa 20 din. Tovarna »Metka« je poklonila mestni občini 800 m blage za oblike in perlo za rezeve. V odbor za obrtno razstavo v Ljubljani je bil kot zastopnik mestne občine celjske izvoljen g. Holobar.

Sledile so dopolnilne volitve v odbore mestnega sveta ter v številne druge odbore. Izvoljeni so bili naslednji člani mestnega sveta: v finančni in gospodarski odbor ravn. Čermel in dr. Mlinar, v odbor za občinska podjetja in pokopališča dr. Mlinar in Repnik, v pravni in personalni odbor dr. Mlinar, Mihelič in Repnik, v gradbeni odbor Fazarine, v obrtni in tržni odbor Fazarine, v prosvetni odbor poleg sodanjih članov še Dobovrščnik, v turistični odbor pa podžupan Stermecki, dr. Mlinar, ravn. Čermel, Berger in Smigovec. Odbori so se takoj konstituirali. Za predsednika finančnega odbora in finančnega referenta je bil izvoljen ravn. Čermel, za predsednika pravnega in personalnega odbora ter za pravnega referenta dr. Mlinar, za predsednika gradbenega odbora in gradbenega referenta Fazarine, za predsednika turističnega odbora dr. Mlinar, za referenta pa ravn. Čermel.

Pri s'učastnosti se je m. s. Ruš toplo zavezal za občinsko podporo II. celjskemu kulturnemu tednu, ki bo v Celju od 29. t. m. do 7. maja. Predlagal je, da bi občina naklonila isto podporo kakor lani, to je 3.000 din. O navedeni bozi se razpravljala finančni in gospodarski odbor ter prosvetni odbor in stavila na prihodnji seji mestnega sveta svoj predlog. M. s. Pibrove se je zavezal za razširjenje ceste od Faningerjevega posestva na Starem gradu do grajskih razvalin. M. s. Fazarine je vprašal župana, kako je z zamenjavo, ki jo je izvršil industrijec g. Kirbiš a pisateljico gđ. Karlinovo del svojega posestva v Zagradu in dobil v zameno hišo gđ. Karlinove na Krekovi cesti tik poleg novega poslopja Pokojninskega zavoda. Župan je odgovoril, da bo odgovoril na prihodnji seji.

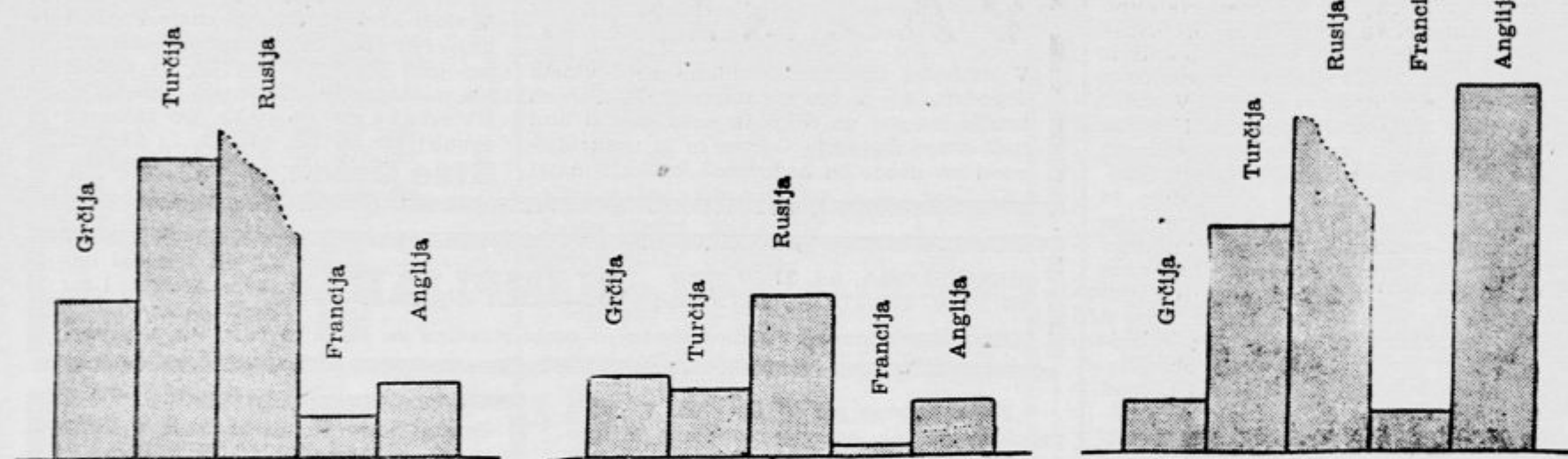
Oborožene sile v Sredozemlju

Razmerje pomorskih sil v vsem sredozemskem bazenu in vseh oboroženih sil v vzhodnem Sredozemlju

I. Suhozemna vojska

II. Brodovje

III. Letala

Zgornji diagrami, ki jih objavljamo po italijanskem viru, nam kažejo razmerje oboroženih sil (I. suhozemne vojske, II. brodovja in III. letal) v vzhodnem Sredozemlju brez Italije. Primerjava vojske je izvršena po učinkovitosti velikih vojaških enot, primerjava brodovja po tonaži, primerjava letal pa po njih številu. Podatki za Rusijo so v prvem in tretjem primeru samo približni in zato nepopolni, isto pa lahko rečemo tudi glede tonaže ladij.

V zadnjem času je sredozemski bazen, v katerem se na več točkah križajo interesi glavnih velisil, ponovno stopil v ospredje kot verjetno pozorišče bodočega vojnega obračunavanja. Zato je razumljivo, ako se vedno bolj množe primerjave oboroženih sil vseh sredozemskih držav, pri čemer se v zapadnem Sredozemlju upoštevajo predvsem Italija, Francija, Anglija in Španija z vsemi njihovimi afriškimi posejstankami vred, v vzhodnem Sredozemlju pa razen Italije, Anglije in Francije ter njihovih posejstank na afriški in azijski celini tudi še Grčija, Turčija in Rusija. Primerjava oboroženih sil za ves sredozemski bazen je težja od primerjave za oba navedena njegova glavna predela, ker je na lokalnem področju lažje primerjati vse v postev prihajajoče vojaške sile, medtem ko je iz primerjave za ves sredozemski prostor treba že vnaprej izključiti operiranje nekaterih oboroženih sil, katerih akcija bi bila v splošnem konfliktu omejena in zato v podrejenem odnosu do ostalih sil.

Pomorske sile

Ako upoštevamo ves sredozemski prostor naenkrat, je zanj še najbolj točna primerjava pomorskih sil. Splošne podatke o trenutnem stanju brodovij posameznih velisil smo objavili že v velikonočnem »Jutru«, kjer smo navedli najnovejšo podatke o številu vojnih ladij in funkciji, v gradnji in v načrtu. Zaradi točnosti primerjave brodovij Anglije, Francije in Italije kot treh glavnih sredozemskih velisil pa navajamo tu še njih skupno tonažo po stanju z dne 1. januarja letošnjega leta (število v oklepaju označujejo tonaže izrabljenih ladij):

Skupna tonaža angleškega vojnega brodovja znaša 1.106.800 t (220.000 t).

Skupna tonaža francoskega vojnega brodovja znaša 545.000 t (900 t).

Skupna tonaža italijanskega vojnega brodovja pa 403.350 t (50.000 t).

Pri tej statistiki moramo seveda upoštevati, da odpade na angleško vojno brodovje kot celoto neprimerno večje breme v primeru splošnega konflikta kakor na Francijo ali Italijo, ker bo morala Anglija angažirati svoje pomorske sile v več predelih svojega prostornega imperija istočasno, v kolikor bi je drugod ne razbremenile druge države s svojimi mornaricami (n. pr. USA).

Sredozemska brodovja velesil

V samem Sredozemlju pa se nam brodovja glavnih v postev pripravljajočih držav predstavljajo trenutno takole:

Italija ima v Sredozemlju zbrano skoraj vso svojo mornarico, razen male krizark »Montecuccoli«, ki se z enim minonošcem in enim pomožnim čolnom nahaja trenutno v vzhodni Aziji, ter treh malih krizark »Baric«, »Taranto« in »Eritrea«, ki se nahajajo v Rdečem morju, odnosno v Somali. Število italijanskih ladij v Sredozemlju je potemtakem naslednje: 2 veliki bojni ladiji, 1 matična ladija za letala, 7 težkih in 12 malih krizark, 29 srednjih in 53 malih podmornic, 6 minonošnih podmornic, 12 ladij za polaganje min, 43 ladij za iskanje min ter 45 motornih torpednih čolnov z vsemi drugimi pomožnimi ladjami.

Francija ima v Sredozemlju: 2 veliki bojni ladiji, 1 matično ladijo za letala, 7 velikih in 6 manjših krizark, 16 torpedov, 9 rušilcev, 29 podmornic in 10 torpednih čolnov z vsemi pomožnimi ladjami, kar tvori tako zbrano normalno francosko sredozemsko brodovje z glavno bazo v Toulonu. Razen teh enic pa je Francija v zadnjem času poslala od svoje atlantske flote v Sredozemlje svoje najmodernejšo bojno ladijo »Dunkerque«, nadalje tri bojne ladije »Provence«, »Lorraine« in »Bretagne« ter večje število torpedov, rušilcev in podmornic skupaj s pomožnimi ladjami.

Anglija je trenutno zbrala v Sredozemlju vso svojo sredozemsko floto, sestojajočo iz 4 velikih bojnih ladij, velike krizark »Repulse«, 1 matične ladije za letala, 4 težkih in 3 lahkih krizark, 40 rušilcev (med njimi 8 težkih), 7 podmornic, 6 torpednih motornih čolnov in raznih pomožnih ladij; razen tega pa tudi del svoje domače flote (Home Fleet), kakor bojno krizarko »Hood«, dve flotilji rušilcev, več protiletalskih krizark in drugih ladij.

Španija razpolaga trenutno z naslednjimi vojnimi ladjami: z eno moderno krizarko »Canariase«, s 4 lahкими krizarkami, 10 rušilci, 6 torpedovkami in 4 podmornicami ter manjšim številom raznih pomožnih ladij.

V vzhodnem Sredozemlju moramo upoštevati še grško brodovje, ki ga sestavljajo ena oklopna krizarka, 4 novi in 4 stari rušilci, 13 torpedov, 6 novih podmornic, 2 torpedna čolna in 4 ladije za polaganje min; nadalje tudi turško brodovje z dvema oklopnima krizarkama, 7 torpednimi čolni, 4 modernimi rušilci, 6 novimi podmornicami ter nekaterimi manjšimi vojnimi in pomožnimi ladjami.

Število naših enic, v kolikor prihajajo tu v postev, je znano. Manj znani so podatki o ruski črnomorski mornarici, v kolikor prihaja tudi ta za primerjavo sil v Sredozemlju v postev. Po ne povsem zanesljivih podatkih gre za eno oklopno, 5 krizark 7 torpedov, in 11 starejših ter 7 novih podmornic.

Poskus primerjave

V švicarskem listu »National-Zeitung« je neki L. S. poskušal naslednjo primerjavo pomorskih sil Italije in Španije na eni strani Anglije s Francijo in ostalimi morebitnimi zavezniki na drugi strani: bojnih ladij prvi tabor 2, drugi 15; težkih krizark 8, odnosno 12; lahkih krizark 16, odnosno 9; torpednih krizark 0, odnosno 16-20; rušilcev 84, odnosno 90 - 100; torpedov 65, odnosno okoli 50; podmornic 94, odnosno 60-70; torpednih čolnov pa 45, odnosno 30-35; končno odpade na Italijo še ena matična ladija za letala, na Anglijo in Francijo pa skupaj dve. Iz te primerjave sklepa navedeni avtor na veliko premoč zapadnih velisil v pogledu velikih bojnih ladij, pri lahkih vojnih ladjah pa na premoč francoskih torpednih krizark. Točna primerjava sil je seveda tudi po tem pregledu težka, ker se daje enice angleškega in francoskega brodovja, ki bi operiralo v Sredozemlju v primeru konflikta, le približno domnevati, nikakor pa ne z gotovostjo ugotoviti. Večje ali manjše angažiranje angleških in francoskih ladij bi bilo odvisno od okoliščin, ki so iz-

ven te teoretične primerjave. Navedli smo jo le v približno orientacijo.

Še neprimerno bolj tvegano pa bi bilo, spuščati se v primerjanje letalskih sil, ki bi si stale nasproti v primeru sredozemskega konflikta. Zato se želimo tu omejiti samo še na primerjavo posameznih vrst oboroženih sil, ki prihajajo v postev v vzhodnem Sredozemlju, kakor nam jih (brez upoštevanja italijanskih sil) kažejo trije zgornji diagrami, ki smo jih posneli po italijanski reviji »Illustrazione Italiana«. V dopolnilo primerjav o stanju suhozemnih vojsk v tem predelu Sredozemlja navajamo podatke, ki jih je v navedeni italijanski reviji objavil za posamezne označene države Giacomo Zanussi.

Zanussi ceni grško vojsko na 13 divizij, turško pa na 21 pehotnih divizij in 3 divizije konjenice. Glede Rusije sodi, da ima mogočno vojsko, saj se govori o poldrugem milijonu vojakov stalno pod orožjem, razdeljenih skupno na 113 divizij (90 pehotnih in 23 konjeniških) z okoli 4000 tankov. Za grško vojsko dodajamo še podatke, ki jih je objavil »Völkischer Beobachter« dne 15. aprila tega leta. Po tem viru šteje grška vojska v mirovnem stanju 85.000 vojakov, v vojnem stanju pa približno 600.000 mož. Vojska se deli na 2 armadni inspekciji, 4 vrhovna vojaška poveljstva z 12 pehotnimi divizijami in enim samostojnim pehotnim regimentom ter dvema konjeniškim brigadama in 7 obojnimi bataljoni.

Končno še nekaj besed o letalskih silah Grčije, Turčije in Rusije. Ze navedeni Za-

Samostojna kneževina Liechtenstein sredi viharjev v Evropi

Poučen izlet v Vaduz, najmanjšo prestolnico na svetu

V Curihi sem opravil svoje posle. Navelič sem se pohajanja po mestu ob Limatu in odšel na veliki curiški glavni kolodvor studirati vozne rede. Pri studiranju sem opazil, da lahko skočim na poti v domovino za dan v kneževino Liechtenstein, četrti najmanjšo državo v Evropi, ki meri vsega skupaj 157 kvadratnih kilometrov.

Švicarska vojska pripravljena

V Sargansu smo se ustavili. Poleg kolodvora je bila razmeščena baterija švicarskih protiletalskih topov, samih prvovrstnih modernih izdelkov. Izstopil sem. Bilo je časa skoraj 20 minut. Zapletel sem se v razgovor z mladim kapetanom, ki mi je znova potrdil, da švicarski prav nič ne skrivajo svoje trdne odločnosti braniti svojo svobodo in neodvisnost pred komur koli in za vsako ceno. Mirno mi je pripovedoval, da je večina švicarske aktivne vojske okoli 40.000 mož na mejnih postojankah. Približno toliko pa je razmeščenih ob raznih strateško važnih krajih tudi rezervistov, ki so vpoklicani po tri tedne na orožne vaje. Te čete so dovolj močne, da preprečijo vsako presenečenje. Oprajo se na moderne utrdbe, ki jih je zgradila Švica vzdolž svojih meja in ki predstavljajo poslednja dejstva moderne utrjevalne tehnike.

V razgovoru me je opozoril, da so vsi mostovi in dovodne ceste v Švico minirane ter da bi pionirji lahko vsak trenutek spustili mine v zrak, če bi se pokazala potreba. Vse čete na meji so v najstrožji pripravljenosti in v polni bojni opremi. Razpolagajo z velikimi množinami streliva.

Izkušnje iz Španije

Na poti iz Sargansa proti Vaduzu sem res opazil ob meji celo vrsto betonskih bunkerjev, iz katerih so štrlele naprjene streljane, ali pa sloviti švicarski mali protitankovski topovi »Orlikon«, ki so se odlično obnesli v španski državljanski vojni. Saj so s svojim dejstvom nemalo do-

prinesli k teoriji tistih modernih vojaških strokovnjakov, z italijanskim generalstvom generalom Canavarijem na čelu, ki pravijo, da so nade, katere polaga tako zvana šola »biskovite vojne« na množestvene napade s tanki, brezizgledne. V tekni španske državljanske vojne so je namreč pokazalo, da odločna in dobro izvedljiva pehota lahko brez posebnih naprav uspešno vsak še tako dobro zamišljen množestveni napad s tanki. Današnjim lahkim in srednjim tankom so nevarne že navadne težke strojne, oborožene s posebnimi strelivom za prebijanje jeklenih oklepov. Povsem nedorasi in skoraj brezmočni pa so proti brzemu ognju malih »Orlikonov«, topov z 20 do 37 mm kalibrskimi jeklenimi granatami, ki so jih nemalo parale po kastiljskih planotah. Nesreča španskih republikancev je bila, da so razpolagali s tanki na nekaj desetminutnih odličnih topovih. Zato so si morali pomagati z uporabljenimi zvezanih ročnih granat, ali pa z metanjem steklenic petroleja in bencina pred prodirajoče tanke. Tudi ta, sicer nad vse primitivna obramba je bila v rokah državnih vojakov za tanke zelo opasno orožje. Po izkušnjah španske vojne je zanesljivo, da je prodor fronte s pomočjo množestvenega napada tankov, kakor so ga izvršili Angličani leta 1917, pri Cambraju, danes skoraj izključen. Glavno težišče vseh bodočih vojnih operacij bo tudi v bodoče še vedno na kraljici orojstva, na pehoti, in pa na njeni najbolj zanesljivi pomočnici, artiljeriji. Napadi in prodori s tanki bodo tudi v bodoče mogoči šele po izdatnem topniškem ognju, ki bo zlomil odporno silo napadene nasprotnikove pehote. Morda je pripisati ravno temu dejstvu, da se bodo tisti, ki so morda resno mislili na kako »biskovito vojno«, še temeljito premislili, preden se bodo odločili za kaka neopopravljiva tveganja. V strateško taktičnem pogledu je padla cena in vrednost tolikanj slovitih nemških »oklopnih divizij«, ki štejejo po 500 tankov vseh mogočih tipov, zadnje mesece hudo pod višino, ki jo je imela še za septembrskih dogodkov lanskega leta. Španija je namreč pokazala, da zmaguje nad silo motoriziranih jeklenih gmot še vedno duh na vse pripravljenega borca za svobodo in za neodvisnost svoje zemlje. Seveda, če je primerno oborožen za borbo proti tem nestvom moderne tehnike! Po kastiljskih planotah leželi ostanki tankov pa pričajo vojnim strokovnjakom še o enem dejstvu: da je ogenj iz strojne in topičev v tankih zelo dvomljive vrednosti. Zaradi neprestanega spreminjanja položaja temelja tankov pri njihovi vojni gredo izstrelki namreč v ogromnem številu odstotkov v zrak, ali pa v zemljo, dočim ima branilec pri svojem streljanju na nje pod seboj zanesljiva in dovolj prilike za pazljivo in premišljeno merjenje.

Svetovna politika

v vaški gostilni

V Vaduzu sem izstopil. Pristopil je k meni švicarski carinik in mi pregledal

potni list. Bil sem edini tujec, ki se je namenil v Vaduz, glavno mesto neodvisne kneževine Liechtenstein. Po asfaltirani cesti od kolodvora v Vaduz me je pošteno pral dež. Megle so visele po vseh vrhovih nad Vaduzem, ki šteje okoli 1500 prebivalcev. Prestolnica Vaduz je povsem podobna kakoli gorenski vasi in sredi glavnega trga sem se moral umakniti na pločnik tropi lepo rejeneh krav, ki so se vračale s paš. Ime Vaduz baje izhaja iz »Val dulcis«. To je bil romanski naziv za dolino očeta Rena, ki so ga tod hudo ukrotili z močnimi nasipi, ker je zdaj pa zdaj poplavljal liechtensteinske travnike in polja. Prebivalstvo kneževine se po večini peča s poljedelstvom, sadjarstvom, in živinorejo. Opazil sem tudi vinograde. Vino pa je še bolj kislo, kakor naš eviček.

Dež je vedno bolj hl. Poiskal sem prvo boljše gostilno. Tu je sedela večja skupina kmetov in delavcev, ki so glasno politizirali. Glavni predmet razgovora je bilo ubijanje. Bo vojna ali ne? Prisedel sem in kmalu smo bili v živahnem razgovoru. Trajalo je precej časa, preden sem jim dopovedal, da sem Jugosloven. Pomagal mi je vpokojeni švicarski carinik, ki je svoje dni pregledoval kovčge naših izseljencev v Buchsu. Pozneje me je tudi uvedel v skrivnosti liechtensteinske zgodovine, o kateri do tega dne nisem kaj dosti vedel.

Liechtenstein je bil v 17. stoletju last grofa Hohenemsa. Mož se je v 30letni vojni hudo udeleževal. Deloma na vojnem polju, še več pa pri kartah in ženskah. Ko se je končala 30letna vojna, je potegnil črto in izražunal, da je docela bankrot. Cesarji Dunaj se je pričel zanimati za njegove finance in mu postavil prisilnega upravitelja. Vsa umetnost cesarskega je-roba pa ni dosti zalegla. Zapel je boben in vso kneževino je kupil na dražbi knez Liechtensteinski, ki se je po češki nesreči na Beli gori neznanostno obogatil na račun preganjanjih čeških protestantskih plemičev. V vaduški cerkvi sem videl pozneje portret tega prvega kneza, ki je bil krščen s tremi imeni: Johann, Adam in Andreas. Ljudje se ga spominjajo pod vzdevkom »bogati Adam«.

Vneto sem otepal kos svinjine in si nisem zapomnil naslednjih poglavitnih liechtensteinske zgodovine. Vem samo to, da ji je dal pokojni Napoleon preko Porenške zveze neodvisnost, in da je nastopila prvič v vojni leta 1849, ko je poslala vso svojo vojsko — 91 do zob oboroženih mož — v Baden krotit nemške demokratične puntarje. Na bojnih poljanah bi se bila lahko udeleževala še enkrat l. 1866, ko je napovedal knez Liechtensteinski vojno pruskemu kralju Viljemu I. Ostalo pa je samo pri vojni napovedi. Liechtensteinska vojska namreč ni marširala proti Kraljevemu gradu, ampak na St. Gallen, kjer je čakala s tiroliškimi strelci na Garibaldijeve rdečesarjane. Garibaldi pa je imel preveč dela v Gornji Italiji in se mu ni ljubilo plezati na St. Gallen, p ed pihav-nike tiroliških jogrov.

Svoje liechtensteinske znanec sem hudo razburil, ko sem jih naivno pobaral, če res ne plačujejo nič davkov in da pokriva vse državne izdatke sam knez, kakor v Monacu. Gostilničar mi je takoj prinesel od nekod švicarski Uradni list, kjer je stalo črno na belem, da so plačali Liechtensteinci preteklo leto skoraj milijon švicarskih frankov davkov, torej 12 milijonov naših dinarjev, kar je za 12.000 prebivalcev kneževine razmeroma dovolj.

Pač pa so me pobarali, če sem kaj trden pod palcem, češ da je mogoče naložiti v Liechtensteinu kapital pod najbolj ugodnimi pogoji v Evropi. Kdor ustanovi v Liechtensteinu tovarno, je oproščen kar za 15 let naprej vsakega večjega davka. Obvezan je plačati letno samo davčni pavšal, ki je stvarno bolj priznavaletina, kakor resnična davčna obremenitev. Prav posebne privilegije pa uživajo razne kapitalistične holding-družbe. Teh ugodnosti so se tuji kapitalisti v veliki meri posluževali. Zatrjevali so mi domačini, da je prišla v Liechtensteinu na vsako drugo družino po ena delniška družba registrirana pri trgovskem sodišču v Vaduzu.

Odkar pa so zasedli Hitlerjevci Avstrijo, so se zlati časi kapitalistov v Liechtensteinu hudo spremenili. Zato nisem čul nobene prijazne besede na naslov velikih sosedov, ki mimogrede rečeno upravljajo 9 km železnice med Buchsom in Feldkirchnom, kolikor je teče po ozemlju kneževine. Tuje družbe so se pričele seliti, kakor ptice selivke iz Vaduza. Njim so se pridružili tudi rentniki, ki so uživali blagodat liechtensteinske finančne politike. Zakaj, je vsakako laže uganiti, kakor pa »Jutrovec« nagradne uganka.

V Vaduzu so ostali samo domačini, ki danes mrko gledajo preko meje in napeto poslušajo pri svojih radijskih aparatih, če se ne bo javil kak glas, ki bo zahteval priključitev tega dela nemške zemlje in nemškega ljudstva v sklop velikega rajha. »Strah pred to možnostjo je naraval ob glavni stranki v kneževini: »po naše klerikalno in »napredno«, da sta po 50 letnih preprih in bojih pokopali svoje bojne sekire, zapalili pipo miru in sklenili »sveto alianco« za ocvanje neodvisnosti in svobode.

Veliki sosedje onkraj državnih mej tudi niso ravno skopi s svojo propagando. Poskušali so ustanoviti svoje organizacije v sami kneževini, ki je posegla po odočnih mernih in sprejela tudi za svoje ozemlje švicarske zakone o pobijanju protidržavne propagande, prepovedi nošenja uniform in značk nedovoljenih organizacij itd. In kakor so mi vsi enodušno zatrjevali, je vpliv vsenemške propagande že zreduciran na minimum. Eden med znani pri mizi, po zunanosti sodeč kmetovalec, mi je ponosno dejal: »Liechtensteince nas skoraj lahko presteže na prste. Ampak kar nas je, smo taki, da rajši jemo maslo od naših krav na svojem malem domu neodvisni in svobodni, kakor pa, da bi mazali z njim kruh gospodi v Berlinu in zato lahko s smirkom ločili nemške kano-ne«.

Priznati sem moral, da je ta državotvorna filozofija zelo odločna in tudi globoka. In želel sem si samo, da bi prišlo na uro pomenka v Vaduz tiste naše dušice, ki zaverovane gledajo v vsegaomnost tujih vzorov, ne vidijo pa nad seboj modrine svobodnega jugoslovenskega neba in ne čutijo pod seboj korenin naše in samo naše zemlje.

D. L.

Neguj se!
Uporabljaljaj
ELIDA MILA
Zelo kulinarni rad naravnih pr. milu.
ELIDA BELI ŠPANSKI BEZEG

Tako dobra je kuhinjska čokolada Mirim, da jo najraje jem kar z obema rokama.
MIRIM
KUHLINJSKA ČOKOLADA

Na solnčni jug

Potniki v Italijo
OBISČITE

postojnsko jamo

pri Trstu — Abbazia

Največje podzemsko naravno čudo na svetu. — Odprta vse leto.

Abano Terme

Vrelec
87°

KOPELI, MOCVIRNE
KOPELI - INHALA-
CIJE zoper revmati-
zem v členkih, artritis
in druge bolezni.

Italija — pri Paduli. Na liniji Benetke-Bologna.
Pojasnila: Azienda di Cura — Abano Terme.

HISNA ZDRAVLJENJA V VSAKEM HOTELU.

Reale Orologio: Pensione Lit. 45-50 — Trieste e Vittoria L. 40-55 — Savoia Tode-
schini L. 36-44 — Cortesi Meggiorato L. 29-36 — Due Torri L. 23-32 — Glaccon
Monteortone L. 23-28 — Massaggio L. 22-27 — Salus L. 22-25 — Terme Littore
L. 20-29 — Aurora L. 20-27 — Roma L. 20-26 — Terme Menegolli L. 20-25 —
Belvedere L. 18-27 — Mioni Pezzato L. 18-27 — Sorelle Mioni L. 18-27 — Alba
L. 18-24 — Bula Monteortone L. 18-24 — Casino Nuovo L. 18-24 — Formentin
L. 18-23 — Vena d'Oro L. 18-22 — Sole L. 18-21 — Morosini L. 16-21.

Pojasnila: ENIT, Terazije 16, Beograd

in pri vseh uradih »Putnika«.

Domače vesti

Jutrišnja številka

ponedeljske izdaje »Jutra« bo spet razgiba-
no pestr. Ker izide prav na god sv. Jurija,
je eden prvih člankov posvečen spominu
tega velikega svetnika, čigar vzgled nam je
tako blizu posebej še v današnjih dneh. Iz
Ljubljane bo list prinesel senzacijo, kakr-
šne ne berete vsak dan: da namreč v me-
tropolni Sloveniji hišnim gospodarjem vol-
kovi služijo za hišne čuvaje. Senzacija je
povzela — po pisanju ameriških listov. Do-
bršen del prostora bo posvečen problemom,
ki nas vse skupaj najbolj teže: vprašanju,
ali bo vojna, ali je ne bo. V zvezi s tem je
list pripravil serijo člankov, ki naj bi čita-
teljem prikazali vojno silo posameznih dr-
žav. V ponedeljek boste lahko brali obšir-
no reportažo o prostovoljnih angleških ar-
madah, ki bodo prav te dni po vsej pri-
loži dosegli pol milijona mož. Prav tako bo za-
nimiva reportaža o utrdbah na francosko-
nemški meji. V vzgojni rubriki bo pone-
deljsko »Jutra« objavilo aktualno razmiš-
ljanje o odnosu mladine do dnevnega tis-
ka. Ljubitelji dobrega filma bo zanimal
članek za 50-letnico Charlieja Chaplina, ki jo
je ta večni potepuh filmske umetnosti pra-
znoval te dni. Ni nam treba še posebej po-
udarjati, da bodo zvrhano polne izbrane
gradiva tudi vse ostale rubrike, da ne go-
vorimo o novicah, ki jih dandanes vsako
uro prinašata radio in telefon. Ponedeljska
izdaja »Jutra«, edini tednik te vrste pri nas,
nepogrešljivo dopolnilo dnevnega tiska, ve-
lja po raznašalci na dom dostavljena 5 din,
po pošti pa samo 4 din na mesec.

ZA DAMO IN GO-
SPODA KROJI
IZKLJUČNO PO MERI
V NAJELEGANTNEJŠI
IDZELAVI - KREI-
RA EKSKLUZIVNE
M O D E L E

MODERNI TAILORING
SALON MODE
SOUVAN - CO
MESTNI TRG ŠT. 24.

• Sprejem pri ministrih. Minister Vojn
Jurijević 23. t. m. ne bo mogel sprejemati
senatorjev in poslancev. — V ponedeljek
24. t. m. in v torek 25. t. m. ne bo pravo-
sodni minister dr. Viktor Ružič sprejemal
strank.

• Književna nagrada Vodnikove druž-
be. Vodnikova družba razpisuje v počašče-
nje spomina svojega ustanovnega člana
Nj. Vel. kralja Aleksandra I. Zedinitelja,
ob petletnici njegove mučeniške smrti,
književno nagrado v znesku 5.000 dinar-
jev. S tem zneskom bo poleg običajnega
honorarja po 1000 dinarjev za tiskano po-
lagrafijo Vodnikova družba najboljše le-
poslovno delo, ustrežajoče njenemu pro-
gramu in namenu. Obseg knjige 7—8 pol
Rok za oddajo pripovednih del poteka le-
tos 9. oktobra. Vodnikova družba vsledno
sporoča to slovenskim pisateljem, prijazno
vabeč jih v svoj krog.

• Poroka. V evangelijski cerkvi v Ljub-
ljani se je poročil g. Avgust Westen, in-
dustriec iz Celja, z gđ. Olgo Vodoscho-
kovo iz Celja. Svečani poročni obred je
opravił evangelijski župnik dr. h. c. Ger-
hard May iz Celja. Priči sta bili za neve-
sto g. Adolf Westen, industriec iz Celja,
za ženina pa upravni svetnik in direktor
g. Josip Pfeiffer iz Celja/Jesenice. Bilo
srečno!

Pri zaprtju in motnjah v prebavi vze-
mite jutraj na prazen želodec kozarec
navadne Franc Jožefove grenčice.

Grobnice in spomeniki
kamnoseška stavbna dela
izvršuje po nizkih cenah
kamnoseško kiparsko
podjetje

Franjo Kunovar
pokopališče Sv. Riti
Ljubljana — Tel. 49-09.

• Prijave za letošnje binkoštno romanje
Cirilmetodarjev na Oplenac so v glavnem
zaključene in je izlet zagotovljen. Vendar
pa je še nekaj mest v 2. razredu posebnega
brzovlaka prostih. Tako se vsakomur,
ki želi ob najugodnejših prilikah obiskati
prestonico in Oplenac nudi prilika, da
potuje s Cirilmetodarji. Prijavite se lahko
pri poverjenikih katerih imena so bila že
vse zadnje nedelje objavljena v »Jutru«,
v Ljubljani pa pri predsedniku šentpetrške
CMD, gospe Niki Potocnikovi, ali pri go-
spe Angeli Tomšetovi v Slomškovi ulici 27
ali 21. lahko pa tudi pri gđ. Hrovatnovi
v Bonačevi trgovini v Šelenburgovi ulici.
Priporočamo zlasti že prijavljenim izletni-
kom, da povabijo svojce ali znanca s se-
boj. Izlet v 2. razredu stane skupno z av-
tobusno vožnjo na Oplenac in nazaj 280
din, prehrana v Beogradu 35 din, prenoči-
šča pa po izbiri do 50 din. Vsi, ki plaču-
jejo v obrokih, naj blagovolijo poslati po-
slednji obrok do 3. maja. Avtonomnim in
samoupravnim nameščencem je dovoljen
dopust, ki se jim ne šteje v redni dopust.

SANATORIUM - EMONA

LJUBLJANA
Komenskega ul. 4.
Telefon 36-23

Dr. Franč Dergane
šef primarni
ktrug odd. v p.
Ordinira II.-I.

• Fitzeološki tečaj za zdravnike. V šoli
Narodnega zdravja v Zagrebu se začne
10. maja šesttedenski tečaj iz fitzeologije
za zdravnike, ki so v javni službi. Namen
teh tečajev je, usposobiti zdravnike v jav-
ni službi za najuspešnejše sodelovanje pri
protituberkuloznih akcijah. V prvi tečaj
bodo sprejeli največ 12 zdravnikov. Šola
Narodnega zdravja bo dala desetim ude-
ležencem brezplačno stanovanje, hrano in
razsvetljavo za ves čas tečaja, da bi tako
omogočila udeležbo tudi onim zdravni-
kom, ki živijo v slabih gmočnih razmerah.
Zdravniki v javni službi ki se želijo ude-
ležiti tečaja, naj po svoji pristojni oblasti
pošljejo prijavo šoli Narodnega zdravja v
Zagrebu, Mirovojska 4, najpozneje do 5.
maja.

• Voditeljska belgijskih teozofov o Ju-
goslovenih. V Zagrebu se mudi generalna
tajnica Zveze belgijskih teozofov in zna-
na socialna delavka Serge Brisy. Ta od-
lična predstavnica mednarodnega teozof-
skega pokreta je v naši državi zdaj že
drugič. Bila je udeleženka teozofskega
kongresa, ki je zasedal v Zagrebu, zdaj
pa obiskuje Zagreb in Beograd, da sode-
luje pri izvedbah sklepov kongresa. O
našem ljudstvu se je zelo laskavo izrazila.
Naglasila je njegovo visoko srčno kulturo
in duševno občutljivost, kar je zelo po-
membno v današnji dobi brezbrojnih
materializma. Pred odhodom iz Zagreba
bo priredila predavanje o temi »Kaj je
človek?«. Ko so jo vprašali o razvoju teo-
zofskega pokreta v Belgiji, je povedala,
da je tam v teozofskih organizacijah ko-
maj kakih 350 rednih članov in članic.
Ker so se prisotni čudili majhnemu šte-
vilu, je duhovito odgovorila: Ideal teozofije
je velik zato je tako malo pristašev. Malo
je ljudi, ki želijo in znajo sami sebe
duševno precizirati in dvigniti, ter šle
potem vplivati na druge. Kot socialna de-
lavka je Serge Brisy najbolj zavzeta za
podpiranje ljudi, ki so hoteli ali nehoti
prekiniti zakone ter izboljšati svojo svo-
bodo. Požrtvovalno obiskuje kazalnice
ter razglablja z letniki vrašanja, ki jih
sami stavijo. Ko bo dovršila svoje delo v
naši državi, bo obiskala tudi Grčijo, Bol-
garijo, Rumunijo in Madžarsko.

ZÜNDAPP O.ŽUZEK
KVALITETNI LJUBLJANA
MOTOCIKLI TAVČARJEVA HIŠA

• Nove arheološke najdbe v Bosni. V
Skelarih na levi obali Drine v vzhodni
Bosni so po naključju odkrili neke staro-
dajne spomenike. Arheolog Sergijevski
iz Sarajeva je ugotovil, da so to staro-
rimske žrtvenike. Žrtvenike bodo odpre-
mili v sarajevski muzej. V istem kraju
pa so našli tudi nekaj srebrnih uhano-
v nenavadne oblike, ki so po mnenju arheo-
loga Sergijevskega staroslovanskega iz-
vora ter spadajo v dobo X. stoletja. Take
uhane so našli že v mnogih krajih, kjer
so nekdanji bivali Slovani.

• Predsedstvo občine Novo mesto raz-
glašča, da so spet s 24. t. m. dovoljeni v
Novem mestu sejmi za svinje in govedo.
(—)

Filmska
umetnina

Demonska žena

V nedeljo predstave ob 10.30, 15., 17., 19. in 21. uri

V tem filmu so prejeli visoko odliko-
vanje Grand Prix od Akademije zna-
nosti in umetnosti režiser W. Wyler,
Bette Davis in Fay Bainter.

Enodušna sodba Ljubljane:

PATRIOT

V razkošni inscenaciji vidimo zgodovinski
dogodek, ko je carjev minister P. Pahlen
izvršil atentat na carja in nato končal tudi
tudi svoje življenje — vse to iz zaskrblje-
nosti za usodo in bodočnost velike Rusije!

Odličan film z izredno napeto vsebino
mora ugajati vsakemu gledalcu! Zato
se tudi v polni meri izplača videti
ta film!

V vlogi krutega tringara carja Pavla I
največji sodobni francoski filmski
umetnik HARRY BAURE. — Ostale
vloge najboljši francoski umetniki.
Predstave ob 10.30 (po zmiznanih
cenah) ter ob 15., 17., 19. in 21. uri.

Kino Union — Tel. 22-21

KINO SLOGA, tel. 27-30

ob 10.30, 15., 17. 19., 21.

XI. OLIMPIJADA

Gigantsko filmsko remekdelo o borbi mladine za slavo in čast vsega sveta!

I del: festival na-
rodov. Režija: Leni
Riefenstahl.

ŽIVLJENJSKA POZICIJA

Veliko svetovno podjetje išče za svojo tukajšnje obstoječo orga-
nizacijo prvovrstno trgovsko moč, jugoslovenskega državljana,
ki poseduje poleg trgovskih zmognosti tudi administrativne
zmognosti. Pogoji so: siguran nastop, spretnost v postopanju
z velikim pisarniškim personalom, vaje samostojno sklepati
trgovske zaključke. Obširne oferte z curriculum vitae v ju-
goslovanskem in v enem ali več tujih jezikih, s sliko poslati
na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Karijera«.

• Pihalni trio skladatelja Žebreta. Jutri
v ponedeljek ob 20. bo v ljubljanskem radiu
izvajal pihalni trio skladatelja Demetrija
Žebreta, ki se je pravkar vrnil od uspešnega
glasbenega festivala v Varšavi, kjer je bil
tudi zastopan na sporedu. Opozorjamo
ljuditelje moderne glasbe na prvo izvedbo
tega dela pri nas. Na sporedu izjavo ko-
morni pihalni ansambel, ki ga tvorijo gg.
Slavko Korošec, Václav Laun, Srečko Mo-
ravec in Ivan Turšič.

• Tragedija najstarejšega četniškega
vojvode. Nastajajo četniški vojvoda in
nacionalni borec, sin srbskega Porečja,
Brajan Matovič, preživlja v visoki staro-
sti svoje najhujše tase Zapuščen od svoj-
ih najbližjih, brez vseh življenjskih
sredstev hoteli stoletni starec ob zatonu
svojega burnega, z junaštvom in požrtvo-
vanjem ovenčanega življenja po Skoplju
od hiše do hiše, da se bedno preživlja od
miloščine. Domovina je bila sicer hvalež-
na velikemu junaku Brajanu, ki je dobil
kot četnik 5 ha rodovitne zemlje v okoli-
ci Skoplja. Zgradil si je skromno hišo,
a je vse to prepuštil svojemu vnuku
v upanju, da bo imel pri njem zatočišče na
stara leta. Vnukova družina pa je dedo-
vo krvavo prisluzeno premoženje zapra-
vila in zdaj je nekdanji junaški četniški
vojvoda Brajan Matovič berač.

Ogromno škodo povzročajo vsako leto
molji, ker so dosedanja sredstva proti njim
premalom učinkovita. Moderna kemija pa je
iznašla novo zanesljivo sredstvo MOLTIN.
Za domaćo uporabo se prodaja to sredstvo
v litrskih vrečkah. Vrečico z MOLTIN-om
se obesi ali vtakne med volnena oblačila,
krzno, preproge, naslanjaje itd. Izhlape-
vanje MOLTIN-a zanesljivo pomori vse
molje z zalego vred, še preden morejo
povzročiti kako škodo.

• Kraljev bazen v Niški banji. Blago-
pokojni Aleksander je rad obiskoval Ni-
ško banjo in za svojo uporabo si je iz-
bral majhen bazen poleg izvira zdravilne
vode. Ta bazen, ki je med ljudstvom dobil
ime »kraljev bazen«, so na kraljeve stro-
ške preuredili in kralj se je v njem ko-
pal še pred svojim odhodom v Marseilles.
Po njegovi tragični smrti je ostalo malo
kopališče zaprto in zdaj bo preurjeno v
muzej, ki bo vseboval razne spomine na
kralja Viteza in Mučenika ter zaščitnika
lepega kopališča in zdravilišča.

• Razpis zdravniške službe. Uprava
dravske banovine razpisuje pri banovins-
kem institutu za raziskavanje in zdrav-
ljenje novotvorb v Ljubljani mesto zdrav-
niška uradniškega pripravnika za VIII. po-
ložajno skupino. Prosilci morajo imeti po-
goje za sprejem v državno odnosno bano-
vinsko službo v smislu zakona o uradni-
kih ter zdravniško pripravljajno dobo.
Prošnje naj se vložijo pri upravi dravske
banovine v Ljubljani do 10. maja.

• Za binkoštno prazniko priredi Putnik
izlete na Limbarko goro, Crikvenico, Po-
stojno, Trst in Gorico ter Benetke in Pa-
dovo. Tiskani sporedi so na razpolago v
vseh biljetarnah Putnika. (—)

• Poziv nesamostojnim zobotehnikom
dravske banovine, ki še niso vpisani v or-
ganizacijo, da po novi zakonski uredbi v
roku 8 dni pošljejo prijave s kopijo učne-
ga spričevala na društveno tajništvo: Ljub-
ljana, Vegova ul. 8. (—)

IGRAČE — S. Rebolj & drug, LJUBLJANA, Miklošičeva 18

• Že 300 let zdravi Rogaska Slatina s
svojo čudotvorno močjo vse bolezni zelo-
ca, črevesja, ledvic, žolca itd. Na razpo-
lago so vsa sredstva zdraviljenja, dietna
kuhinja, najmodernejše urejeni hoteli, pr-
vovrstna godba in druge prireditve za za-
bavo in razvedrilo, veliko športno kopali-
šče ter igrišče za tenis. Pred in po sezoni
so znatni popusti. Znameniti zdravilni vre-
ci: Tempel, Styria, Donat, Prospekti in
vse informacije daje brezplačno zdravi-
lišče Rogaska Slatina. (—)

• Delo našega kemijskega društva. Ke-
mijsko društvo kraljevine Jugoslavije, ki
je po uedinjenju nadaljevalo delo Srbske-
ga kemijskega društva, ustanovljenega že
leta 1897., je združilo v svojih vrstah že
kakih 300 kemikov iz vseh krajev države.
Čeprav dobiva kemija pri nas z razvojem
industrializacije šele v zadnjem času svoj
pravi pomen, se vendarle kemijsko dru-
štvo po svojem delovanju dostojno uvršča
med organizacije kemikov v Evropi. Po-
membne so razprave v njegovem glasni-
ku, in tudi pri mednarodnem sodelovanju
organizacij kemikov ima naše društvo
svoj dostojen delež. V okviru našega dru-
štva so že večkrat predavali znanstveniki
svetovnega slovesa, naši znanstveniki pa
so že večkrat nastopali kot predavatelji
v drugih državah. Te dni je predaval v
Beogradu znanstvenik svetovnega slove-
sa, profesor berlinske univerze dr. Maks
Bodenstein.

• Pajdaš razbojnika Čaruge je dočkal
svobodo. Med kazenci, ki so bili pred
odslužitvijo dolgoterne robove odpušteni
iz kazalnice v Zenici, je tudi Franjo
Turković, član nekdanje velike tolpe raz-
bojnika Čaruge. Obsojen je bil na 20 let.
Ko so mu naznanili, da mu je tri leta
pred zaslišaja svoboda, je od presenečenja
padel v nezavest. Turković je zdaj na
poti v Slavonsko v svoj rojstni kraj, kjer
je bila pred dololetni leti Čarugina tolpa
strah in trenet prebivalstva.

• Vrtna revija v Stuttgartu, ki se otvar-
ja ta mesec, je za obiskovalce posebno
privlačna zaradi tega, ker so v raznih dvor-
anah njenega okrija še posebni razstav-
ni oddelki. Poleg teh posebnih oddelkov,
ki obsegajo posamezne skupine cvetic,
vzbujajo posebno pozornost Tropski zavod,
ki razkazuje najredkeje in najkrasnejše
tropske rastline. Tudi na nepokritek zem-
ljišču lahko že meseca aprila dobite naj-
različnejše pestrbojne cvete, ki trajajo
neprestano do konca razstave. K razstavi
cvetja, ki jo prireja Državna vrtna revija,
spada tudi vrt trobentice. V tem vrtu,
ki sam obsega 4000 kv. metrov, lahko vi-
dite vse čiste vrste in kulturne oblike tro-
bentice, s katerimi se trguje in imajo
kakršnokoli rastlinskosociološko vrednost.
Nova načela v sadjarstvu prikazujejo se
slasti v pogledu oplemenjevanja po naj-

• Udobno 8 dnevno potovanje po Italiji
s tridnevnim bivanjem v Rimu od 14. do
21. maja. Informacije daje in prijave spre-
jema izletna pisarna M. Okorn, Ljublja-
na, Franciškanska ulica, tel. 22-50. (—)

• Za binkoštno prazniko priredi Putnik
izlete na Limbarko goro, Crikvenico, Po-
stojno, Trst in Gorico ter Benetke in Pa-
dovo. Tiskani sporedi so na razpolago
v vseh biljetarnah Putnika. (—)

Naročajte, čitajte in širite »JUTRO«!

Nove srečke

državne razredne loterije za II. razred
38. kola so dospele in se lahko obnovijo.

ZREBANJE BO 11. MAJA t. l.

Srečke so v velikem številu
v raznih serijah novim na-
ročnikom na razpolago
v glavni kolekturi

Vrelec sreče

Alojz Planinšek,
LJUBLJANA — Beethovnova 14.

OBIŠČITE

naša domača letovišča, zdravilišča in planinske postojanke, naši boste zdravi, odhiti in razvedrilo; spoznavajte lepote svoje domovine.

BLED

NAJMODERNEJŠE LETOVIŠČE IN ALPSKO KOPALIŠČE

PARK HOTEL

BLED, ob jezeru, 300 postelj. Dnevni penzion z vsemi takami in postrežbo od 1. IX. do 1. VII. 70 din do 100 din.

KRANJSKA GORA, 810 m

PODKOREN, 847 m

GOZD-MARTULJEK, 752 m

Najlepša slovenska letovišča in klimatične postojanke za zdravljenje.

HOTEL »SLAVEC«, KRANJSKA GORA, 18 postelj.

Sodobni konfort. Točna postrežba. Zmerne cene.

PENZION »KRESNICA«

KRANJSKA GORA, 25 postelj. Sodobni konfort. Točna postrežba. Zmerne cene.

PENZION »A. CERNE«

KRANJSKA GORA, 25 postelj. Konfortni penzion. Zelo prijetljivi. Zmerne cene.

ZIROVNICA pri Bledu, 600 m nad morjem.

Zel. postaja, posta, penzion, gostilna. Vsa oskrba od 35 do 70 din. Informacije: Tujskoprometno društvo, Zirovnica.

HOTEL »PLEŠNIK«, »OGARSKA DOLINA«

postaja Solčava, 50 postelj. Prvovrstna postrežba. Celodnevna oskrba od 45 do 55 din. Avtobus iz Ljubljane in Celja.

KOČA POD KOPO na Pungartu, 1377 m. Idealno letovišče. Kraina lega. Vse leto oskrbovana. Tekoča voda. 22 postelj. Polna dnevna oskrba od 35 do 47 din. Informacije daje Podružnica SPD v Slovenjem gradu.

DOBRNA

pri Celju je prirodno eno najlepših in najmodernejših urejenih kopališč Jugoslavije. 400 m nad morjem. V sredi gozdov, brez prahu in dima. Odlični uspehi pri zdravljenju živcev, arca in ženskih bolezni. Celokupno 20-dnevno zdravljenje od 1.100 do 1.650 din. Zatevajte prospekt! Uprava zdravilišča.

SMARJSKE TOPLICE, radiotermaalni vrelci

27 postelj. Desetdnevna penzija v predsezoni 400 din, v glavni sezoni 450 din. Uprava kopališča v Novem mestu.

RADENSKO KOPALIŠČE

po naravni ogljikovi kislini najmočnejše kopališče Jugoslavije in edino te vrste v Sloveniji sploh

zdravi z uspehom bolezni srca, ledvic, živcev, jeter, želodca, notranjih žlez in motnje spolnih organov.

Maj in junij: 10 dni — Din 750.— vse vračunano (penzion, zdravnik, kopelji, zdraviliške takse).

Godba; dancing od 1. junija dalje.

Obširne prospekte dobite na zahtevo dobite pri »Putniku« ali pa naravnost od uprave zdravilišča

SLATINA RADENCI

Od 15. maja dalje direktni vagon iz Beograda, Zagreba in Ljubljane do samega kopališča.

RIMSKE TOPLICE

pri Celju. Termalno kopališče 37 stopinj C. Oglikovna kislina, Indikacije: živčne in ženske bolezni, revma, giht, išijas itd. Cene pavilne kure za 10 dni od 650 — naprej.

Termalno kopališče na prostem. Informacije in prospekti: Uprava zdravilišča v Rimskih Toplicah.

DOLENJSKE TOPLICE, 38 stopinj C. Odprte od 15. aprila. Dnevna penzija 45 do 65 din. Prospekte daje Uprava.

Zahtevajte podrobnejše informacije od gornjih oglaševalcev ali od Tujskoprometnih zvez »Putnika« v Ljubljani in v Mariboru.

Iz Ljubljane

u— V teh zgodovinskih časih, ko sta potrebni najtežnja strnjnost in enotnost nastopa vsakega ljudstva v narodnoobrambni fronti, poziva ljubljanska podružnica »Bratstva« vse člane, vse narodnoobrambne delavce, zastopnike društev in novinarje ljubljanskega tiska, da se udeležijo njenega občnega zbora, ki bo v ponedeljek 8. maja ob 20. v sejni dvorani ljubljanskega magistrata.

Zložljiv fotoaparati 6/9 znamke BALDA z optiko 1:6,3, 1 usnjena torbica in 2 filma

ISOCHROM
skupaj samo
Din 320.—

s katerim aparatom lahko fotografirate tudi ob slabem deževnem vremenu trenutno. Vplačate na pošto položnico št. 13-285 Din 320.—, nakar vam pošljemo istega franko z vsem priborom.

Se priporoča specialna fototrgovina

Foto Tourist — Lojze Šmuc
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 8.

u— Rekrutje se zbira. Mladi fantje iz okolice in z dežele, ki jih vsako leto kliče pod zastavo državljanstva dolžnost, so včeraj spet za ves dan dali mestu svojstveno sliko prešerne razigranosti, kakršno od nekdanjega poznano ob vstopku najmlajšega letnika. Fantje so razigrane volje prihajali od vseh strani, nekateri najbližji, peš s kovčgi v rokah in na ramah in z vriskom na ustnah, drugi v skupinah na vozovih, s harmoniko in prešerno pesmijo. Ljudje, ki jih dolžnost ne kliče za obzide kasarn, te mladine najbrž že dolgo niso gledali s tako vročimi, navdušenimi simpatijami kakor včeraj.

Čistimo zalogo ter Vam nudimo lepe Bobovce od Din 4.— naprej
Fr. KHAM, Kongresni trg 8.

u— Okrajna organizacija JNS za Krakovo—Trnovo vabi člane in somišljenike na redni občni zbor, ki bo danes ob pol 10. dopoldne v gostilni Matka Sokliča, Pred konjušnico 2, z običajnim dnevnim redom.

u— Predavanje Prirodoslovnega društva V turek 25. t. m. bo v minerosloški predavalnici univerze predaval vseučiliški profesor dr. Inž. Kavčič o specialnih cementih. Predavatelj bo poročal o lastnosti betonov s katerimi gradijo največje betonske pregrade, avtomobilске ceste, zgradbe v morju, fortifikacijske naprave. Začetek ob 18.15.

u— Odlični poljski pianist Raoul Koczalski, ki je svetovno znan kot najodličnejši sodobni interpret Chopinovih skladb, bo koncertiral v Ljubljani v torek 2. maja v veliki filharmonični dvorani. Na koncert znamenitega pianista že danes opozarjamo.

Medene specialitete

obhajilne sveče, voščenske vse vrste
v »LECTARIJU«
KONGRESNI TRG 5

u— Starši, danes ob pol 11. dopoldne nastopijo naraščajniki Rdečega križa dvajstih ljubljanskih šol v franciskanski dvorani. Izvajani program bo jako zanimiv. Vstopnice dobite od 10. dalje pri blagajni ob vstopu v dvorano. S svojim obiskom pripomorete naši letošnji počitniški koloniji. Vstopnina je zelo nizka.

u— Podružnica Kola jugoslovenskih sester Moste—Sv. Peter priredi 7. maja popoldanski avtobusni izlet na Visoko, da se pokloni na grobu pokojne gospe Franje Tavčarjeve in obenem z obiskom v Poljanah počasti pred spomenikom spomin pokojnega pisatelja dr. Ivana Tavčarja. Odhod iz Ljubljane izpred evangelijske cerkve ob pol 13. uri. Cena 22 din na obe strani. Dobrodošli vsaki, kdor se nam hoče pridružiti. Prijave sprejema predsednica društva ga. Lenasijska, Moste, Šušteršičeva ulica.

Ročno in duševno delo s čik-bonbonom gre veselo!

u— Mladinski zbor z Rakeka bo pel jutri zvečer na svojem koncertu v veliki filharmonični dvorani. Nekako predskupno, za svoj prvi ljubljanski koncert je imel ta mladinski zbor na Rakeku pred mesecem dni in je povabil tja vse živce skladatelje, katerih dela ima mladinski zbor na spored svojega ponedeljkovega koncerta. Prav vsi: Dolinar, Tomc, Savin, Oster, Premrl, šivic, Bravničar in Cvetko so se odzvali zborovemu vabilu in po koncertu niso mogli prehaliti izredno preciznega navdušenja, ki ga je zbor edinstven in ga stavijo v isto vrsto s Trbovelskimi slavki. Pojo pa predvsem modernejša dela. Zato opozarjamo na njihov koncert, ki bo jutri zvečer ob pol 9. v veliki filharmonični dvorani in se dobe vstopnice v knjižarni Glasbene Matice na Kongresnem trgu.

u— O »Sredozemlju« bo predaval znan predavatelj g. dr. Branko Verčon pod okriljem Jadranske straže 28. t. m. ob 20. v »Zvezdi« (I. nadstropje). Jadranska straža vabi na to zadnje predavanje v tekoči sezoni vlnjudo vse članstvo in prijatelje. Predavanje bo zelo zanimivo in naj ga nikdo ne zamudi, kdor se zanima za aktualna vprašanja. Vstop prost.

u— Za mestne kuhinje v občinskih darovalci: g. Avgust Erikavc, Povšetova ulica, 150 kg zelja; tvrdka »OKI«, tovarna testenin na Celovški cesti 108, 30 kg testenin; g. Alojzij Volk, trgovec na Resljevi cesti, 50 din; star prijatelj sprehodov po šišenskem hribu je daroval 100 din z željo, da mestna občina pridobi stare pravice do poti po šišenskem hribu; tvrdka Smrkolj, trgovsko društvo z o. z., trgovina z deželniimi pridelki na debelo v Komenškega ulica 30., 10 kg moke. Mestno poglavarstvo izreka dobrotnikom najlepšo zahvalo tudi v imenu obdarovanih.

ZA BIRMO!

Velika izbira orig. švicarskih ur, zlatnine in srebrnine — najceneje pri

BRATA LOGAR,

LJUBLJANA, Pred škofijo 15.

u— Akademski pevski zbor v Ljubljani sporoča: Za mladinski koncert v petek 28. t. m. se dobe vstopnice po znižanih cenah samo preko ravateljstev srednjih šol. Za ostalo občinstvo pa bodo vstopnice v predprodaji na univerzi v vratarjevi loži od jutri 24. t. m. naprej. Cene od 15 din navzdol. (—)

u— Sadjarska podružnica šiška. V torek 25. t. m. ob pol 8. zvečer bo imel predsednik podružnice g. Stupica Iv. šol. upr. v pok., zaključno predavanje. V deški ljudski šoli v Sp. šiški bomo obravnavali v obliki razgovorov »Poletno pinciranje sadnega drevja«.

FOTOAMATERJI!

Filmi najnovije emulzije — kvalitetna amaterska dela v edini specialni foto-trgovini

JANKO POGAČNIK

LJUBLJANA — TYRSEVA C. 20.

u— Tramvaj je iztiril. Koliko brezposelnih ljudi hodi po ljubljanskih ulicah zlasti ob sobotnih popoldnevih, se najlepše vidi ob slučajnih karambolah ali kakršnih koli drugih poučnih dogodkih. Ob najmanjši motnji običajnega življenjskega toka se brž zbere na »licu mesta« črna množica radovednih in senzacijskih mešanov. Včeraj okoli 17.30 sta privozila od Evrope dva tramvaja — prvi je bil namenjen proti Marjineu trgu, drugi pa, ki je vozil tik za njim, proti Gradišču. Ker je prvi čutil tik za petami drugega, se mu je hotel na zavoj čim prej izogniti, pri tem pa je zašel z enim kolesom s tračnice in takoj nato iztiril. Drugi se je še pravčasno ustavil, da ni bilo nikake nesreče. Brž so se ob iztirjenem vozu zbrali številni spremljalci in zagovzdili vse prehode. Tiste, ki so bili v času nesreče bolj oddaljeni, je privabila zbrana množica in število radovednežev je naraslo ter vzbujalo videz, da se je na »križišču« ob poti morala zgoditi strahovita nesreča. Ljudje so stali tam, dokler ni prišla komisija, ki je ugotovila dejansko stanje, potem pa so se ljudje polagoma razhajali.

u— Namesto venca na grob umrlega in-spektora drž. žel. g. M. Wrischerja je učiteljstvo III. dr. meš. ljudske šole v Ljubljani darovalo din 200 za podporo revnim učencem svoje šole.

u— Chemolabor, Miklošičeva cesta 17, tel. 49-67. Skladišče higienskih in sanitetnega blaga, zdravniških instrumentov, potrebščin za babice. Učila. (—)

Kaj je to?

Dolžina črk bonbonov

505

SA CRTOM

porabljenih do danes na vsem svetu

Iz Celja

u— Akademija podmladka Jadranske straže drž. deške in dekleške meščanske šole v Celju bo danes ob 16. v celjskem gledališču. Uprizorjena bo privrkat simbolična pesnitev Anice Černejeve »Pravljica o morju«. Oba mladinska zbora bosta pod vodstvom gđ. Danice Grudnove in g. Peca Segule zapela slovenske narodne pesmi v tri in štiriglasnem zboru. Učenke dekleške meščanske šole bodo pod vodstvom g. Vere Bolharjeve izvajale »Češki narodni ples« in vajo z rutami, učenci deške meščanske šole pa bodo nastopili na bradli in na konju ter izvajali nato simbolični vaji »U boje in Kovačev« »Buči, buči morje Adrijsko«. Akademijo bo zaključila alegorija »Zedinjenje«, pri kateri bodo sodelovale Slovence, Hrvatice in Srbinke v krasnih narodnih nošah. Alegorija bo predstavljala našo kraljevino, ki se razvija v lepoti in moči ob budnem varstvu naše narodne volje. Vstopnice se bodo dobile eno uro pred pričetkom akademije pri gledališki blagajni.

POZOR!

VELETRGOVINA

ALOJZ MASTNAK v CELJU

dosedaj Kralja Petra cesta št. 22. se je PRESELILA v lastno hišo Gosposka ul. 7. (prej hotel »Hubertus«), kjer je tudi zaloga laškega piva — kar naj izvolijo cenjeni trgovci in gostilničarji vzeti na znanje.

u— Prepovedano delavsko zborovanje. Akcijski odbor svobodnih strokovnih organizacij je sklical za danes ob 9. dopoldne delavsko zborovanje v Celjski dom. Policija pa je zborovanje prepovedala.

u— Obiskovalcem Celjske razstave, ki se bo pričela konec julija v Celju, je dovolila generalna direkcija drž. železnice 50% popusta na železnica od 27. julija do 6. avgusta.

u— Namesto cvetja na grob ge. Hedvike Hermannove v Laškem sta darovali ge. Marija Osolinova 100 din in ga. Josipina Šmidlinova v Laškem 50 din ženskemu društvu »Blago arce« v Laškem.

u— Letalski film v Celju. Mestni odbor Aerokluba v Celju bo v začetku maja predvajal film o jadrnem letenju. V filmu bo prikazan razvoj jadrnega letalstva in začetni pouk, videli pa bomo tudi velika mednarodna tekmovanja na Rohnu in v Alpah na Jungfraujochu in življenje v našem jadrnem centru za visokosposobno jadranje v Vrhu. Za zaključek bo prikazano šolanje celjske jadrne skupine. V filmu bomo videli vso lepoto sinjega sporta in smelost brezmotornih jadrnih letalcev.

u— 600.000 din v dobrodelne namene je daroval industrijec g. Avgust Westen iz Celja ob svoji poroki z gđ. Olgo Vodossche-kovo 20. t. m. in sicer 200.000 din za ubožne in podpore potrebne v mestu Celju, v isti namen občini škofja vas 40.000 din in občini Teharje 15.000 din, nadalje katoliškemu župnemu uradu v Celju 30.000 din, evangeliškemu župnemu uradu v Celju 30.000 din, celjskemu počitniškemu domu 30.000 din, evangeliškemu ženskemu društvu v Celju 30.000 din, štirim nogometnim društvom v Celju vsakemu po 5.000 din ter Smučarskemu klubu v Celju 5.000 din. Končno je poklonil g. Avgust Westen 200.000 din kot osnovno glavico za dodatni pokojninski in podporni fond nameščenecv in delavcev Westnove tvornice v Gaberju pri Celju.

u— Plemeniti »Jelem bikcev sivopšenične pasme (pomurske)« bo v petek 5. maja v št. Juriju ob juž. žel. Na ta sejem opozarjamo bikorejce, ki nameravajo nabaviti potrebne plemenjake.

u— Prijava posevkov. Mestno poglavarstvo v Celju razglasa: Kr. banska uprava opozarja kmetovalce, ki nameravajo prijaviti posevke žit in krompirja za priznanje po Osrednji komisiji za semenogojstvo, da storijo to najkasneje do 20. maja. Priznavali se bodo dobri in sortno čisti posevki rži, pšenice, ječmena in ovsa ter nasadi krompirja (oneidovec, kresnik, rani in pozni rožnik, jubli itd.), posevki žit domačih sort, posebne rži in ovsa. Podrobnejša pojasnila se dobijo na mestnem poglavarstvu v sobi št. 47.

u— Ples s čajanko jadrne skupine Aerokluba vsako nedeljo popoldne od 6. do 11. v mali dvorani Celjskega doma. (—)

Iz Maribora

u— Inž. Kukovec premeščen v Novo mesto. Od tehničnega oddelka pri srezi Maribor levi breg je premeščen v Novo mesto inž. J. Kukovec, zaslužni mariborski kulturni delavec in dolgoletni predsednik Ljudske univerze. G. inž. Kukovec si je pridobil v času svojega službovanja v Mariboru številne prijatelje, zlasti v krogu mariborskih kulturnih delavcev. Na novem službenem mestu, kamor odpotuje jutri, mu želimo čim lepših uspehov in čim prijetnejšega počutja!

u— Učiteljstvo proslavlja 20letnico narodnega šolstva v Mariboru. Včeraj dopoldne ob 10. je bilo v gornji mali dvorani Narodnega doma, ki je bila lepo okrašena z zelenjem in sliko Nj. Vel. kralja Petra II, spominsko zborovanje našega obmejne učiteljstva, ki ga je ob 20letnici prevzema mariborskega šolstva po našem narodnem učiteljstvu sklicalo Učiteljsko društvo za mesto Maribor in okolico. Zborovanje so se udeležili tudi zastopniki učiteljstva iz srezov Maribor levi in Maribor desni breg, Ptuj, Ljutomer, Dravograd in Murska Sobota. Zborovanje je otvoril s primernim nagovorom društveni predsednik g. Ciril Hočevar, ki je prisrčno pozdravil navzoče, imenoma škofovega zastopnika dr. Žagarja, bivšega prosvetnega in-spektora drž. Poljanca, marib. šolske nadzornika od prejšnjega g. M. Senkoviča, J. Tomažiča, A. Alta ter sedanja šolska nadzornika g. Močnika in Cepudra, nadalje g. Rodeta kot zastopnika meščanske šolskega učiteljstva, prof. Šilih pa kot predstavnika Pedagoške centrale. Iskrene pozdravne besede sta spregovorila zatem prof. Šilih g. Alt, nakar je sledilo globoko zajeto predavanje šolskega nadzornika M. Senkoviča o šolstvu po prevratu ob severni meji. Nato je temeljito razpravljal g. J. Tomažič o pred in povojnih učiteljskih organizacijah. Oba predavatelja sta bila deležna toplega priznanja. Z lepo uspelega spominskega zborovanja obmejne učiteljstva se je odposlala ob navdušenem odobravanju navzočih udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II.

u— Odlikovanje mariborskega mizarja. Včeraj je prejel priznalno odlikovanje z diplomom mizarjski mojster g. Karol Unterlehner, ki se je kot edini Mariborčan med 27 Slovencev z uspehom udeležil lanske prve državne obrtne razstave v Beogradu.

u— »Dijak prosjake« ob znanih cenah. Drevi bo v Narodnem gledališču predstava »Dijak prosjaka« ob znanih cenah.

u— Likovna razstava v veliki dvorani Sokolskega doma ostane odprta do 26. t. m. Dolžnost kulturnega Maribora je, da izrazi s čim številnejšim obiskom razstave priznanje našim obmejnim likovnim umetnikom.

u— Mariborski podružnici CMD vabita člane in druge, da se v čim večjem številu udeležijo jutrišnjega predavanja g. dr. Kyooveskega, ki ga bo imel jutri zvečer o Kočevju. Predavanje, ki bo v dvorani Ljudske univerze, spremljajo skiptične slike. G. predavatelj bo podal zemljepisni in zgodovinski pregled Kočevja in okolice, sedanje stanje ter narodnostne razmere.

u— Šahovske novice. Šahovska sekcija UJNZ se preizkusi danes ob 14. v Celju z najboljšimi šahisti celjskega šahovskega kluba.

u— Podprimo šmarješke Sokole! Danes ob 3. uprizorijo v krčevinski šoli »Lepo Vidoc«.

u— Lekarniška in zdravniška dežurna služba. Tek, teden imata nočno lekarniško službo Vidmarjeva lekarna pri Arehu na Glavnem trgu in Savostova na Kralja Petra trgu. Zdravniško dežurno službo za nujno zdravniško pomoč pa ima danes v nedeljo zdravnik OUZD g. dr. Alfonz Wankmüller, Franciškanska ulica 8/III.

u— Tihotapei in tatovi. Na Tezmem so zajeli znanega tihotapca, 51letnega Antona Rižnarja. Poleg tihotapskega blaga so našli pri njem tudi 4.906 din gotovine, ki jih je moral prepustiti oblastvom kot globo za tihotapljenno blago. — Poročni pristan so ukradli iz stanovanja Ivanke Žukove v Trstenjakovi ulici 6. — Na svinj-skem sejmišču je izmaknil drzen žepar posestniki Mariji Repovi 450 dinarjev.

u— Vlomilec zaradi lakote. V mesarijo Franca Vodana v Reki je bil izvršen vlom. Izginila je večja količina mesa, klobas, šunka itd. Hočki orožniki so aretirali nekoga Franca Kovarčiča, ki je vlom priznal. Pri zaslišanju je izpovedal, da je kradel zaradi tega, ker je bil lačen in ker že par dni ni ničesar zaužil.

u— Dobro bi bo zapomnil. Mali kazenski senat je obsodil monterja Huga Markona, bivšega uslužbenca Mestnih podjetij, na 6 mesecev strogega zapora, 120 din globo ter izgubo častnih pravic za dobo 2 let, ker je 5. marca t. l. ob priliki razglasitve voj. razporeda na Tezmem izražal nedovoljene vzklize in se dejansko lotil orožnikov, ko so ga opominjali, naj miruje. — Tudi je mali kazenski senat obsodil 28letnega brivskega pomočnika Karla Kristana iz Maribora na 3 mesecev strogega zapora in izgubo častnih državljanških pravic za dobo 2 let, ker je 21. januarja t. l. v viaku med vojnjo iz Maribora k Sv. Lovrenca na Pohorju nagovarjal nekoga Franca O. k nakupu uniforme in pri tem propagiral.

Iz Kranja

u— Kino Narodni dom prikazuje danes dvojni spored: »Olio in Stanilo kot neustrašna viteza«, in zabavno filmsko zgodbo »Konec delo krasle«. (—)

Iz Ptuja

u— Zvočni kino Ptuj predvaja danes v nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Pesem Pariza«. Kot dodatek Foxov žurnal in kulturni film. (—)

Lepe barve —

veselje poletja!

Za poletje izberite za sebe in za otroke tkanine okusnih desenov — barvane s Indanthren — barvami. Take obleke boste nosili z veseljem; žive in lepe barve ostanejo neizpremenjene, ker je vsaka z Indanthren — barvami barvana tkanina neprekosljivo stalna pri pranju, na svetlobi in nošnji po vsakem vremenu. Pogledajte izložbe poedinih trgovin s tkaninami v času Indanthren — tedna.

Kvalitetnim PUCH kolesom cene znižane!

Na ugodna mesečna odplačila.

IGN. VOK

Ljubljana, Tavčarjeva 5.

Ne hvali dneva pred večerom

Vas današnji uspeh so vam zagotovili puder, šminka in razna druga lepota sredstva, milostiva gospa. S čim pa boste odstranili te, pogosto škodljive snovi z vašega obraza zvečer? Ne pozabite, da epiderma ne potrebuje samo oblike in skromnosti, ampak tudi hrano. Vsi dermatologi priznavajo, da je eliksir za kožo mleko. Milkuderm umivanje za čiščenje kože Milkuderm mlečno-maščobna krema za suho in Milkuderm kožna smetana za mastno kožo tvorijo torej temelj moderne lepote nege kot profilaktično negovanje kože. — Preparate lahko dobite v vseh drogerijah in apotekah.

Iz Zagorja

— Reševalni avto je nabavila marljiva gasilška četa na Lokah pri Zagorju. Davnja četa vsega prebivalstva v revirju se je s tem uresničila. Kraj, ki ima okrog 7000 duš, je nujno potreboval tako vozilo. Avto je urejen čisto po predpisih in je na razpolago vsemu prebivalstvu naše doline. Pohvalno je, da gasilška četa upošteva gospodarsko stanje doline in je ceno prevoza določila za polovico nižje, kakor so bile cene dosedanjih prevoznikov.

Iz Kamnika

— Otroci v meščansko šolo. Z odlokom prosvetnega ministra se s prihodnim šolskim letom odpre v Kamniku prvi razred meščanske šole. Ze preteklo jesen se je pri poučnem vpisu prglasilo dovolj učencev za prvi razred, zato se boje, da jih bo letos celo preveč in bi bilo treba odpreti še paralelko. Da bo o tem občina na jasnem, bo že zdaj ob koncu šolskega leta treba napraviti seznam učencev, ki reflektirajo na vpis v prvi razred. Glede šolskih prostorov za meščansko šolo pa še ni nič gotovega, ker ni verjetno, da bo novo šolsko poslopje do jeseni pod streho, saj so šole načrti v delu.

— Kratkarjevo hišo na Suti je kupil Kamničan G. Kimeswenger, restavratore v Mariboru.

— Gozd je gorel v Mekinjah. Otroci so se menda igrali in kurili ogenj pri tem pa se je začel gozd gori.

— Oblaki prahu v mestu. Ročna škroplilnica, ki je že več let zvesto služila kamniški občini za boj proti prahu, je zdaj pokvarjena in je ni bilo mogoče popraviti. Zato smo imeli zadnje čase v Kamniku tak prah kakor še nikoli v zadnjih 15 letih. Občina se pogaja za adaptacijo nekega tovornega avtomobila v škroplilni avto, pa še ne kaže, da bi bil tako kmalu gotov. Do takrat pa bomo potrpežljivo požirali prah.

Iz Murske Sobotne

— Dan pogodovanja bo letos na naši gimnaziji v ponedeljek 24. t. m. Zvezan bo s predavanjem in sajmenjem dreves v fazareriji.

— Nov inšpektor evangelske cerkvene občine. Namesto umrlega inšpektorja soboške evangeličanske cerkvene občine Geze Vezirja je bil izvoljen hotelir g. Ludvik Bac.

— Poneverbe na okrajnem sodišču v Murski Soboti, ki jih je izvršil pisarniški official Stefan Friedrich, dosežejo baje 400.000 din. Aretirani je dejanje priznal, do kako velikega zneska se je v teku 10 let okoristil, pa niti sam ne ve. Natančno bo to ugotovila šole preiskava.

60 let br. Jurija Jugoviča

60 let je dopolnil naš Jurij Jugovič. Za Bežigradom ga vsakdo pozna, saj ga srečujemo kot odbornika ali člana vseh bežigradskih narodnih organizacij. Pa ne le kot člana, ki z odrajanjem čimarene misli, da je storil že vse, temveč tudi kot delavca, ki je vreden prijeti za pero z enako marljivostjo kakor za ključno ali kako drugo orodje.

V Škofji Loki je prvič pogledal v svet. Ko je odbil vojaško službo, je kot preglednik finančne kontrole služboval po raznih krajih Istre, vedno se zavedajoč, da je Sloven. Markaturo bridko je moral prežeti. Tudi po prevratu je bil vztrajal v Istri, toda v letu 1921, ga najdemo v Zagorju ob Savi, na delu v narodnih organizacijah, predvsem pri Sokolu in pri podružnici Jugoslovanske Matice. S soprogo je žrtvoval ves prosti čas narodnemu delu. Ko je po 10 letih odšel, je za njim nastala v ondodnih organizacijah globoka vrzel. Tudi v Dolnji Lendavi je bil takoj ob prihodu kot izkušen organizator pridno na delu pri gradnji Sokolskega doma.

Leta 1931. pa ga po premostitvi v Ljubljano in poznejši upokojitvi srečujemo pri novoustanovljenem Sokolu III. kjer je ves čas v upravi. Zdjaj je gospodar in statističar, tih in marljiv kakor čebela; radovoljno povsod poprime za delo. Pri vsem tem pa je skromen, da se bo hudoval še nad temi vrticami, ki mu jih posvečamo v priznanje njegovega dela. Vendar, Jurij, bodi hud ali se nam smeji, — iz srca ti kličemo: Še na mnoga leta!

A. C. — K. C.

Z Jesenic

— Zvočni kino izdaja predvaja danes nedeljo in ponedeljek ob pol 9. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri popoldne) velefilm »Esmapurški tigri«. Med dodatki turisti risana barvana šala »Petelinov harem« in pa Paramount zvočni tednik. — Vse obiskovalce opozarjamo, da je zdaj priletek večernih predstav ob pol 9. zvečer. (—)

Iz Trbovelj

— Lepo uspešni pevski koncerti trboveljske Zorje. Med številnimi pevskimi zbori v Trbovljah se zadnja leta zelo uveljavlja družina naših rudarskih pevcev »Zarja«, ki deluje že osem let. Koncert Zarje, ki je bil te dni, je pokazal, da je prvi pevski zbor naših delavcev na lepi stopnji. Prednašanje moškega zbora (40 pevcev) pod taktirko pevovodje g. Dolničarja je bilo brezhibno. Zbor je z lahko sledil vodstvu in v harmonični povezanosti glasov s polvalno tehnično izurjenostjo dal pravilnega glasbenega izraza vsem prav srečno izbranim pesmim. Na koncertnem sporedu so bile pesmi Kreka, Venturinja, Molla, Jereba Mirka in Zorka Prelovca. Del koncertnega večera je »Zarja« posvetila spominu Zorka Prelovca. S tem so naši rudarski pevci počastili spomin pokojnega skladatelja, ki je v svoji izpodbojni naklonjenosti mnogo storil za Zarjo. G. Venturini, ki se je udeležil koncerta kot zastopnik Hubadove pevске župe, je med odmorom naslovil na pevce tople pozdravne besede in imenu župe ter jim čestital k odličnemu pevskemu uspehu, ki Zarjo uvršča med naše prve pežeške pevске zore. G. Venturini je potem z izbranimi besedami počastil spomin na Zorka Prelovca. Koncert je bil prav dobro obiskan. Poslušalci so nagradili izvajanje Zorjanov z navdušenim priznanjem. Naši rudarji so s tem koncertom znovni dokazali, da kljub hudemu ročnemu delu znajo v naši dolini opravljati tudi kulturno poslanstvo. ki prav v jugoslovanski pesmi daje najvidnejši izraz naši nacionalni samobitnosti. Zarji in njenemu pevovodji g. Dolničarju iskreno čestitamo.

— Pevski odsek rudniške gasilske čete je priredil v nedeljo zvečer v Delavskem domu dobro uspešni koncert, ki je privabil lepo število poslušalcev. 23 pevcev je pod taktirko g. Jermana zapelo 14 jugoslovanskih pesmi, ki jih je izvajalo z zadovoljivim prednašanjem. Na sporedu sta bili tudi dve pesmi trboveljskega rojaka Oskarja Molla, ki jih je publika sprejela s toplim odobravanjem. Zbor sam, čeprav šele v početnem razvoju pevškega ustvarjanja, kaže kljub gotovim nedostatom najboljšo voljo da se glasbeno izpopolni. Pevski odsek naših gasilcev, ki je menda edini te vrste daleč naokrog, zasluži za svoja prizadevanja vse priznanje.

Iz Krškega

— Poročnik Taras je zapustil Krško. Te dni je zapustil Krško vodnik krškega orožniškega voda poročnik g. Taras Niko. la. Po službeni potrebi je bil premeščen v Čuprijo. V teh treh letih bivanja pri nas se je zlasti priljubil našemu kmetu, za

katerega je našel vedno tople besede in pisanje Kot sin kmečkih staršev je dobro razumel kmeta. Zelo ga bomo pogrešali v narodnih in sokolskih vrstah, saj je od mladih nog stal vedno v prvih sokolskih vrstah. Enako bodo orožniki pogrešali svojega vodnika. Ko je odhajal, je še rekel pred slovesom: »Tako sem si želel priti v Slovenijo, o kateri sem sišal toliko lepega. Zdaj sem jo videl in želim celotni leti v njej. Ko odhajam, šele prav čutim, kako mi je prišla v tem času k srcu. V tolažbo mi je upanje, da se še povrnem nazaj.« Vrlenu narodnjaku želimo mnogo uspehov na njegovem novem službenem mestu.

Iz Gornje Radgone

— Požarna nesreča v Apaški kotlini. V četrtek popoldne je nastal požar v gospodarskem poslopju posestnikov Saterja Alojzija in Marije v Mahoveh. Gasilcem iz Črncev, Apač in Zepovca je uspelo lokalizirati požar. Požar je uničil tudi precej gospodarskega orodja in strojev. Dometne se, da so požar zanetili otroci, ki so se igrali v bližini.

— Preloženi izpiti jadrancev. Zaradi zadržak zadnje nedelje bodo izpiti naših marljivih jadrancev danes 23. t. m. z začetkom ob 7. jutraj na občinskih Tratah v bližini postajnega poslopja v Gornji Radgoni.

Iz življenja na deželi

DOLENI LOGAIEC. Zvočni kino Sokol predvaja danes ob 5. in ob 9. zvečer monumentalni vefilim — biser francoske produkcije »Knevinja Tarakanova«. Sledi v četrtek »Plesem za tebe«.

RIBNICA. Namesto cvetja na krsto pokojnega br. Konrad Erhovca so darovali za božično sokolske dece: po 50 din: Anđić Josip, Peterlin Vida, Peterlin Filip, Pakić Emil, Debeljak Anka, Klun Ivan, Rudež Marko, Švajger Slav in nelmenovan; 40 din Pirković Franc, 30 din Lovšin Anton, po 20 din Smale Tone, Podboj Ivan, Picke Franc, Podboj Josip, Kirn Karol, po 10 din Arko Andrej, Arko Mirko, Kobentar Josip, Bezja Franc, Česarek Anton, Petrić Rudolf, Krizan Ivan.

RIBNICA. Sokolski zvočni kino predvaja danes popoldne in zvečer 100% češko filmsko delo »Izgubljena patrola«. Za dodatke Paramount zvočni tednik. (—)

SV. VID PRI PTUJU. Letošnji zimo je dal naš kraj nov dokaz ljubezni do solčevke. Nad tri mesece se je vsak opoldne nastililo in si ogrelo tačne žolodčke povprečno 150. šol. otrok z dobrotami novoustanovljene šolske kuhinje. Šolski upraviteljstvo se v imenu mladine naj topleje zahvaljuje vsem, ki so se odzvali prošnji za pomoč v denarju ali v naturi. Ustanovitev šolske kuhinje je omogočila kr. banska uprava ter domači krajevni šolski odbor z večjima denarnima podporama po din 300 in din 600 uvideli posestniki šolskega okoliša s s podporo v naturi. Prav posebno zahvalo dolgujemo tukajšnjemu rojaku gospodu Vinku Pernatu, mesarju in prekaževalcu v Ptuj, ki je s svojimi tedenskimi darovi pripravil naši mladini mnogo okusnih kosil. Bog plačaj vsem!

Teden svetovne politike

Mednarodni dogodki od petka do petka

Teden dni med poslednjima dvema petkomani bil izpolnjen toliko z velikimi dogodki kolikor z važnimi diplomatskimi dejanji in posvetovanji, ki so se vodila istočasno v več smereh. Čeprav se v vseh državah Evrope in tudi drugih kontinentov opaža vedno bolj živo obrambno delo za vsak primer, se diplomati še vedno niso umaknili v ozadje, kar kaže, da nade v ohranitev evropskega in svetovnega mira še niso opuščeni. Zdi se celo, da je v zadnjih dneh nastopilo znatno olajšanje mednarodne napetosti.

Poziv iz Amerike

Predsednik Zedinjenih držav Franklin Roosevelt je v noči od petka na soboto pozval Hitlerja in Mussolinija, naj 30 državam v Evropi in Aziji dasta zagotovilo, da jih ne bosta napadla in tudi ne drugega okrnila njihove neodvisnosti. Ta jamstva naj bi veljala vsaj 10, po možnosti pa za 25 let.

Državniki naj bi se nato na posebni konferenci sporazumeli o razorožitvi in ureditvi vseh glavnih gospodarskih vprašanj, pri čemer naj bi se zlasti surovine pravilno razdelile med vse narode, ker je današnja razdelitev surovin največji kamen spotike.

Mussolini naglašja miroljubnost

Odmev te Rooseveltove poslanice je bil po vsem svetu zelo močan. V Londonu, Parizu in Moskvi so se takoj navdušili zanj, v Nemčiji in Italiji pa je izzvala v časopisju odpor, dočim njen odmev na Japonskem ni bil neugoden. Uradna odgovora Nemčije in Italije sta napovedana za dan 28. aprila, torej prihodnji petek, ko bosta govorila Mussolini in Hitler. Kako veliko važnost pripisuje Hitler svojemu odgovoru, se vidi najbolj po tem, da je za to priložnost sklical nemški državni zbor.

Mussolini je na Rooseveltovo poslanico odgovoril posredno že v četrtek jutraj, ko je v zvezi s pripravami za svetovno razstavo v Rimu dejal med drugim: »Če bi imeli kak napadalen namen, se ne bi posvetili zgodovinskemu delu, ki bo imelo tako izreden obseg, kakor bo ta svetovna razstava... Če smo se kljub viharim časom upali pričeti in če sedaj nadaljujemo svoje delo, se mora to smatrati za dobro znamenje, da ne nameravamo nikogar napasti. Če se bo dal kak odgovor na Rooseveltovo poslanico ali ne, trenutno ni odločilo. Porabiš pa sem hotel priložnost, da ponovno naglašam, da je politika osi Rim—Berlin politika, ki je osnovana na vidiku miru.«

Diplomati na delu

V pričakovanju uradnih odgovorov Berlina in Rima so med tem vse države, ki se jih neposredno tiče sedanji mednarodni razvoj, razvile izredno živo diplomatsko delavnost. Tako se med Parizom, Londonom in Moskvo nadaljuje pogajanja glede morebitne ruske letalske pomoči in dobav orožja Poljski in Rumuniji; med Londonom, Parizom in Ankarom glede vključitve Turčije v angleški varnostni sistem; med Varšavo in Bukarešto pa glede razlajenja že sklenjene pogodbe o vzajemni pomoči, ki velja za sedaj za meje obeh držav proti Rusiji. Zdi se, da

so se pogajanja z Moskvo in Ankarom načelno že ugodno zaključila, ona med Varšavo in Bukarešto pa se še nadaljujejo. Tesno povezanost obeh držav je pretekli teden znova potrdil sestanek rumunskega zunanjega ministra Gafencu s poljskim zunanjim ministrom Beckom v Krakovu.

Prizadevanja Italije in Nemčije

Kakor obe zapadni velesili, ki z vedno večjo odločnostjo gradita svojo »fronto miru«, pa sta pokazali izredno delavnost tudi velesili osi Rim—Berlin. Italija in Nemčija. Tako smo že označili Gafencov obisk v Berlinu tik pred proslavo Hitlerjeve 50. letnice, napoveduje pa se že tudi obisk nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Bukarešto. Od torka do petka sta bila gosta italijanske vlade madžarski ministrski predsednik grof Teleky in zunanji minister grof Csaky. Kakor poročajo madžarski in drugi listi je bil njun r. mski obisk namenjen posvetom o naslednjih štirih glavnih vprašanjih: 1. poglobitvi italijansko-madžarskih odnosov, 2. tesnejši povezanosti Madžarske, ki je med tem pristopila k protikomunistični pogodbi in izstopila iz Društva narodov, z osjo Rim—Berlin, 3. končni ureditvi odnosov z Jugoslavijo, pri čemer se napoveduje sklenitev posebnega sporazuma med Budimpešto in Beogradom s italijanskim posredovanjem, 4. ureditvi madžarsko-rumunskih odnosov.

Madžarska—Jugoslavija—Rumunija

Madžarska je dala jasno razumeti, da se ne želi pridružiti angleškemu varnostnemu sistemu. Na drugi strani pa jo Italija nagovarja k opustitvi slehernih zahtev napram Jugoslaviji, da bi se tako omogočila stvaritev tesnejšega sodelovanja Rim—Budimpešta—Beograd, ki ga Italija že dolgo zagovarja. Manj razčistični pa se zde odnosi med Madžarsko in Rumunijo, v katerih igra vprašanje madžarske manjšine v Rumuniji posebno vlogo. Morda bo po Gafencovem obisku v Rimu tudi tu položaj nekoliko bolj jasen, toda pripomniti je treba, da bo madžarsko zadržanje v marsičem odvisno od rezultatov napovedane obiska madžarskih državnikov v Berlinu proti koncu tega meseca. Tako je Rumunija spet močno v osredju zanimanja. Medtem bodo odnosi med Madžarsko in Jugoslavijo gotovo še razčiščeni, saj se razgovori našega zunanjega ministra dr. Cincar-Markovića z italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano, ki so se včeraj začeli v Benetkah, nanašajo v glavnem prav na tu vprašanje. Še po tem lahko presodimo, kako velikega pomena so vsa sedanja diplomatska posvetovanja za bližnji razvoj v Podunavju in na Balkanu.

Položaj Turčije

Za diplomatsko delavnost Nemčije na jugovzhodnem področju je značilno imenovanje svetnega nemškega diplomata Papena, svetnega nemškega poslanika v Švici, svetnega nemškega poslanika v Avstriji, za nemškega poslanika v Turčiji. Pariski poluradni »Temps« je to imenovanje tolmačil kot nemški poskus očitne Turčije od solidarnosti z Jemotični velesilami in njihovimi zavezanci na Balkanu, pripomni pa je leto-

Obiščite

L. MOTO-SALON

MK ILIRIJE — ODPRTO DO 9. ZVEČER.

DVORANA DELAVSKE ZBORNICE 19. — 26. APRILA 1939

Katerega si bomo izbrali?

Novost za Ljubljano je motosalon, ki te dni vabi v dvorano Delavske zbornice trume sportno navdušene in če pa tudi mnogoštevilne poslovne ljudi, ki jim je motorno vozilo potrebno pri njih poslu. Motorno kolo je avto malega človeka, samo če ima...

Vidite, tu-le se pa začne težave, ker ima vsak interesent nbroj zahtev in predlogov, kakšen mora biti po njegovem mnenju motocikel, da bo ustrežal njegovim zahtevam. Konstrukterji vsem tem željam in predlogom vestno prisluskujejo in si polje prizadevajo, dati jim tudi konkretno obliko v svojih novih modelih. Potrebni pa so neshetni kompromisi, dokler se slednjč ne rodi. ki združuje v sebi kar največ kvalitet pri zmožni ceni.

Vsi konstrukterji n'ma'jo enako srečne roke pri reševanju te težke naloge in za to se delo posreči enemu bolj drugemu manj. Končni sodnik v tej tekmi pa je zmerni kupec motornih vozil. Njegova sodba se najjasneje izraža v tem, koliko motornih koles te ali one znamke se letno proda. Če pogledamo prodajno statistiko tovarn za lansko leto, vidimo, da se je med modeli, ki so razstavljeni v našem motosalonu, prodalo največ motociklov znamke NSU. Ako si izdelke te tovarne natančneje ogledamo in še bolje, ako jih tudi sami preskusimo se nam bo zdel ta uspeh tudi povsem naraven.

Kaj zahteva vozač od modernega motornega kolesa? V prvi vrsti skrajno štedil-

vost v porabi bencina, sigurno sege na cesti in veliko trajnost. Glede majane porabe goriva zadostuje, če omenimo, da so letos priredili v Nemčiji tozadevno tekmovalne in da je v svoji kategoriji odnesel zmago motocikel NSU 251 OSL. Vsakršen nadaljni argument je nepotreben.

Kar se tiče s gurne lege na cesti so motorna kolesa NSU že kar prislovična in v njej so tudi utemeljeni sijajni uspehi te znamke na motoklasičnih dirkah po vsem svetu.

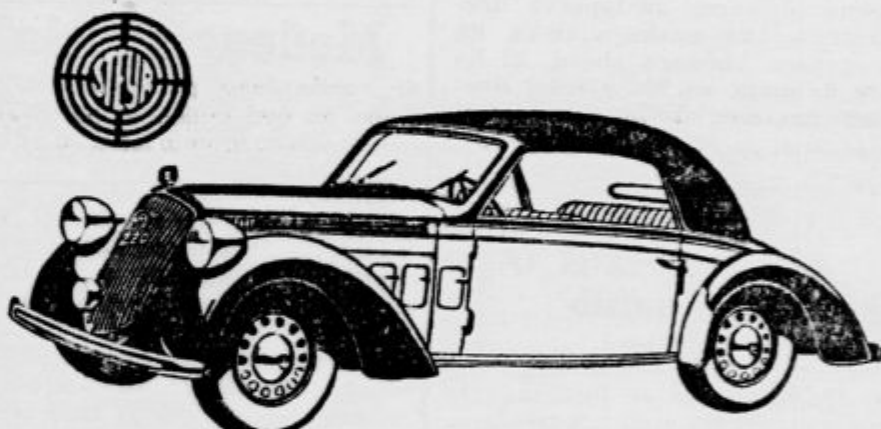
Za trajnost izdelkov NSU pa zadostno jamči na nešteti terenskih vožnjah do poslednjega vlakna preizkušeni material pa tako precizno premišljena in dognana konstrukcija, da si tovarne NSU n. pr. lahko privoščijo, da grade svojo novo NSU 601 TS že 12 leto brez kake bistvene izpremembe. Kot druga menda niti Amerika more pokazati.

Slednjč velja tudi za motorna kolesa, načelo, da kdor dosti da vsakomur nekaj da. NSU ima na izbero kar 10 različnih modelov od živahnega »Quicka« in »Ponyja« do težkih, močnih sportnih in turnih strojev za vožnje solo ali z udobnimi prikolcami. V tej bogati seriji ni težko najti za sleherni okus in želje ustrežajočega modela, zlasti še, ker so poprej omenjene tri poglavitne zahteve dobrega motocikla pri vseh modelih enako upoštevane in dobi vozač z vsakim v roko res dovršen stroj ki mu bo v trajno veselje in zadovoljstvo.

Naraščanje uvoza nemških avtomobilov

Uvoz nemških avtomobilov v Jugoslavijo se zvišuje od leta do leta, kar dokazuje naslednje številke: leta 1935. je bilo naročeno iz Nemčije 457 avtomobilov, naslednje leto 1596, leta 1937. že 4.636, lani pa se je dvignil uvoz na 6032 avtomobilov. Lanski uvoz motornih vozil iz Nemčije je predstavlja vrednost 110 milijonov dinarjev. Za vso vrednost nemškega uvoza prejema Nemčija v zamenjavo naše prideleke. Stalno naraščanje uvoza nemških avtomobilov vpliva ugodno na razvoj motorizacije v naši državi, ki seveda še vedno zaostaja za motorizacijo sosednjih držav. Nas sedanji avtomobilski park bi se moral trikrat povečati. Nemška avtomobilska industrija, navezana v največji meri na eksport, si osvaja tuja tržišča na ta način da se v čimvečji meri s svojimi izdelki ravna po razmerah v tujih državah. V prvi vrsti se skuša prilagoditi stanju

cest, potem pa seveda tudi kupni moči prebivalstva v posameznih državah. V zvezi z naraščanjem uvoza nemških avtomobilov povsodja Nemci veliko pozornost organizaciji »Auto-service«, ki daje kupcem avtomobilov strokovne nasvete ter jih oskrbuje tudi s ceninimi rezervnimi deli motornih vozil. Tipizacija — to je omejitve števila tipov ali vrste avtomobilov ki se je letos pri vseh nemških avtomobilskih tovarnah začela energično izvajati, daje zelo ugodne rezultate. Čim manjša je v kaki državi število tipov ali vrst avtomobilov, tem lažje je rešiti vprašanje nabave rezervnih delov in toliko nižji so pri tem tudi stroški. Zaradi izvedene tipizacije je možnost zastarave motornih vozil znižana na minimum. Vse to se pri nas upošteva in zaradi tega je tudi razumljivo ogromno zanimanje, ki vlada za revijo nemške avtomobilske industrije, ki bo na 16. Avtomobilu Zagrebškega zbora od 29. t. m. do 8. maja. (—)

časno, da je ta poskus »nekoliko puzen, da bi mogel računati na uspeh.«

Londonski »Times« so glede pogajanja s Turčijo začeli, da se »uspešno nadaljuje« na prijateljski osnovi, da pa a. izključeno, da bo del sporazuma na »Anglijo in Turčijo (znabiti glede »Dardani« in »Crabe« turških luk) osta. »Vse, kakor pa je po londonskem listu, se sedaj izven dvoma da je »Velika Britanija zainteresirana na ohranitvi turške neodvisnosti, kakor se tudi Turčija zanima za položaj svojih balkanskih sosedov«. V tej zvezi lahko opozorimo še na članek bolgarskega polslužbenega dnevnika »Dnes« o posebnih pristranih odnosih med Sofijo in Ankarom ter Sofijo in Beogradom.

Možnost velikih odločitev v tem tednu

Omenili smo že, da bosta Hitler in Mussolini v petek odgovorila Rooseveltu. Ni verjetno, da bi njun odgovor prinesel že končno odločitev ali bo vojna ali mir, vsekakor pa bo največjega pomena za nadaljnji razvoj dogodkov. V Berlinu so ravno te dni zbrani vodilni nemški in italijanski generali. Brez dvoma bodo njihove ugotovitve močno vplivale na stališče, ki ga bosta zavzeli Italija in Nemčija. Iz drugega tabora se napoveduje, da bodo ta teden končana pogajanja za sklenitev obrambne zveze med Anglijo in Francijo na eni ter Rusijo na drugi strani. Tudi to bo igralo izredno vlogo v nadaljnjem poteku mednarodnih odnosov. Dr. B. V.

Celjski kulturni teden

Celje, 22. aprila. II. celjski kulturni teden je pred duri. V primeru z lanskim vsebuje letošnji spored povsem nove prireditve, za katere vlada živahno zanimanje. Na sporedu je komorni večer glasbe slovenskih stajarskih skladateljev, velika mladinska pevška pri-

Sokol

Sokol v Rajhenburgu. Pred kratkim je uprizoril tukajšnji sokolski oder znano Nušičevo komedijo »Naroden človek«. Uspeh je bil zadovoljiv. Vsi sodelujoči so se potrudili in dobro podali vlogo. Posebno je bil posečen nastop br. Jožka Šlerja v vlogi strica Vičentija. Obisk občinstva je bil dober, vendar je bilo v dvorani še precej praznega prostora. Publika je nagajala nastopajočim z navdušenim odobravanjem. Sokolski oder pripravljaj zdaj igro »Trije vski svetniki«, ki jo uprizori ob koncu maja. — Nedavno je bilo v Sokolskem domu predavanje g. Viktorja Pirmata iz Ljubljane o potu od Sušaka do Bojane. Predavatelj nas je v lepem predavanju povedel vzdolž vse naše obale in nas seznanil s tamšnjim prebivalstvom in samsnimi lepimi kraji. Predavanje je poživil s skioptičnimi slikami. Občinstvo je z zanimanjem sledilo predavanju in nagradilo predavatelja z navdušenim aplavzom.

Sokolsko društvo Gorje pri Bledu priredi danes popoldne ob 10. v svojem domu predavanje o »Bolgariji« spremljano s slikami. Predava predavatelj ZKD g. Vekoslav Bučar.

Pod Sv. Goro je prodajal plen

Sv. Gora, 22. aprila. Sv. Gora ima mnogo stalnih izletnikov in obiskovalcev. Med pogostimi obiskovalci Sv. Gore je litijski župan g. Lebinger. On dan je krenil do Tomazineve koč preko Cirkusa. Med potjo se je ustavil pri nekem kmetu. V pogovoru je izvedel, da je pred dnevi prodajal neznan možak iz doline pravecni aluminijasto posodo. Pri neki hiši je ponudil aluminijasto posodo za 15 dinarjev, pa jo je dal potem za kovača. Pri drugi je pa zamenjal tako posodo za tri jajca.

Zaznavši za prodajalca, je g. Lebinger zasumil, da bi mogel biti tujec tat, ki kraje na njegovem podstrešju. Pri Lebingerjevih imajo namreč na podstrešju precej

posodja, blazin in drugih reči. Ob povratku domov je g. Lebinger ugotovil, da je bil sum upravičen. V času, odkar so bili zadnji na podstrešju, je zmanjkalo precej aluminijaste posode, blazin, prtov, karnis in gramofon s ploščami. Tatvine je bil osumljen neki litijski brezposelnik ki pa je tatvino zanikal. Orožniška patrulja, ki jo je vodil g. Žuvela, je povedla osumljenca do Cirkusa in ostalih vasi okrog Sv. Gore. Tam so ga sročili s kmeti, ki so kupili od njega razno posodo in drugo blago. Pod vtiskom priznanj poslenih kmetov je moral tudi Marinčič, kakor se piše nepošten obiskovalec podstrešij, priznati svoje dejanje. Pri tatvini mu je pomagal neki njegov pajdaš.

Nagradni natečaj »Jutra« za letošnji materinski dan:

Kje živi mati najštevilnejše slovenske družine?

V drugem tednu nagradnega natečaja za letošnji materinski dan je prejelo uredništvo »Jutra« nepričakovano visoko število dopisov. Kolikor moremo, jih objavljamo danes. Skoraj vsak dopis, kar smo jih doslej prejeli, nam svojevrstno opisuje življenje te ali one številne slovenske družine. Ker zatorej želimo vse te dopise objaviti, če le mogoče v celoti — kot zanesljive socialne slike iz življenja našega naroda — prosimo vse dopisnike potrpljenja. Kar le more biti upoštevano v zmislu našega materinskega natečaja, bo objavljeno v naslednjih nedeljskih številkih »Jutra«.

Irmančnikova mati je dala življenje šestnajstim otrokom

Smartno ob Dreti, 20. aprila

Vodnikova beseda, da je slovenska zemlja zdrava, lahko posebno velja za našo Zadrško dolino. Ko v Nazarjah ugledaš bistro Dreto, lahko presodiš, da živijo tukaj gotovo tudi bistri in zdravi ljudje. In res je tako. V vsaki vasi boš ugledal čvrste starce in ženske, ki jim boš komaj mogel verjeti, da imajo že sedem ali osem križev za seboj. In tudi številne družine boš našel tod. Nikara redkost ni tukaj družina z desetimi otroki.

Nagradni razpis »Jutra« pa me je napolnil na prijazni grič Vrhe, ki se ponosno dviga nad Smartnom ob Dreti. Komaj pol ure je izprehoda in prispel boš do prijazne Irmančnikove domačije. Od l. 1769. stanujejo tukaj Irmančnikovi rodovi. Zdaj domuje tukaj skrbna in tiha vrtačka mati. Kar čudno in skoraj s strahom me je pogledala ko sem stopil k njej, toda kmalu se je razveselila, ko sem ji povedal, zakaj sem prišel. Trpke poteze na njenem obrazu so postale milejše. Skoraj veselo, a obenem ponosno je začela pripovedovati:

»Doma sem v Dobrovljah pri št. Pavlu. Leta 1907. sem se poročila z Jožetom Irmančnikom. V 32 letih se nama je rodilo 16 otrok. Sedaj jih živi še 15 in to 7 sinov in 8 hčera. Skoraj negotovo je začela naštevati, kakor bi se bala, da ne bi koga pozabila: »France, Tone, Mielka, Angela, Jože, Malika, Jožica, Tončka, Ivan.« Naenkrat je zastala in skoraj s strahom sem

jo vprašal, kaj ji je. Imela je sklonjeno glavo in solze v očeh. Počasi je izpregovorila: »Ivanček je umrl ko mu je bilo poldrugo leto. Letos bi šel k vojakom.« Malo sem jo potolažil in nadaljevala je: »Lojze, Tine, Ivan, Fanika, Režika, Ančka in Rudolf. Najstarejši je star 31 let, a najmlajši 7 let. V šolo jih hodi 5, eden je pri vojakih a ostali pomagajo na kmetiji in hodijo na delo, da pomagajo preživljati številno družino.«

Postala je precej zaupljiva in mi je pokazala družinsko sobo, kjer sem zagledal veliko peč, dve mizi in klopi okoli obeh. Pojasnila mi je, da jedo pri dveh mizah. Ko bi imel več časa, bi ostal pri večerji, da bi videl številno družino zbrano pri veselim opravilu. Tudi skuhati jim mora večerj po dvakrat, kajti težko je nasititi 16 lačnih mladih ljudi.

Ko sem hotel oditi je prišel v hišo še vrtački oče. Ponosno je vse potrdil in še dodal da je ženi sedaj 53 let, a njemu 60. Oba sta še čvrsta, tudi materi sta prizanesli delo in skrb in ji zaenkrat le rahlo začrta poteze trpljenja in prečutih noči.

Prosil sem mater za sliko, ki mi jo je izročila z neko zaskrbljenostjo, kakor človek, ki izroča redko dragoceno stvar. Brž sem jo potolažil in objubil, da bo pripomogla k nagradi in jo dobil vrnilo. V slovo sta mi vrla zakonca čvrsto stisnila roko: »Pa še pridite kaj in na nagrado ne pozabite!«

Leopold Hrobat, šolski upravitelj

let, od zadnjega poroda pa sta potekali dve leti!

Poslovil sem se od prijazne hiše in se spustil po bregu.

Ducat jih je, vsakih pol

Spomnil sem se na Možinovo mater v Prezidu pod Zaplano, ki je skrbno vagojala 6 fantov in šest deklet. Pri njih sem se čisto ustavil, ko me je vodila pot iz Logatca v Zaplano. Lega kmetije je lepa, toda zemlja je revna, kamenita in premalo je je za tako družino. Možinova je ena naših najskrbnejših in najprijadnejših mater. Trudi se od jutra do mrika, prav tako pa tudi oče, ki pri vsem ogromnem delu še najde časa, da se pridno udejstvuje pri šolskem odboru, saj so prav lani začeli zidati novo šolo. Starejši otroci so se že izpolnili iz materinega gnezda, mlajši pa pridno pomagajo doma in pri sosedih. Kadar igrajo v Zaplani kako igro, oddajo večino vlog Možinovim, ker lahko kar doma naštevirajo glavne prizore.

V Dolnjem Logatcu so Brangerjevi najštevilnejši!

Komu naj bi šlovek privoščil »Jutrovo« nagrado če ne Brangerjevi materi v Dolnjem Logatcu, saj jih ima za celo sokolsko četo in vsak voditelj v sokolskem domu ima vsaj enega iz te hiše. Povila jih je 12, odon pa ji je umrl. Najmlajši je star komaj 15 mesecev! Otroci, mladi in večji, se pobahajo z materjo vred po Logatcu za prilostnim zaslužkom in so veseli, če se pošteno najedejo.

Mnogo je tu še družin, ki imajo okoli ducata otrok. Vseh ni mogoče opisati. Zato bi pa bilo dobro, če bi vsaj ena družina tudi okoli dobila »Jutrovo« nagrado. Zanimanje je povsod mnogo, saj je bila to gotovo najplemenitejša zamisel, kar ste jih objavili. Glavna opora je pač potroba našim materam s številnimi otroki, ker te bodo najboljše zavarovale našo mejo!

Srečko Logar, učitelj v Rovtahn nad Logatcem

Štirinajst rojenih, deset preskrbljenih

Velike Malence, 13. aprila

Tudi v našem kraju — v občini Čatežu pri Brezicah — živi mati, ki je dala življenje velikemu številu naraščaja. Rodila je namreč štirinajst otrok, od katerih jih je danes še deset pri življenju. Ta rodovitna mati je Jožefa Kožarjeva, žena Martina Kožarja, žagarja in mlinarja v Velikih Malencah, s katerim se je poročila leta 1896.

Njen najstarejši sin Martin je star 42 let in živi oženjen v Ameriki. Najstarejša hči Marija je poročena s posestnikom v Velikih Malencah. Hči Jožefa je poročena s posestnikom v Krški vasi, takisto hči Anica. Drugi sin Franjo, ki šteje 36 let, je oženjen in nameščen v delavnici zagrebške železniške direkcije. Hči Amalija je poročena z obrtnikom v Velikih Malencah, hči Angelica pa s posestnikom takisto v rodni vasi. Sin Vinko, ki mu je trideset let, pomaga še na domu. Najmlajša hči Olga je poročena z obrtnikom in posestnikom v Zagorju. Najmlajši sin Slavko, ki mu je dvajset let, pa je še na domu. Mati Jožefa Kožarjeva je s pomočjo svojega moža res lepo preskrbela svoje otroke, pa bi bila prav tako gotovo poskrbelja tudi za srečo ostalih štirih, ki jih je ugrabila smrt že v nežni mladosti. Umrla sta dva sinčka in dve hčerki.

Materi Jožefi je danes 63 let. Razen tega, kar je prestala pri štirinajstih porodih, je bila štirikrat težko bolna in operirana. Danes boluje še vedno zaradi hude revme v glavi in plečih. Njeno slabo zdravstveno stanje je očitna posledica mnogih porodov in trpljenja pri vzgajanju mnogoštevilne družine.

Petnajst otrok rudarjeve vdove

Zagorje, sredi aprila

Potrkal je na vrata učilnice. Stopil sem ven na hodnik. »No, kaj bo mama Zoharjeva?« — »Kako se uči naš Slavko?« je vprašala in napeto čakala odgovora. Mislim sem si: o žena, kako si skrbna najskrbnejša med vsemi, ki prihajajo redno in trkaš na šest vrat, za katerimi se učijo tujci otroci! Vedno razmišlja o njih, jih vodiš, skrbiš zanje, da ne enemu ali drugemu morda boljši kruh kakor je bil in tebi Majhna, malce upognjena, toda živih in prodirljivih oči je stala pred menoj in bila vesela ko sem ji fanta ponudil. V meščansko šolo bi ga rada dala če bo kaj z njim in pa če bi jo morda obiskal, da bi kaj napisal za »Jutro«, drugi da so jo napotili na to misel. Če bi mi ne bilo preneugodno.

Besgarberjeva hiša v Toplicah je nekakšna kasarna Vesel živah od jutra do večera hiša trpinov. Krepko se borečih rudarskih družin. V drugem nadstropju — najvišjem — živi Zoharjeva družina. Petnajst jih je mati rodila v osemnajstih letih zakona enajst jih je ostalo na rami. Njej sami kajti zdaj je že skoraj dve leti vdova. Moža ji je ubilo v jami 21. avgusta 1937. To je bil najhujši trenutek v življenju Zgubila je vzornega druga, skrbnega očeta otrok ostala je sama z 850 dinarji pokojnine in s tem denarjem je morala skrbeti za ves družbo. Tu je bil najstarejši 27 let stari Jože brez posla. Kristina v 25 letu brez pravega zaslužka. Rudi s svojimi 25 leti brez posla. France se je učil za dimnikarja. Tačas sta Jože in Rudi dobila delo v jami, Kristina služi v Mariboru, a France bo letos postal dim-

žine. Mati Jožefa Kožarjeva zatorej prav gotovo zasluži, da se ji tudi jav-

no izreče priznanje za njeno množično materinsko življenja.

Kmečko kraljestvo Ribnikarjevih

Križ, 20. aprila.

Nedeljsko popoldne je. Lepo vreme me vabi na sprehod. Da se ogrem prahu in avtomobilom, jo mašinem proti Golniku. Ko pridem skozi majhno a prijazno vasico Senično, in se ozrem proti vrhu Kriške gore, opazim sreči smrekovega gozda nekak ožok listavcev in to celo sadnega drevja. Sredi češnjavega cvetja sram našo staro, staro kmetijsko hišo. Okrog nje so naseljena mnoga gospodarska po-

stetna. Martin in trinajstletni Vinko. Naj hiše ne igra, saj je morda, učnja ob isti čas bodi.

Za vrati pri peči sedi žena, ki je no bi prebrala petdeset let, saj je čisto mlada. Ribnikarjeva mama. Sedl in opazuje svoje otroke pri igri. Radovednost prižene v hišo tudi Vinko, ki je mal zadržati šolske klopi. Petnajst let ima. Tudi leto starejši Franja je radoveden, kdo je prišel. Lepo je obločen in počesna,

sloja. Ko se približam, imam naenkrat pred seboj posebej zidano stavbo. Mimo nje teče z velikim šumom mali v rake stienjeni gorski potok. Tesno ob zidu je veliko leseno kolo, ki danes počiva, ob potrebi pa žene Ribnikarjev, pa samo Ribnikarjev mlin.

Ribnikarjevo posestvo leži med Senčnim in Golnikom. Daleč okrog ni nobene. Ga sosed, to vam je samostojno kmečko kraljestvo.

Na dvorišču sedijo trije otroci. Anica pove, da se igrajo, saj ona je že velika, hodi že v šolo. Ona vodi vso igro s petletnim Lojzkom in trinajstletnim Petrkom. Tudi tadvta sta junaka. Prav nič se ne boji, niti ne začne, če kateremu vzameš oziroma si izposodiš igračo. Na večnem pragu stoji devetletni Edvard, ki jo hitro odkuri k mami, povedat, da je vedn prišel. V hišic je druga skupina matih. Tu se igrajo šolarji, desetletna Jožica, enajst-

saj je že devetletni vajenec, pa je danes prišel domov, ko je nedelja. Njegova stara sestra Anela pomaga že gospodinjati. Ko se oziram po slikah na veliko mizo, priponi mama ob peči, da so se sliki letos januarja, ko se je poročila Helena na Letence. Na sliki vidim tudi več fantov in ko vprašam mamo, kje so in kaj delajo mi pove, da jih ob nedeljah ne more obdržati doma; »Vsi so tudi že veliki, Jože je že tri leta mizar, France je najstarejši, ta je mesar, Tone je pa pri vojakih in se mu že dosti dobro godi.«

Pri nas otrok ne manjka, le denarja je bolj malo, če se pošah mati, ki je rodila šestnajst otrok. Janko je umrl, ko mu je bilo šele osem tednov.

Petnajst državljano stoji ob nedeljski prijazni kraljestvo, ki ga vladata visoko in postavni Franc Ribnikar pa vesela je mima žena Ana Ribnikarjeva.

Učitelj G.

Trinajst Funtkovih nad Lučami

Luče, 13. aprila.

Pri sv. Antonu v občini Luče živi na svojem domu slovenska mati — vdova Ana Funtek, stara 51 let, ki je rodila 16 otrok. Živih je še 13 in sicer 9 dečkov in 4 deklice.

Ko smo mater Ano opozorili na natečaj »Jutra«, je hitro dejala: »Oh, še celo nagrade menijo dati nam bednim materam in v časopisu objaviti slike? Tega bi si nikoli ne mislila; saj sem še pred obiski kakih turistov ali druge gospode najmanj polovico svojih otrok poskrbela ali pa poslala k sosedom in se so se ti ali oni neznanako čudili nad obilico otrok. Da bi mi pa bilo to kdaj v posebno čast in da bi bile v kakem časopisu objavljene celo slike mojih otrok, o tem se mi pa še sanjalo nikoli ni.«

Nato je navedla imena in starost svojih živih 13 otrok: Anton 33 let, Marija 31 let, Janez 28 let, Ferdinand 26 let, Kristina 24 let, Jože 22 let, Alojz 20 let, Franc 18 let, Angela 16 let, Kristijan 14 let, Ana 12 let, Silvester 11 let in Peter 6 let. Ana Funtek pa ni le kot mati toliko otrok — mati mučenica. Kruta usoda ji je položila v zibel troje detet gluho-nih, tako da je njeno srce prestalo tiso-

čeno muč po rojstvu prve hčerke, gluho-nome Marije, od bojazni, da bi naslednja dete izločilo ne bilo gluho-nome. Usoda je prizanesla njeno materinsko srce še dvakrat. Poleg najstarejše gluho-nome Marije sta gluho-nome še 26-letni Ferdinand in 12-letna Ana. K sreči je mater Ano obdaril Bog s humorjem, ki ji pomaga, da vzdrži vse tegobe, ki so navadno verne spremljevalke tako številne družine. Najhujši udarec ji je bil pač zadet pred 5 leti, ko ji je umrl njen mož, s katerim sta se nad vse dobro razumela. Tedaj je smela za dolgo dolgo zapustiti njen sicer skoraj vedno nasmejan obraz.

Na vprašanje, koliko ima fantov, je odgovorila: »Toliko jih je, da bo v vojski, mo mojih Funtkov za pol kompanije.« So pa tudi res vsi krepki in postavni fantje, dva sta že odelujala eden zdaj služi kadi, ski rok, eden pa je bil letos na naboru potrjen. Tako bo mati Ana dala domovni celo vrsto čvrstih branilcev. Da je tudi ona zvesta hči domovine, najbolj dokazuje dejstvo, da je imenovala svojega najmlajšega sina — svojega miljenca po nasen karaju — za Petra.

R. P. učitelj, št. 1.

logramov kruha. Žganci, zelje, krompir, kruh se menjavajo v raznem vrstnem redu. Meso je redek gost, pa so kljub temu razen Sonje, ki je bolehn, trdni, delavni.

Ce je doživela kaj veselja? Ljubi Bog, najlepše je bilo pač takrat, ko sta se z rajnim poznala kot fant in dekle. On porodu iz Sv. Lovrenca blizu Stor, ona pa Upljeva iz Kresnic. S poroko so prišli križi, ki sta jih vdano naložila na rame. Nisila sta jih kljub pomanjkanju krepko. Prišla je kriza in z gladovne stavke l. 1933 so ji v nosilnicah prinesli moža iz jame. Pa se je nekoliko izboljšalo in prišla je katastrofa, ki je družini oropala rednika. Ženi doma... Velike so še skrbli. Osem jih je doma! Kako jih bo spravila h kruhu? To ji ne da spanja Noge jo bole, srce peša. Da bi le do kraja zdržala, potem naj se pač zgodi... Zdaj ko sta starjša dva pri kruhu, imata vsaj za svoje potrebe, Kristina je tudi nekako preskrbljena kot gospodinjka pomočnica v Mariboru.

Možev rod izvira iz kmetijske rodovine, kjer je bilo devet otrok. Tudi njen bi bil najbrž še bolj blagoslovljen, kajti bilo jih je že pet, ko jim je umrl oče, star komaj trideset let.

Tale mala Erna je muzikalična, kar vedno sanja, da bi imela harmoniko, je pobožala malo kodrolasko. »Slavko se uči gosli,« je pripovedovala, ko me je spremljala v kuhinjo. Na štedilniku se je kuhala žetla v velikem loncu. »Vidite, to je pa lonec, v katerem je Jože kahal menajo za brezposelne v Radečah, kjer je delal in kuharil dve leti na cesti.«

V kuhinji je zbrana domala vsa družina. Drenj je, toda sleherni ima določen svoj prostor, da ni revoliucije. Medtem se je mali Milanček zamotal med sestric in bi rad igral diktatorja.

»Tak kje pa je praker, Milanček?« ga je okorila mama in ga pogladila po laseh.

Da, da, praker, to je v takih družinah nadomestilo za fine vzgojiteljice, ki so jim v varstvo izročili edinečki bogatih mesečnih družin. Praker, krompir in kos kruha opravita svoje v ubožnih, številnih družinah in morda bolj, kakor silene plenice in bonbončki. Knapovski otroci žive sploh v težkih razmerah. Izpostavljeni so tudi zablodam, slabim zgledom, toda krepko si priborijo kos prostora na soncu. Če pa so v takih rokah, kakor je roka Zoharjeve mame, se moremo nadejati, da bo, čeprav s poslednjo kapljjo materinske krvi, tudi zanje nekaj sonca, ki naj bi s svojo toploto ogrevalo stare dni te skrbne, težke izkušnje rudarske žene, ki bo pravkar izpolnila petdeseto leto starosti.

V našem revirju je med starejšimi zakonci in z redko izjemo tudi med nekaj mlajšimi še mnogo številnih družin, toda zakoni zadnjih let se ne morejo postaviti s številnim prirastkom. Tam je tri že dobro povprečje, a norma sta dva otroka. Bodi da moramo iskati vzroke in preostali kritični dobi, bodi da je duh časa, ki posega v odnose človeka do problema otrok, toda eno je gotovo, da je pri večini vzbu-jeno čut odgovornosti, kako številne otroke spraviti do kruha. Prejšnje čase, ko je za vsakim grmom ležal kos kruha, si s tem vprašanjem nihče ni belil glave. Sodobnemu človeku pa je prav kruh poglavitno vprašanje, mimo tega pa mu napredek civilizacije nudi marsikaj, čemur se ne mara odreči česar pa bi se moral v korist številne družine. Ni to morda razmišljanje pisca teh vrstic, temveč le formulirana izjava, pridobljena v razgovorih s stari in bodočimi zakonci.

AML

"JUTROVA" POSVETOVALNICA

Davčna

Mesarija. — Brez podrobnih podatkov, ki so nam za presojo Vašega primera neobhodno potrebni, vprašujete, ali vam bo davčna uprava pridobila pavšalno, odnosno ali vam bo predpisala pridobitno z 10% davkom od čistega dohodka. — Na to vprašanje vam moramo odgovoriti samo to, da se mesariji obdavčujejo z 10% pridobitno in z ustreznim dopolnilnim davkom (čl. 59. zak.) samo tedaj, ako se poleg prodaje mesa in mesnih izdelkov lastne proizvodnje bavijo tudi s prodajo nabavljene, dogotovljene blaga (živila, kosti, sirovih kož, mesnih izdelkov tuje produkcije i. sl.) ali ako poslujejo v takem obsegu, da se njihovo podjetje more smatrati za industrijsko. Drugače se mesariji uvrščajo v II. skupino in se obdavčujejo z 8% odnosno 6% pridobitno. Pravilnik k zakonu o neposr. davkih (čl. 42. zak.) odnosno posebne pripombe k temu členu pa veče, da se smatrajo za industrijska podjetja ona podjetja, ki predelujejo sirovine ali polizdelke s stroji redno za skladišča, a v manjši meri po naročilu, in ki uporabljajo svoje uslužbence največ za upravljanje in za nadzorstvo strojev. Po tej določbi torej davčna uprava sama oceni, ali je podjetje industrijsko ali obrtno, ker s stališča zakona o neposr. davkih ni odločilno, ali je podjetje vpisano v seznam obrtnih ali trgovinskih in industrijskih zbornic. Pravico do pavšalne obdavčitve pa bi imeli le tedaj, če bi zaposlovali samo dva pomočnika in če bi se poleg čisto mesarskih poslov ne bavili s trgovanjem, z drugo besedo, če bi ne kupovali in prodajali živila, sirovih kož, prekajenega mesa itd. Če vam odgovor ni dovolj jasan, se s točnejšim vprašanjem ponovno oglašite!

C. H. — Lj. — V hiši imate stranko, ki vam že osem mesecev ni plačala najemnine, davčna uprava vas pa vseno terja za zgradarino. Kako temu odpomoči? — Čl. 40. zak. veli, da se osnovni davek na dohodke od zgradb odplača tudi takrat, kadar se prijavljena najemнина sodno ne more izterjati. Stranko morate najprej na kakršenkoli postavno dopusten način spraviti iz hiše ter jo tožiti radi zaostale najemnine. Prijava za davčni odzgod zgradarino pa morate vložiti pri davčni upravi najkasneje v šestih mesecih po izteku davčnega leta, za katero najemnine tudi sodnim putem niste mogli izterjati. Prijavi pa morate seveda priložiti dokazne o negativni sodni izvršbi.

B. H. — C. — Davčna uprava vam je tako za l. 1936. kot za l. 1937. odmerila 15% rentnino od Vaše terjatve, ki je vključena na posestvu Vašega upnika — soseda, čeprav je sodišče na Vašo pobudo že l. 1935. izdalo sklep, da se vključena obrestna mera izbrisuje. Ali je postopek davčne uprave pravilen in ali imate pričakovati rentninski plačilni nalog tudi za l. 1939.? — Če ste se za l. 1936. in za l. 1937. proti odmeri rentnine pritožili, in s kakšnim uspehom, tega v svojem pismu ne omenjate. V ostalem pa bi bila tudi vsaka pritožba zastoj, ker v smislu razpisa min. za finance z dne 3. VI. 1933., št. 11.966/III izbrš vknjižene obrestne mere na davčno obveznost rentnine ne vpliva.

V. D. — N. m. — Za novootvorenje trgovine davčni upravi niste predložili prijave in tega tudi na njen poziv ne nameravate storiti, ker ste mnenja, da boste ceneje odrezali, ako Vas brez vaših podatkov oceni davčni odbor. Ali je Vaše mnenje pravilno? — Čl. 107. zak. veli dobesedno: »Če davčni zavezanec ne predloži davčne prijave v obdobjem predpisane roki ali v roku podaljšanem po čl. 4. (ta člen navaja olajševalne okoliščine za podaljšanje roka), ali če predloži ne dovolj popolnopravno prijavo ali če niti naknadno ne predloži podatkov, ki se zahtevajo od njega, se mu odmeri davek brez njegovega sodelovanja po podatkih, ki so davčnemu odboru ali davčnemu oblastvu na razpolago.« — Vendar pa tega ni razumeti tako, da bi bila davčnemu zavezanecu odvzeta tudi pravica prisostvovati seji davčnega odbora prve stopnje. Besede »se mu odmeri davek brez njegovega sodelovanja« označujejo samo pravico davčnega oblastva, odnosno davčnega odbora, da sme ta oceniti davčno osnovo tudi brez prijave davčnega zavezanca, samo po svojih podatkih in samo po svojem znanju, da jo smeta oceniti sama tudi takrat, kadar se ugotovi, da je prijava nezadostno izpolnjena ali nepopolna. Vendar pa davčni zavezanec s tem ni razrešen dolžnosti, plačati 3% odnosno 10% kazni osnovnega davka (čl. 137. zak.). Po našem mnenju bi bilo torej še najbolje, da zahtevi davčne uprave ugodite.

T. U. — Lj. — Poleg centrale ste v zadnjem času otvorili še dve podružnici. Kako bo z davčnim predpisom in kaj morate ukreniti, da zadostite zakonu? — Po čl. 44. zak. se smatra vsako podjetje in vsak obrat za poseben davčni predmet tudi takrat, kadar pripada v obliki glavnega in postranskega posla (centrala in podružnica) istemu davčnemu zavezanecu. Po pravilniku k temu členu je predpisano ločeno ugotavljanje davčnih osnov za vsak zunanje obdelani oddelek podjetja ali obrata istega davčnega zavezanca v območju enega davčnega oblastva samo zato, da je mogoče na podlagi osnovnega davka pravičnejše razporediti samoupravne doliade. Za državni davek tako ločeno davčno postopanje nima posebnega pomena. Da se to postopanje olajša in pospeši, se uporablja določila člena 44. samo, če je podružnica podjetja zunaj okolišja občine, v kateri je centrala. Če pa so podružnice in drugi odseki podjetja vsi v okolišju ene občine, se obdelajo davčno-tehnično kot en davčni predmet, čeprav to dejansko niso. Za vsako podjetje, vsak obrat in poslovalnico, ki obstoje posebej, je treba ugotoviti zaradi tega posebej tudi davčno osnovo; toda za vse se sme izračunati, če so v eni občini, osnovni davek v eni vsoti.

Pravna

M. F. Č. Službodajalec vas je kot poslovalno brez odgovoril in brez razloga odpustil iz službe in vam dal plačo le za šest tednov naprej. Za vaše službeno razmerje veljajo določila četrtega poglavja obrtnega zakona. Ako niste dali utemeljenega poudarila za odpust iz službe, vam je smel odpovedati službodajalec, ker nista imela dogovorjenega časa trajanja službe niti odpuščanja roka, le proti šesttedenski skemu roku s potekom koledarskega četrtletja. Odpoved, prejeto 15. III., morate smatrati kot pravilno odpoved šele za ko-

nec junija. Sporočite službodajalcu to stališče, ki je utemeljeno v zakonu in zahtevajte prejemke tudi za navedeno dobo. Ako bi na opomine ne plačal, kar vam gre, vložite tožbo pri pristojnem sreskem sodišču. Vaš zahtevek bi zastaral po treh letih. Leto začne teči s koncem leta, v katerem je prestalo službeno razmerje. Razprava in presoja tega pravnega razmerja ne spada pred obrtni zakon, ampak pred pristojno redno sodišče.

N. M. Gospodinj, pri kateri službuje, ste tekmolet posodili 24.000 din. Od koga smete terjati povračilo. — Vrnitev posojila morete izterjati le od osebe, kateri ste denar posodili. Ako možu gospodinj niste ničesar posodili, niti ne ve za vaše posojilno razmerje do svoje žene, bi mogli v slučaju smrti posojiljemalke uveljaviti zahtevo na povračilo le iz njene zapuščine. Njen mož vam ni dolžan in vam svetujemo, da poskrbite za svojo varnost še sedaj, ko je to še mogoče. Posojilo morate iztožiti, ako vam zlepa ne bo vrnjeno. Tožbo je treba vložiti pri krajevnem pristojnem okrožnem sodišču potom advokata.

K. J. S. Pri obdelavi svojega vrta vam je sosed zasul vašo ograjo in vam preti zaradi tega škoda. — Ako se sosed pozivu na odstranitev zemlje od vaše ograje ne odzove, ga boste morali potome tožbe prisiliti k temu. Ako še ni minilo 30 dni od njegovega dejanja, boste mogli vložiti tožbo zaradi motenja mirne posesti vaše ograje, sicer pa tožbo na odstranitev zemlje, zaradi katere vam preti škoda na ograji. Za tožbo je pristojno sresko sodišče.

»Prizadeti.« Mišljenja ste, da vam bližnji trgovci neolajšno konkurirajo. — Dokler samo slutite, da vam nasprotnik neolajšno konkurira, ne boste mogli podvzeti proti njemu ničesar. V primeru tožbe ali pritožbe, ki jo mislite vložiti, bo potreba dokazati gotova dejstva, ker bi bilo sicer možno, da bi vas tožili zaradi obrekovanja. Ker je v trgovini z mešaním blagom dovoljeno prodajati tudi kruh, prodaje konkurentu ne boste mogli zabraniti. Sporočite dejstva, pa boste dobili drugačne nasvete.

A. B. »Oporoka.« Ali je veljavna oporoka, ki jo je spisal gluhomu. — Gluhonemi, ki je popolnoma zdrav, izločan in celo samostojen obrtnik, more kot drug normalni človek samostojno spisati svojo oporoko. V njej mora svojo voljo določno izjaviti. Izjava mora biti pa napisana v stanju polne zavesti, premišljeno in resno, brez siljenja, prevare in bistvene zmotne Oporoko mora lastnoročno podpisati s svojim imenom in je priporočljivo, da pripiše tudi dan, leto in kraj. Tako napisana in podpisana oporoka je veljavna tudi, ako je napravljena brez prič. Glede gluhomeh je v zakonu odredeno, da ne morejo biti zmožne priče pri poslednjih naredbah.

Lj. A. J. Mnenja ste, da vas je upnik v času, ko sta sklenila sodno poravnavo, s prevarnimi dejanji in lažnimi dokazi spravil v zmotu, da ste zaradi tega priznali več, kot ste mu bili pa dolžni. — Vaša poravnava ni bila sklenjena pošteno v primeru, da bi dokazali upniku dejanja, ki mu ga očitate. Svetujem vam, da vložite kazensko prijavo glede prestopka prevare in boste mogli v primeru dokazane prevare zahtevati od upnika povračilo vsega, kar ste mu plačali preveč in tudi polno odškodnino zaradi škode, ki vam je zaradi njegovega kaznivskega dejanja nastala. Ako bi vas upnik radi očitkov zasebno tožil, boste morali tekom tega postopanja dokazati njegovo kaznivo dejanje, da bi mogli biti oproščeni prestopka razalžitve. Vsekakor je boljše, da se sami pobrigate za svoje pravice.

Zdravniška

K. Z. Stari ste 16 let in vas muči razne tegobe, ki pa niso nikakoli bolezni, temveč samo spadajo v okvir vaših let. Stvar je brezpomembna.

L. M. Ljubljana: Ste precej močne postave. Muči vas pa posebno to, da imate precej debele noge. — Pri ženskah pogosto opažamo zamaščenost posameznih delov telesa, posebno bokov in nog, dočim je ostalo telo primeroma suho. Na tovrstno debelost je težje vplivati, kot na splošno debelost. Vendar vam svetujem, da poskusite z dieto (mastnih in sladkih jedi se izogibajte) in da se nadaljujete z masažo. Odvisne dlake razbarvajete s 25% vodikovim peroksidom, da bodo manj vidne.

R. R. Opisani pojavi niso posledica samookrume, temveč je to posledica razburjenja ob gotovih prilikah. Pojav je povsem normalen in ni treba zaradi tega delati si nepotrebnih skrbi.

I. M. Sv. Bolken: Po nogah imate male izpuščaje, ki vas zelo srbijo. — Domnevam da imate vnetje okoli lasnih mešičkov. Priporočam zaenkrat čiščenje s špiritom. Ako se stanje ne izboljša, bodo potrebna posebna razkužila mazila, glede katerih se morate obrniti na vašega bližnjega zdravnika.

Mila: Zaradi belega toka ste bili že pri dveh zdravnikih, ki sta vam predpisala zdravila, pa se vam stanje še sedaj ni izboljšalo. — V vašem pismu ne omenjate nič iz česar bi mogel sklepati, kaj bi mogel biti vzrok vašemu toku. Iz načina zdravljenja pa domnevam, da imate verjetno katar nožnice. Čas zdravljenja je še prekratek, da bi se pokazal že uspeh. Zato nadaljujte z dosedanjim zdravljenjem. Ščasoma se bo sigurno popravilo.

Stankenka: Vzrokov belega toka je več. Med drugim seveda tudi kapavica. Ako sumite, da ste se okužili, svetujem, da ne odlašate in da greste takoj k zdravniku v svrhu preiskave. V primeru, da nimate kapavice, bo zdravnik že odredil nadaljnje zdravljenje.

Pričakujoča: V vašem primeru odpade kot vzrok belega toka kaka spolna bolezen. Nadaljnji vzroki so: katar nožnice, iz jeda maternice, vnetje maternice, slabokrvnost itd. Ako imate velike težave, pojdite k zdravniku, da vam določi primerno zdravljenje.

M. L. Št. Vid: V glavnem veljajo tudi za vas gornji odgovori. Vaš primer se razlikuje samo toliko, da imate na stegnu verjetno akcem, zaradi neprestanega draženja kože. Svetovati vam moram samo to, da se držite navodil zdravnika. Priporočam, da zaradi iztoka samega lahko postaneate mati, ako bolezen, ki je privedla do toka, sama po sebi ne izključuje nosečnosti.

Hilda v B.: Imate ekcem po rokah, ki se vam širi zdaj že na vrat. — Zdi se mi, da bo zdravljenje ekcema v takem obse-

gu doma malo težavno, zlasti ako morate poleg tega opravljati še svoj poklic. Zato bo res najbolje, ako greste za nekaj časa v bolnico.

X. Y.: Zelite navodila za sončenje. — Na noben način ne smete pretiravati. S sončenjem je treba pričeti počasi (par minut), naslednje dni pa vedno dalj časa. Najboljše merilo v tem pogledu je vaš lastni počutek. Kot zaščitno sredstvo za kožo vzemite katerokoli mazilo za sončenje.

M. O. D. L.: Bolezen, ki jo opisujete, ni nevarna, pač pa je po svoji naravi kroničnega značaja. Temu primerno je tudi zdravljenje, ki je večinoma dietetično. Po polnega ozdravljenja ni pričakovati, pač pa izdatnega izboljšanja, tako da bo življenje povsem znosno.

Kmetijska

Valjenje

I. S. Sv. L.: Imate precej velike kokoši. Ko ste nasadili koklo, se je izvalilo malo piščancev; koliko jajc naj daste pod koklo?

Glede na velikost koklo lahko položite pod njo 12—14 jajc. Jajca morajo biti sveža, srednje debela in oplojena pri dobrih petelinih. Koklo vzemite vsak dan za kak četrt ure z nasada, da se naje, napije itd. ter da se jajca prezračijo; ohlajenje jim ne bo škodovalo, edino če bi bilo zelo mrzlo, jih v tem času pokrijte. Sedmi dan jajca pregledajte in neoplojena odstranite, ker sicer, če ostanejo do konca valjenja pod koklo, zginejo in lahko povzročijo škodo na ostalih jajcih oz. piščancih. Neoplojena jajca poznate, če jih daste v skatlo velikosti jajca in pred njo luč, da gledate skozi jajce proti luči, ostali prostor pa mora biti zatemnjen. V oplojenem jajcu se sedmi dan vidi temna pega. Piščance pustite, da bodo sami zlezli iz jajca, ne pomagajte jim!

Domač sladkor

M. C. 17. V našem kraju se uporablja za slajenje kave ali čaja največ saharin. Priporočala sem, da bi sejal sladkorno repo in sami kuhali sladkor. Kako se najbolje pripravi domač sladkor?

Pridobivati sladkor iz repe odnosno pese smo se naučili med svetovno vojno, ko ni bilo dobiti sladkorja. Kar dobro nam je služila melasa iz pese. Pese smo temeljito ostrgli in oprali; zrezali smo jo na manjše kose, nato kuhali v kotlu ali večjem loncu. Ko je bila mehka, smo jo zmečkali in tekočino precedili. Ta sladka voda, imenovana sirup, se zopet prekuha. Pusti se toliko časa na ognju, da se precej zgosti. Priporočam se precediti še drugič in zopet prekuhati, da se izpari čim več vode. Temna rjava gosta tekočina se sedaj ohladi, nakar se nalije v lonce in v pokrije s pergamentnim papirjem. Iz 100 kg repe se dobi do 30 in celo več kg melase. Kava je prav dobro sladka, samo okus je v začetku, dokler se ne priučimo, nekako neprijetno sirov.

Rezanje krme

B. Z. Č. Slišim razna mnenja glede rezanja krme. Nekateri pravijo, da je boljše pokladati rezano krmo, drugi zopet trdijo, da je nerezana krma veliko prikladnejša za govedo. Kaj je pravilneje, polagati samo zeleno deteljo ali rezati s slamo?

V vašem slučaju vam priporočamo, da slamo režete pomešano z zeleno deteljo. Na ta način pride živina polagoma s suhe na zeleno krmo brez zlih posledic kakor n. pr. driske. Tudi požre več take mešanice. Slame bi se že branila, če ji daste zelene krme. Po par tednih pa izločite slamo in polagajte samo zeleno krmo. Rezati priporočamo samo debelo slamo in odrezeno slabo seno, ki bi ga sicer govedo ne žrlo rado. Na pomlad pri prehodu na zeleno krmo pa vselej režite suho krmo z zeleno.

Cepljenje kostanja

A. Z. S. Mislite precepti par kostanjev. Kdaj je primeren čas za to delo in kako naj cepite.

Pri cepljenju kostanja se je dobro obneslo cepljenje v precep in cepljenje za kožo. Za kožo lahko cepite, ko je drevo že v meglji, koncem aprila, začetkom maja. Debelejše cepiče prirezite na sedlo in pazite, da pride koža na kožo, ali kot pravimo kambio na kambio. Cepič zamažite in dobro povežite, ker se rad hitro izsuši.

ŠAH

V naslednjem najvažnejšem in menda tudi najboljši partiji zagrebškega turnirja. Podatke za glose mi je iz prijaznosti stavil na razpolago velemejster in državni prvak dr. M. Vidmar.

Grünfeldova indijska obramba

Beli: Dr. Vidmar Črni: Kostić

(Zagreb, 14. kolo, 16. t. m.)

1. d2—d4 Sg8—f6

2. c2—c4 g7—g6

3. Sb1—c3 d7—d5

4. Lc1—f4 Lf8—g7

5. e2—e3 o—o

6. Dd1—b3

Sistem, ki se ga beli drži, izvira od Botvinnika.

6. c7—c5

Pa tudi temu protisistemu je Botvinnik autor. Vpeljal ga je v zadnji partiji svojega matcha z Levenfišom l. 1937. Vse do 10. poteze tečeta sedaj partiji identično.

7. c4 : d5 c5 : d4

8. e3 : d4 Sb8—d7

9. Lf1—e2 Sd7—b6

10. Le2—f3 Le8—g4?

V omenjeni partiji je igral Botvinnik tu pravilno Lf5. Partijo je sicer izgubil, toda poznejše partije in analize so pokazale, da črni s precizno igro lahko doseže izenačenje. Žrtvovanje kmeta dobi prej ali slej tudi nazaj. — Poteza v partiji dobi sicer kmeta takoj nazaj, toda za ceno odločilne oslavitve črne pozicije. V svojih glosah je že takoj po matchu označil Levenfiš možnost Lg4 kot napako ter navedel kot ovirane vse sledeče manevere do 14. poteze.

11. Lf3 : g4 Sf6 : g4

12. Sg1—f3 Sg4—f6

13. d5—d6!

S to važno potezo pride beli v prednost. Če beli takoj rokira, ostane črnemu kmet na e7 in močno postavljen skakač na d5. Sedaj pa bo oslavljen kmet d6. Če ga črni

prej ali slej postavi na d5, pa je zopet slaba točka c5. Tudi oslabitve točke f6 igra v partiji neko vlogo.

13. e7 : d6

14. o—o Sf6—h5

Na indiferentne poteze je grozilo med drugim Sb5 ali a2—a4—a5. Tako skuša črni razbremeniti vsaj napad na d6.

15. Lf4—g5 Lg7—f6

16. Lg5 : f6 Sh5 : f6

17. a2—a4!

Začetek logičnega napada na danskem krilu, proti točki b7. Vedno bo sedaj vezana ena črna figura za obrambo točke b7.

17. Dd8—d7

18. a4—a5 Sb6—c8

19. Tf1 : e1 Sc8—e7

20. Ta1—d1!

S silno grožnjo 21. Se5!

20. Tf8—d8

Da bi po 21. Se5 igral lahko de5, 22. de5! Sf5! — Nekoliko bolje pa je bilo Ta8.

21. Sf3—g5!

Če bi bil vlek črni drugo trdnjavo na d8, ne bi imel beli sedaj te možnosti napada.

21. d6—d5

Črni takoj napade novo slabo točko c5, obenem pa odpre dami pot na kraljevo krilo.

22. Ta8—b8

23. Sa4—c5 Dd7—c7

24. Db3—f3 Se7—f5

Seveda edino, saj na Kg7 gre 25. Se6+! itd., na Td6 pa bi prišlo 25. Sce6!, f6: 26. Df6! Tf8, 27. Se6!, Tf6!; 28. Sc7: itd.

25. g2—g4!

Zanimivo je, kako je beli prenesel napad z danskega krila na kraljevo, ne da bi se črni mogel braniti na obeh straneh.

25. Sf6—e4

Zopet izsiljeno.

26. Se5 : e4!

Na videz boljša poteza 26. gf5: bi dopustila črnemu obrambo Sg5!; 27. Dg4, Df4!

26. d5 : e4

27. Df3—h3!

Zopet najmočnejše. Beli izsilil še odločilno oslabetje črne pozicije, preden si vzame kmeta.

27. h7—h6

28. g4 : f5!

Ni tako dobro 28. Se4!; Sd4!; 29. Dh6!;

De6!; 30. Tc1, De6.

28. h6 : g5

29. f5 : g6 f7 : g6

30. Te1 : e4 Td8—e8

Črni mora preiti s kmetom manj v končico, ker mu sicer še vedno grozi napad.

31. Dh3—e3

Na 31. Dh3 bi šlo Dc6, 32. d5. Df6.

31. Te8 : e4

32. De3 : e4 Dc7—f7

33. Td1—e1 Tb8—d8

34. Te1—e3 Tb8—f8

35. De4—e6 Tf8—d8

36. De6 : f7+ Kc8 : f7

37. Te3—b3 b7—b6!

Trdnjavska končnica je sicer za belega dobljena, toda črni se zelo fino brani. Če sedaj beli dvakrat vzame na b6, dobi črni kmeta d4 in končnica je najbrž remis, ker se radi slabosti h2 beli nikdar ne sme s kraljem odstraniti s kraljevega krila.

38. a5 : b6 a7 : b6

39. Tb3—b4! Td8—d6

Črni kralj se ne more takoj približati, ker bi sicer padla kmeta na kraljevem krilu. Tako mora izgubiti črni važen tempo.

40. Kg1—g2 Td6—f6

Hoče odrezati belemu kralju pot do prostega kmeta.

41. d4—d5!

Ta fini prodor predstavlja najbrž edino pot k zmagi.

41. Tf6—f5

Če Td6, potem 42. Td4, Kf6, 43. Kg3, Ke5, 44. Td2 in beli dobi po zamenjavi kmeta g5, sicer pa zmanjka črnemu potez.

42. d5—d6 b6—b5

43. Tb4—d4 Kf7—e8

44. d6—d7+ Ke8—d8

45. b2—b4 g5—g4 (!)

Sicer bi igral beli f3 in kralj bi z lahko prodoril do g4.

46. Kg2—g3 Tf5—f3+

47. Kg3 : g4 Tf3 : f2

48. h2—h4 Tf2—f5

49. Td4—d6!

Odločitev mora prinesiti seveda h-kmet, ki se mu črni kralj ne more tako hitro približati.

49. Tf5—e5

Naša ženska stran

Gospodinska pomočnica

Nekaj misli ob obnem zboru

Ljubljana, aprila

Pred mano je sto ženskih obrazov, ki jih nisem in ne bom videla nikoli v življenju. A razločno vidim vsako gubo pod očmi, vidim hrapave roke, kako odpirajo vrata posredovalnic — kakor živi gledajo ti stotri obrazi iz predelnic, v katerih je v suhoparnih statističnih podatkih zakopanih sto trdih borb za življenje, za prostor pod soncem.

Hotelska sobarica, služkinja, sobarica, kuharica — dvajseto stoletje ji je skušalo dati vsaj dostojno ime, če ji že nič drugega ni moglo dati — »gospodinska pomočnica«.

Služkinja — to ime je postalo sinonim brezpravnosti, ponižnosti, nevednosti — poslednji med poslednjimi poklici, ki mu bo šele nov, pravičnejši in bolj human čas moral dati pečat enakovrednosti z drugimi poklici.

Služkinja — to je poklic, v katerem ni še nihče poskrbel za določitev minimalnih mezd;

poklic, v katerem traja delovni dan 10 do 24 ur;

poklic, v katerem nimajo uslužbenke nobenega letnega dopusta, ali največ vsako leto ali vsako drugo leto po en, dva, tri ali štiri tedne;

poklic, kjer uslužbenke nimajo nobenega tedenskega počitka, ali največ eno, dve, tri, štiri ali pet ur ob nedeljah;

poklic, v katerem je za higijeno uslužbenk zelo malo ali nič poskrbljeno;

poklic, v katerem je dobrobit uslužbenke odvisen edino od večje ali manjše humanosti in pravljivosti delodajalca...

Sto pol, ki leže pred mano in v katerih je statistično popisano sto življenj gospodinskih pomočnic, daje sto žalostnih slik, ob katerih bi se moral zamisliti sleherni človekoljub...

Nesteto osiromašenih družin širom naše domovine je navezanih na podporo gospodinske pomočnice. Marsikateri srednješolec bi vam lahko zaupal, da obiskuje šolo s podporo svoje sestre, ki je šla služiti, da njen mlajši brat ali sestra lahko študira.

Dobrih 50% hišnih pomočnic prihaja z dežele, s kmečkih domacij. V marsikateri teh domacij so se razmere res tako poslabšale, da mora dekle, zlasti, ko prevzame posredstvo brat — mlad gospodar — z doma in ker se ponavadi ne more takoj poročiti, nastopi pač to edino pot, ki ji je odprta — v mesto, v vrste gospodinskih pomočnic. Med njimi je pa tudi veliko takih, ki bi lahko ostale doma, kjer imajo dovolj dela in jela, vendar gredo raje v mesto, postanejo gospodične, imajo lepo mesečno plačo, doma pa najamejo dekle, da opravlja najtežja dela za 50 din mesečno.

Tam ni treba dolgo hoditi okrog posredovalnic. Njihova obleka je čedna, roke ne preveč zdelane, po navadi imajo tudi kak kuharski ali šivarski tečaj in tako pač lahko izpodrivajo one, ki v slabi obleki, zdelanih rok, dasi vajenih dela, posedajo po posredovalnicah...

Vsem onim, ki imajo doma dovolj posredstva, naj bi se sploh prepovedalo stopati v službo gospodinske pomočnice.

Občni zbor Zveze gospodinskih pomočnic, ki se je vršil preteklo soboto, je spet pokazal, kako potrebna je ta organizacija in kako malo gospodinskih pomočnic se tega zaveda. Slehera gospodinska pomočnica bi morala slišati besede nadzorne odbornice ge. Kroftove, ki je med drugim dejala:

»Če bi vsaka gospodinska pomočnica dala sama 10 din na mesec, bi si lahko vsako drugo leto postavljale milijonska poslopja — toliko vas je!«

gospodinjstvu, marveč je zelo primerna tudi za pisarne. Mirno pa jo radi njene lepe oblike in praktičnosti lahko poklonimo tudi svojim znancom kot darilo.

Madeže na motnem steklu odpravimo najlažje s petrolejem. Mastno steklo olaščimo z zmesjo vode in malo kisa ali spirita.

Temen ševijot, ki je dobil madeže in postal prašen, očisti takole: Najprej ga temeljito skrtči in očisti, potem položi nanj čunjo, namočeno v kavo in ga zlikaj. In ševijot bo kakor nov.

Madeže od črnih spravimo s kamenitih stopnic s klorovim apnom, ki ga pomešamo v vodi in dodamo malo osetne kisline (na 20 g belega apna 5 g kisline). S tem stopnice umijemo.

Čajne madeže odpravimo s posode z milom in kuhinjsko soljo.

Tedenski jedilni list

Kako bi kuhala, če...

PONEDELJEK. Obed: Lečna juha z ocvrtimi cmoki iz poljenega testa. Faširani goveji zrezki. Pražen krompir. Vinaška omaka. Peščena torta. — Večerja: Artičoki. Jetra na beneški način. Solata.

TOREK. Obed: Pretlačena krompirjeva juha. Svinjska pečenka. Kislo zelje in krompirjev piré. Kompot iz rabarbare. — Večerja: Telečji rižot.

SREDA. Obed: Na goveji juhi ribana kaša. Govedina z dušenim korenjem in rumeno kolerabo. Krompir v kosih. Češpijevi kolački. — Večerja: Vampi z parmanzonom. Berivka.

ČETRTEK. Obed: Na juhi frite. Zeljnate klobasice in paradižnikovi omaki. Dušen riž. Kakavove rezine. — Večerja: Telečja glava s hrenom.

PETEK. Obed: Prežganka z žemljemini krapki. Črni koren s maslom. Pečene skuše. Maslen krompir. Smetanin zavitek. — Večerja: Prepražen močnik. Špinaca s posajenimi jajci.

SOBOTA. Obed: Na juhi rezanci. Govedina in majaronov krompir s papriko. Vinaške pofeze. — Večerja: Telečji-paprikaš in polentni cmoki.

NEDELJA. Obed: Na juhi mozgovci. Ponarejen srnin hrbet garniran s krompirjevim korenčkom. Solata. Zamorec v srajci. — Večerja: Ocvrta jagnjetina in solata.

Kako moram kuhati, ker...

PONEDELJEK. Obed: Lovska juha. Ajdovi žganci. (Češpijev kompota). — Večerja: Mlečna kaša.

TOREK. Obed: Paradižnikov rižot. Palačinke. — Večerja: Krompirjeva polenta in solata.

SREDA. Obed: Na juhi zdrobovi cmoki. Govedina z dušeno rumeno kolerabo in zmečkanim krompirjem. — Večerja: Fižolova in mesna solata.

ČETRTEK. Obed: Na juhi ječmenček. Polpete v paradižnikovi omaki in riž. — Večerja: Kisli vampi s krompirjem.

PETEK. Obed: Paradižnikova juha z vrvicami. Sirovi cmoki. — Večerja: Polenta in radič.

SOBOTA. Obed: Na juhi vrančini vlimonci. Govedina s praženim krompirjem in limonino omako. — Večerja: Krompirjeva in zelena solata. Ocvrta jajca.

NEDELJA. Obed: Na juhi vlivanci. Goveji zrezki v omaki. Testeni polčki. — Večerja: Ocvrte omlete in solata.

našnje ženske. Zato je razumljivo, da je to spoznanje vplivalo tudi na njen odnos do moškega. Toda zmotna je misel, da bo harmonija med možem in ženo trpela zavoljo njene osamosvojitve. Nasprotno: mnogo več nuditi, kot pa pasivno bitje brez misli in lastne volje. Toda dočim je bilo prej za ženo poglavitno, da ji je mogel mož nuditi preskrbo za vse življenje, žena danes ne vprašuje toliko po gnotnem položaju moža, kolikor po njegovem značaju in po medsebojni simpatiji.

Za zmotno pa moramo smatrati ono mnenje, ki trdi, da je zaposlitev moderne žene v poklicnem, javnem in znanstvenem delu zanjo samo važnejša kot pa ljubezen in materinstvo. Kot primer naj tu navedem ženo, znanstvenico svetovnega slovesa, Sonjo Kovalevsko, ki je za več let opustila svoje znanstveno delo, ko se ji je rodila hčerka, od katere je bila vsa prevzeta. Večkrat je izrazila svoje veselje nad tem, da je matematika ni čisto »posušila« in da je ostalo še nekaj za otroka.

V današnji prehodni dobi še danes ne moremo govoriti o izrazitem tipu nove žene, kajti prvi pogoj, da bi mogel izoblikovati nov ženski lik, so take razmere, ki bi omogočale posamezniku popoln razmah njegove osebnosti, razmere, ki bi izključevale konkurenčni boj med moškim in žensko ter ustvarile med obema spoloma resnično enakopravnost. Omogočiti bi morale ženski del v taki meri in obliki, da bi je ne preobremenjevalo, a bi ji vendarle zajamčilo njeno neodvisnost. Tedaj bi se

Recepti

Peščena torta

Vmešaj da se speni 14 dkg presnega masla, 4 rumenjake, in 14 dkg sladkorja. Potem dodaj 14 dkg krompirjeve moke, eno žlico ruma in trd sneg od 4 beljakov. Zmes vlož v dobro namazan, s sipo potresen tortni model in jo v zmerno vroči pečici speči počasi. Zvrnjeno torto se vročo potrese s vanilijem sladkorjem in nareži šele, ko je ohlajena.

Sirovi cmoki

V skledi zmešaj 7 del moke in 25 dkg

pretlačene svežega sira in osoli. Posebej daj v mlečno, nekoliko osladkorno mleko 3 dkg kvasa in pusti da zakipi, nato ga zmešaj med moko in naredi testo, ki ga dobro stepi. Nato ga postavi na toplo in pokrij da vžide. Potem oblikuj majhne cmoke in jih v slanim kropu skuhaj. Kuhane poberi s penovko in jih polagaj v pekač, v katerem imaš pripravljene na masti ali maslu prepražene drobtinice in jih v njih povaljaj in pusti toliko časa v pečici, da dobiš skorjico. Ko jih daš na mizo, jih lahko potreseš tudi s sladkorjem in cimatom.

Moderna spodnja krila

Pomladanska moda nam je prinesla ljubezno presenečenje: široka spodnja krila, ki izdatno podprejo rob naših kratkih, popoldanskih oblek. Dasi kuka rob spodnjega krila komaj zaznavno izpod zvončaste krila obleke, vendar posveča moda izdelavi spodnjega krila silno mnogo pozornosti. Nič se ji ne zdj preveč razkošno za to njeno poslednje elegantno norčijo. S čipkami, taftom, vezanim batistom in svilenimi trakovi si prizadeva, da bi storila nova spodnja krila še bolj mikavna in kokezna. Tudi pri izbiri tvoriva išče moda kar največ raznolikosti. Najbolj običajna sta v to svrhu taft in pa poskrobljeni batist, ker dajeta širokemu kroju spodnjega krila potrebno trdoto, vendar pa se moda ne ustavi niti pred svilnim muselinom, tilom ali svilnim krepom za nekatere posebno nežne modele spodnjih kril.

Od tvoriva spodnjega krila zavisli potem njegovo okrasje. Tako je taftasto spodnje krilo skoraj vedno plisirano, diskretno sešesteno takšnega pliseja, ki se skriva pod obleko pa so poznale že naše babice pod imenom »frou-frou«. V nasprotju s preprosto obliko taftastega krila pa je poskrobljeno batistno krilo vse okrašeno z luknjičastim angleškim vezanjem, z robčki, z nabranimi volani, čipkastimi vložki in prevlečenimi trakovi. Tako fino izdelano spodnje krilo je bilo v modi okoli l. 1900, in sedaj nam ga je moda zopet priklicala v spomin — seveda v občutno skrajšani obliki!

Spodnja krila so večinoma bela in jih nosimo k temnim in črnim oblekam. V tvorivu in načinu okrasja se skladajo z garnituro obleke ob vratu in na rokavih. Poleg belih dopušča moda še svetlo modro in rožnata spodnja krila, ki se s svojo nežno barvo ne protivijo iluziji, da je novo spodnje krilo del perila. Razen tega poznamo še spodnja krila iz karistega ali progastega tafta, ki jih nosimo k nekaterim pomladanskim kostumom.

Manj običajno je spodaj nazobčano spodnje krilo. Zobčke lahko obijemo s čipkami ali pa jih izvezemo z drobnim ovitim šivom. Razen tega je rob takšnega spodnjega krila še okrašen z drobnimi cvetličnimi motivi iz finega vezanja, ki se ponavlja na nederčku iz enakega tvoriva (l. skica).

Taftasto spodnje krilo je seveda plisirano, toda plisirani del je prišit na gladko progo, ki tesno ovija boka, kajti gube preko bokov bi nam postavlo ravno na najbolj kočljivem mestu neprimerno razširilo (2. skica).

Spodnje krilo iz muselina v nežni, pastelni barvi je bogato zvončasto krojeno, zvončasti deli pa izvirajo iz spredaj koničaste, tesne partije ob pasu. Rob tega gracioznega spodnjega krila podpira precej široka volana iz enakega, plisirane tvoriva (3. skica).

Krilo iz finega, poskrobljenega batistšifona je sestavljeno iz spodaj močno razširjenih, zvončastih delov. Ob spodnjem robu ga po vsej širini obdaja luknjičasto in zobčasto vezana volana. Skoz zgornji rob volane potegnemo v presledkih svilen trak, ki ga spredaj zavežemo v pentljo (4. skica).

Podobno je izdelano tudi naslednje krilo, le da je tukaj volana okrašena s čipkastimi vložki, ki krasijo volano v treh prozornih presledkih. Takšno spodnje krilo iz finega batista in je prišito na majhen, telovnik iz enakega tvoriva, ki je prav tako obšit s čipkami (zadnja skica).

Varujte svoje zdravje s tem, da skrbite za

redno stolicco.

Jenljite dnevno po jedi 1 do 3 Leo-pilule, ki vam pomagajo do lahkega in prijetnega odvajanja.

Ortas reg. pod Sp. br. 969 od 23. X. 1938

Leo-pilule

Vezene batistne garniture

Moda letos silno vneta posnema predvojne modne vzore in zato ni čuda, da je jela upoštevati tudi ljubke vezene garniture, ki so okoli l. 1900. krasile obleke elegantnih dam. Podobne — seveda modernizirane garniture bomo videle na premmogih pomladanskih oblekah in če smo kaj spretni v sukanju šivanke, si bomo to ali ono izmed teh ljubkih stvaric izgotovile same. Z enako vezanim okrasjem, kakor ga bomo nosile ob vratu, bomo vselej tudi obrobile kratke rokave naše lahke pomladne obleke.

Važnost poklica za žene

Doba, v kateri živimo, je tako nemirna, politične in gospodarske prilike tako nestalne, da nikoli ne vemo zvečer, kaj nam lahko prinese jutro. To, kar danes še ob stoji, na kar se danes še opiramo, in trdno držimo v svojih rokah, tega jutri morda že ni več — roke so prazne, opora je izgubljena. V takih slučajih vzdrži in ne klonje le zdrav, samozavesten človek, ki trdnosti ni iskal izven sebe in si ni zgradil opore izven svoje osebnosti, marveč je v prvi vrsti gradil v sebi in za sebo, človek, ki zna s svojimi moškimi misliti in presojati, ne le svojo okolico, marveč tudi vsa kulturna in politična dogajanja v svetu.

Vse to je potrebno tudi ženi, če noče, da bi se nekega dne znašla sredji dogodkov, ki jih ni služila in so ji nerazumljivi ter jih zato tudi ne zna pravilno oceniti.

Ena najdragocenejših vrednot človekovih je znanja, poklic. Poklic danes morda še ni v vsakem slučaju pravilno vrednoten, toda človek s poklicem, ki se zaveda, da svojo stroko res dobro obvlada, se ne le vse drugače znajde v življenju in njegovih težkočah, marveč tudi mirneje in bolj objektivno gleda na vsa različna dogajanja v svetu, kakor pa človek brez poklica, ki vse svoje življenje le nekako visi ali koleba. Manjka mu trdne opore in zavesti, da se s svojim znanjem in pokli-

cem sam lahko preživlja, si nam ustvarja pogoje za svoj nadaljnji razvoj. V zavesti, da nekaj zmoreš, da s svojim delom in znanjem človeški družbi lahko nekaj daš, in zato tudi od nje nekaj zahtevaš, da nisi njen brezkorištni član — v tej zavesti je mnogo življenjske samozvesti in radosti, ki sta človeku danes morda potrebnejši kakor kdaj koli poprej.

Žena bi se tudi nikoli ne smela zanašati na to, da bodo njene, zdaj morda ugodne življenjske prilike trajale večno, že s tega vidika bi se morala izvežbati v tem ali onem poklicu in si nabrati čim več znanja. »Kolikor človek zna, toliko večja, pravi naš pregovor. K temu bi pristavili le še: Toliko sposobnejši je za življenje!

Če se danes ne preživljaš sama, marveč te preživlja oče, mož, ali kdor koli drugi, se ti lahko zgodi, da ostaneš lepega dne sama in boš prisiljena zagrabiti sama za kakršno koli delo. Razumljivo, da je ženi, ki nobenega dela dobro ne zna, ta korak v novo življenje izredno težak. Le prečesto jo taka sprememba popolnoma zlo mi.

Če bomo imele vselej pred očmi vse te momente, nam življenje in dogodki ne bodo prinesli presenečenj, marveč nas bodo našli trdne in pripravljenе.

Takih žena, nemahljivih in v življenju razgledanih, nam je treba, če hočemo, da bo svet nekoč boljši, kakor je.

Praktična gospodinja

Vedno vroča kava

Vsakdo ve, da so thermos steklenice, ki dolgo ohranijo tekočino v toplem stanju, zelo praktične in zato v splošni uporabi. V poslednjem času pa so se pojavile v trgovinah nove, čedne posodice, rdeče, rumene, zelene, modre in bele barve, ki so zaradi svoje praktičnosti in lepe oblike zelo priljubljene. Posode so iz pocelvine, aluminija ali porcelana in so znotraj opremljene prav tako, kakor thermos steklenice. Imajo ročko in širok porcelanast lijak, ki je tako spojen z thermos pripravo, da se tekočina niti najmanj ne prelije pri nalivanju. Posebna prednost teh posod je, da imajo na verižici pritrjeno cedilce tako, da kavo lahko takoj, brez prelivanja, nalijemo v posodo. Kava ostane v posodi več uro vroča in sveža. Tudi za polentni čas je posoda izredno pripravna. Mrzla tekočina ostane v njej dolgo hladna in sveža. Vseled svoje čedne oblike, uporabnosti, tako v zimskem kot letnem času in v sled svoje cedilne priprave, ni posoda pripravna le v

Nova žena

Odlomek iz knjige Angele Vodetove: Spol in preteklost, 1. del.

Kakor so v usoda, ki družbene razmere geoblikovale žensko usodo, tako zasledimo tudi danes njihov vpliv v vseh otenkih njene življenja, čeprav bi bilo napačno pripisovati vse tegobe in radosti življenja zgolj socialnim činjenicam. Toda nepobitna resnica je, da možnost zunanega razmaha močno vpliva na vsakega človeka: lahko ga močno razgiblje in neskončno obogati, lahko pa ga tudi docela ohromi. To nam dokazujejo primeri iz zgodovine in iz vsakdanjega življenja. Človeški rod je prišel z novimi odkritji v zunanem svetu do novih duhovnih spoznanj...

Resničnost tega dogajanja nam potrjuje zlasti življenje ženske. Njena podrejenost, njena navezanost na štiri stene domače hiše ter njena brezpravnost v javnem življenju so v mnogih pogledih izmislile njene duha in zavrlje njen celotni razvoj. V šolah so vzgajali zlasti ženske iz boljših rodbin preračunano za »šibke spol. Slabotnost, nesamostojnost in brezmočnost so pomenjale toliko kot pristna ženskost; krepko telo in bister um sta bila pa »neženska« in zato nezaželjena. Kakršna je bila vzgoja, taka je bila tudi usoda teh deklet. Nebojlene in nesamostojne so prišle izpod okrilja staršev v varstvo moža, ki je imel nad njimi skoraj neomejeno oblast. Tedaj je bil med možem in ženo usodo še ogromen prepad, ki se je po zmanjševal s spreminjanjem socialnih razmer.

Socialne razmere, ki so spremenile ženin položaj, so močno razgibale tudi njeno duševnost. Bila je prisiljena, da se je postavila gospodarsko na lastne noge, s tem pa se je izpremenil njen odnos do življenja, do dela, do delovne zajednice, do občestva. Razumljivo je, da vsa ta razgibanost in nove razmere, ki so žensko tako močno zajele, niso mogle ostati brez vpliva na njen odnos do moškega. Tako stopa v teh novih razmerah v ospredje nov ženski tip, ki pa je šele v nastajanju ter še danes ni izgrajen in izoblikovan.

V čem se bistveno razlikuje današnja ženska od prejšnje?

Kot največjo pridobitev moremo smatrati predvsem znatno večjo samostojnost, ki si jo je pridobila s svojim poklicnim delom. Njena samostojnost se kaže zlasti v pogumu oblikovati si življenje po svojih lastnih mislih, ki so svojih lastnih težnjah in potrebah. Značilna za današnje ženske je tudi prebujajoča se zavest socialne odgovornosti, ki jo kaže zlasti s tem, da hoče tudi ona doprinesiti svoj delež h kulturni rasti svojega naroda.

Akaravno je današnja vzgoja deklet z ozirom na spremenjene razmere še zelo pomanjkljiva, se današnje deklet vendarle točno zaveda, da se mora osredotočiti vse njeno prizadevanje najprej za eksistenco, oziroma na temeljito pripravo, ki ji bo omogočila materialni obstanek.

Spoznanje potrebe po samostojnosti je torej najmočnejša vzmet v duševnosti da-

Ljubezen pod plazom

Dve srce sta se našli na nevarni poljani bele opojnosti — Doživljaj držnega ameriškega letalca v švicarskih Alpah — Pangborn in njegove dogodivščine med nebom in zemljo

Dva človeka, ki sta se našla v snežnem plazju sta sedaj sklenila zvezo za življenje. V Southamptonu se je poročila znani ameriški letalec Clyde Edward Pangborn z gošč. Swano Duvalovo. Na neki smuški turi v gorah okrog St. Moritza sta se našla v pretekli zimi, in sicer na zelo nenavadnem načinu.

Pangborn je bil s skupino smučarjev

zašel v plaz.

a med tem ko so snežne mase večini udeležencev te ture prizanesle, je Pangborn in neko njemu neznano mlado damo odneslo s seboj. Letalec je uspešno, da se je rešil in ko je v neki oddaljenosti zagledal smuško palico, ki ni bila njegova, je začel kopati. Še preden je prišla reševalna odprava na kraj nesreče, mu je uspelo, da je nezvestno mlado damo

rešil bele smrti.

Spravili so jo v dolino in ob njeni bolnišnici postelji je odkril Pangborn svojo ljubezen. Sedaj sta se poročila in v kratkem odideta na poročno potovanje v Južno Ameriko.

Clyde Pangborn je pravi korenjak med piloti. L. 1931. je kot prvi v nepretrganem poletu preletel Pacifik. To pot iz Japonske do Zedinjenih držav, ki je dolga 5300 milj., je opravil s Hughom Herndonom. Pri tem si je dovolil izredno drzno dejanje, da je sredi poleta

splezal pod stroj

in spustil kolesje v morje, da bi s to razbremenitvijo dosegla s tovaršem večjo višino. 41 ur pozneje je letalo v Wenatcheeju v državi New York pristalo sicer malo trdo, toda oba letalca sta ostala cela.

Na poletu okrog sveta, pri katerem je hotel Pangborn postaviti nov rekord, je moral v Sibiriji po silo pristati. Boljševiki so ga takrat prijeli, češ da je delal zračne

posnetke skritih utrdb.

Ker pa v njegovem letalu pri najboljši volji niso našli fotografskega aparata, so ga morali na ameriški protest končno izpustiti.

Najbolj nori doživljaj je imel letalec brez dvoma v Tekasu. Sedemnajstletna artistka je hotela s padalom skočiti iz

stroja, ki ga je vodil Pangborn. Vrvica padala pa se je zapela med kolesje in mlado dekle je

obviselo med nebom in zemljo, ne da bi si moglo pomagati, pričakuje vsak trenutek smrtnega padca.

Pangborn je opazil strašni položaj. Napisal je nekoliko vrstic na listek, v katerem je nekega zračnega akrobata, ki je bil pristal malo prej, pozval, naj se s svojim strojem takoj dvigne. Ta listek je položil v čepico in jo vrnil na zemljo, pri čemer je šel tako nizko kolikor se je le dalo. Njegov prijatelj je takoj sledil pozivu in uspešno mu je, da je z letvico iz vrvi

splezal iz svojega letala.

ki ga je vodil neki pilot, v Pangbornovo letalo. Potem je zagrabil krmilo, na kar je Pangborn s svoje strani splezal iz letala in pritril nezvestno mlado dekle na krila tako, da je mogel pristati, ne da bi jo ranili. Nič ne bil verjel, da se bo ta drama v zraku tako srečno končala.

Kurivo iz bombažnega semena

Izum ameriškega inženjerja F. G. Wilkinsona

Med tem ko je bil znanstveni napredek v prejšnjih časih bolj ali manj odvisen od naključij, skušajo današnje industrije čedalje bolj sistematično rešiti kakšen problem. Znanstveni zavodi industrije in kemije omogočajo hitrejši in cenejši napredek, nego če bi čakali na kakšnega izumitelja in njegove domisleke. Navzlic temu je seveda še vedno dovolj raziskovalcev, ki se trudijo neprestano da bi kakšne probleme rešili na nove načine, s praktično nepričakovanih strani. V Ameriki velja za enega najuspešnejših med temi raziskovalci inženir Francis E. Wilkinson.

V Glenadlu v Kaliforniji si je Wilkinson zgradil laboratorij, v katerem dela svoje eksperimente zlasti z uporabo visokofrekvenčnih tokov. Razpolaga s tokli, ki štejejo do 100 milijonov frekvenc v sekundi. S temi tokli je obdelaval vodo, zemeljski plin, surovo olje, čistiški papir, krompirjeve olupke in kar je še podobnih stvari. Eden njegovih najzanimivejših uspehov je bil ta da je nekega dne iz bombažnih semen z dodatkom nekaterih drugih snovi sestavil kurivo za motorje, ki je splošno uporabno. Zemeljski plin je razdelil v vodik in ogljik in je dosegel vodik v posebni obliki. Ko je potem razkrojeno sadje in nabrekli semena bombaža bombardiral z visoko frekvenčnim tokom, je ob uporabi tega vodika dobil neki alkohol, poleg njega pa tudi stranski produkt, ki je dihal natančno tako in se je dal tudi tako obdelovati kakor guma.

Pesnik cest, beraški kralj

Mož, ki je osnoval šolo za berače v Pragi

Nenavaden sprevod se je pomikal te dni skozi poljsko prestolnico. Na stotine beračev vseh starosti in skrajno razcapanih je sledilo preprosti krti. Berači so spremljali na zadnji poti svojega kralja in po ta cest, Zdislava Przesyła. Na neki varšavski glavni cesti se je zgrudil brez življenja. Policija je našla pri njem razen li stin, iz katerih je bilo razvidno, da so ga zavoljo potepanja že šestkrat sodili, za 2000 zlotov bankovcev, ki si jih je bil vsilil pod podlogo suknje, dalje več vložnih knjižic poljskih in inostranih bank.

Že v najzgodnejši mladosti se je Przesyła potepal po deželi, ki je bila tedaj še pod rusko oblastjo. Ker je imel v poli-

cijskih stanicah vedno znova priložnost, da se seznanil s knuto, je sklenil da o potuje v zapadno Evropo. Obredel je Nemčijo in Francijo in švic. Svoje bogate izkušnje, kar se tiče beračenja, je hotel predati tudi svojim tovarišem s ceste in je v Pragi, v nekem kletnem stanovanju osnoval zato pravo beraško šolo. To šolo pa so odkrili in Przesyła je moral spet na pot. Prepotoval je še enkrat Poljsko, potem se je ustabil v svojem najljubšem kraju, v Čenstohovu, ki jo obkrojuje ogromne množice romarjev. Tu je začel pesnikovati. Sestavljal je nešteto pesniških tožb, ki jih je prodajal drugim beračem. V starosti 87 let ga je na prestolniški cesti po pestrem življenju ujela smrt.

Vdova, pilotova nevesta

Zgodbica o sleparju, ki je izvaljal denar

25-letni Alfons Schweiger iz Augsburga se je v Berchtesgadu seznanil s 33-letno vdovo K. iz Berlina. Zaročila sta se prav hitro in še hitreje je Schweiger potreboval mnogo denarja, baje za to, da bi obiskoval letalsko šolo v Eisenachu. Vdovi se je zlagal, da je pilot že davno.

Vdova mu je dala 1000 mark. »Pilot« seveda ni obiskoval šole in je svoji zaročnici kmalu priznal, da je moral poravnati neke dolgove. Vdova mu je odpustila in mu pomagala še nadalje z denarjem. Bil pa je nenasičen in ko jo je oplenil, jo je pripravil do tega, da je začela zanj de-

lati dolgove, ki so narasli na 1200 mark. Vzel ji je tudi hranilno knjižico in celo hranilnik 10-letnega sinčka nesrečnice je olatjal za njegovih 10 mark. Nazen tega se je udeleževal moč, ki je imel že opravka s sodišči, kot tat.

Nekemu gostilničarju je izpraznil omaro z obleko, ki je v njej pustil svoje stare stvari. Pri tem se je nehote izdal, kajti policija je našla v nekem žepu list z ugančami, naslovljen nanj. Tako so ga lahko prijeli. Sodišče ga je obsodilo na tri leta ječe, 3000 mark globe in pet let izgube častnih pravic.

Poročne svečanosti v Teheranu

Iranski prestolonaslednik in njegova zaročenka Favzija sta prispela v Teheran, kamor sta ju spremlili kraljica Irana in egipčanska kraljica-mati. Poročni gostje so se odpeljali v prestolnico Irana s posebnim vlakom. V Teheranu jih je sprejel iranski šah.

Tečaji za gluhost

Holandske vojaške oblasti so v zadnjem času ugotovile, da se pri naborih na presenetljiv način množe primeri gluhosti pri mladih moških. Simptomi so bili videti pravi, vojaški zdravniki pa so stvar vse eno raziskali in so ugotovili, da to gluhost razširja 42letni rezec diamantov, ki zna sam mojstrsko simulirati gluhost. Za denar je te svoje umetnosti učil mlade moške, ki so se hoteli na ta način odtegniti vojaški službi.

A NEKDOTE

Francois Joseph Lefebvre je postal po Napoleonovi naklonjenosti vojvoda Gdanjska. Cesar ga je obsul s častmi in zemeljskim blagom. Nekaj dneva je obiskal prijatelja iz mladih let in Lefebvre ga je povedel skozi park in prostore svojega gradu.

Prijatelja je grizla zavist in tega ni mogel prikriti. Lefebvre se je nasmehnil. »Srečno rad sem pripravljen, da ti vse to, kar imam, prepustim,« je dejal, toda samo za ceno, ki sem jo sam plačal. Pojdi v park in ukaži, naj stotinja pešcev pol ure strelja nate. Če boš potem še živ, postane vse moje tvoje.

Angleški dramatik Gilbert se je moral spopetka boriti z velikimi finančnimi težavami. Bil je zato zelo vesel, ko mu je po mnogih naporih uspelo, da se je začel gledališki ravatelj Emden v Londonu zanimati za neko njegovo delo. Ravatelj ga je pozval k sebi in ga vprašal: »Koliko hočete za to delo?« — »Trideset funtov,« je odgovoril mladi dramatik. »Rečimo polovico, za to bi ga vzel,« je dejal Emden.

Gilbert se je v stiski vdal, čeprav s težkim srcem. Emden mu je napisal ček in ko mu ga je izročil, je dejal: »Nu, mladi mož, dati vam hočem dober nasvet; Ne prodajte nikoli več tako dobrega dela za tako majhno ceno.«

VSAK DAN ENA

»Gospoda, kakor vidite sem postal žrtev napadačev.«

(©Tidens Tegne)

Živila na Angleškem v primeru vojne

Nakup in prodaja živil bosta pod državnim nadzorstvom

Angleška vlada je izdelala obsežen načrt za naglo in točno preskrbo prebivalstva z živil v primeru vojne. Izkušnje iz svetovne vojne so pokazale, da je preskrba prebivalstva velikanskega pomena za odločitev v vojni.

Na Angleškem so šele ob koncu svetovne vojne osnovali ministrstvo za prehrano. Novi državni urad, ki bo imel iste funkcije, bo imel tudi naslov ministrstva. Podrejenih mu je 19 oddelkov, ki bodo sodelovali s 1400 krajevnimi nadzornimi poverjenicmi, ki se osnujejo neposredno po začetku sovražnosti. Ves uvoz in nakup, kakor tudi prodaja živil bodo pod nadzorstvom ministrstva za prehrano. Obstojne trgovinske organizacije in uvozne tržnice bodo poslovale kot agencije tega urada. Veletrgovina bo pod državnim nadzorstvom preskrbovala malo trgovino in s tem konsumente z zadostnimi množinami živil. Oblast hoče onemogočiti vsako verzišništvo, dviganje cen in zasebno dobičkarstvo v zvezi s prehrano prebivalstva v vojnem času.

Država je poskrbela že za ogromne rezerve pšenice, sladkornja in ribjega olja. Prehranjevalni urad in krajevna poverjenstva bodo skrbela tudi za to, da se v primeru evakuacije prebivalstva iz določenih ozemelj, prenese tudi preskrba z živežem v nove kraje, kamor se bo zateklo prebivalstvo.

Za vse potrebščine bodo določili maksimalne cene. Racionalna bodo v primeru vojne takoj naslednja živila: kruh, krompir, meso, gnjat, slanina, maslo, mast, margarina ter ostale maslobo in sladkor. Na temelju sedanjega stanja dobi 19 milijonov angleških gospodinjstev 60 milijonov funtov.

7-omlad — nova obleka!

Elegantne, moderne vzorce kvaliteta boga za obleke in površine dobavlja po nizki ceni tvrdka

DRAGO SCHWAB
LJUBLJANA — ALEKSANDROVA C. 7.
Moška in deška konfekcija vedno v zalogi. Na željo prvovrstna izdelava po meri v lastnem modnem salonu.

Izsiljevanje

»Nu, ali mi boš kupil nov klobut?«
(©Tidens Tegne)

Kako so oboroženi na morju

Anglija, Amerika, Japonska, Rusija, Francija, Italija in Nemčija

Najmočnejša pomorska sila na svetu je danes Anglija, ki ima 15 bojnih ladij, 7 maticnih ladij za letala, 64 križark, 174 rušilev in 55 podmornic, dočim dovršeno je v ladjenicah še 9 bojnih ladij, 6 maticnih ladij za letala, 23 križark, 40 rušilev in 18 podmornic. Takoj za Anglijo so na vrsti Zedinjene države, ki imajo 15 bojnih ladij, 5 maticnih ladij za letala, 35 križark, 206 rušilev in 93 podmornic, v gradnji pa se nahaja trenutno še 6 bojnih ladij, 2 maticni ladij za letala, 6 križark, 40 rušilev in 13 podmornic.

Japonska ima 10 bojnih ladij, 5 maticnih ladij za letala, 39 križark, 118 rušilev, 12 torpedovk in 60 podmornic, gradi pa še 4 bojne ladje, 2 maticni ladij za letala, 5 križark, 10 rušilev in 8 podmornic. Rusija ima 3 bojne ladje, tri nadalje so v gradnji; gradijo pa tudi 3 maticne ladje za letala, nadalje imajo Rusi 5 križark a 5 jih še gradijo; rušilev imajo 24, gradijo jih 6, torpednih čolnov imajo 15, podmornic pa največ med vsemi državami na svetu, namreč 139, gradijo pa jih še 25.

Francija ima 7 bojnih ladij, gradi pa 4; maticno ladjo za letala ima samo eno in gradi še dve; križark ima 22, v gradnji so še 3, rušilev ima 58, gradi jih še 23, torpedovk ima 13 podmornic pa ima 78 in gradi jih še 16. Italija ima 4 bojne ladje in gradi še 4, maticne ladje za letala nima nobene in tudi nobene ne gradi; ima pa 21 križark in 12 novih je v delu, poleg tega ima 60 rušilev in jih gradi še 7. Nadalje ima 60 torpedovk ter 102 podmornice ter jih gradi še 20. Nemčija ima 5 bojnih ladij in gradi še 4, maticno

Novi potni listi za Čehes

V češko-moravskem protektoratu so začeli izdajati nove potne liste z napisom »Deutsches Reich — Protektorat Böhmen und Mähren«. Potni listi so izstavljeni v češkem, nemškem in francoskem jeziku.

ladjo ima 1, v delu pa sta še 2, križark ima 6, gradi jih še 9, rušilev ima 22, gradi jih še 8, torpedovk ima 24, podmornic pa 60 in jih gradi še 11. Iz teh števil lahko vsak sam izračuna, kakšno je razmerje med vesilami na morju, kjer imajo velikansko premoč Anglija, Amerika in njuni zavezniki in prijatelji.

Ogromna želva

V muzeju v San Pedru (Kalifornija) imajo razstavljen največjo želvo na svetu. Našli so jo v Kaliforniji in meri v dolžino 2 m 20 cm

Kako služijo dolarje

Knjiga, ki jo v Ameriki ta čas zelo berejo, ima naslov »Kako spreminjaš dovtipe v denar«. Avtor daje ljudem, ki dovtipe zbirajo, da bi jih potem pripovedovali v družbi, nasvet, naj ne delajo tako. Izdeluje iz svojega humorja denar, prodajate dovtipe časnikom, radiu, filmu, tako se glasi njegov nasvet. Če ga bodo vsi Američani upoštevali, bodo njih večerne družbe postale menda zelo puste.

Da imajo onkraj morja tečaje pod geslom »Kako postanem pisatelj«, je menda znano. Pisateljstvo uče na vseučiliščih in kolegijih, obstoje pa tudi velike šole, kjer predavajo o umetnosti kratkih zgodb. Vsak mesec lahko zaslužite nekoliko sto dolarjev, pravijo prospekti. Sedite, napišite zgodbo, prejel boste ček in postali bogati. Da se nadarjenost za pisanje ne da pričuti, o tem prospekti molče. Namesto tega kažejo sliko kakšne dame, ki piše s hvaleznimi besedami, da pred sedmimi meseci ni obvladala niti pravopisa in da je po zaslugi izvrstnega tečaja prodala do sedaj že dva članka. Posledice so naravnost: deset odstotkov Američanov, skoraj 13 milijonov ljudi, piše, ker so prepričani, da je to najlažji način za nabiranje denarja. »Saturday Evening Post«, največji ameriški tednik, je v preteklem letu prejel 65.000 rokopisov, vsak da skoraj 250. Med

temi jih je bilo po navedbah uredništva 75.000 popolnoma nezrelih, od ostalih 10.000 jih je prišlo 1500 v ožjo izbero, 500 v najožjo izbero, 300 pa so jih sprejeli. Seveda pa plačuje ta tednik rekordne honorarje, najmanj po 500 dolarjev za vsak rokopis, včasih tudi 2500 dolarjev. Statistiki pa vse eno lahko izračunajo, kako veliko je upanje, da postaneš s pisanjem bogat.

V Zedinjenih državah ni stvari, ki bi je ne spreminjali v denar. Če ste r.sar, če v svojih prostih urah poje, fotografirate, igrate klavir: spremenite to znanje v denar, »turn is into money«, kakor pravijo temu po ameriško. Metoda slajšno uspeva, zlasti za izdajatelje knjig in prireditelje tečajev — to je pa zanje tudi glavna stvar.

Večina Evropevc, ki imajo praktičen poklic in v svoji stroki nekaj znanja, se v Ameriki prej ali slej prer ne skozi, če so previdni in ne pričnejo takoj na veliko. V mnogih ameriških srednjih mestih ni dobrih krojačev. Američani sicer pravijo, da najrajši kupujejo vse že izgotovljeno, toda če bi imeli dobrega in ne predragega krojača, bi zahajali gotovo k njemu. In tako je v mnogih drugih poklikih, ki so baje »brezupni«, ker da je konkurenca strojev prevelika.

Najboljši poklici v Ameriki so »ameriški«, tisti, ki jih v Evropi sploh ni. V Ev-

ropi n. pr. ni podjetij, ki bi zbiral denar in ga prodajala zbiralcem. V Ameriki je to poklic in znanost. Ekscentrična stara lady ima veselje za slepečevske pse. Vse svoje imetje, recimo 12.000 dolarjev, izroči kakšni agenturi, ki prireja potem di-neje, filmska predavanja, zbirke, agitira s prospekti, brošurami, radom. Po osmih mesecih je zbrala 280.000 dolarjev za »društvo za slepečevske pse«. Stara lady je srečna, agentura dobi 6 odstotkov, 16.800 dolarjev, in je tudi srečna. Tako zbira za vse mogoče in nemogoče namene, in sicer po metodah, ki so nove in ki ne odpovedo.

V Evropi misli večina ljudi na to, kako bi si služila denar, v Ameriki si mnogi belijo glave s tem, kako bi druge pripravili do razdajanja. Pri vsakem funtu kave, ki jo kupiš, zveš, koliko mesecev zdravja si s tem kupil. Vse merijo s statističnimi merili. Neki tednik ima n. pr. naklado 3.060.000 izvodov. Kako pa more vedeti, da ga bere 15.290.000 ljudi? Toda list ti lahko postreže tudi s točnimi podatki, koliko ljudi ga na glas bere. To so pristno ameriške skrivnosti.

Kdor prične z novim poslom, mora računati s tem, da bo prva leta delal samo za propagandne stroške. Razni specialiti v tem področju mu večjejo denar strokovnjsko iz žepa. Če mu kaj ostane in si hoče privoščiti kakšno »zabavo«, bo kmalu spoznal, kako lahko pride do nje. Vsak Newyorčan pravi, da si »Radio City« največje kino na svetu moraš ogledati. Vstopnina je 1,10 dolarja. Če potem obiščeš še tri, štiri

lokalne, kakor je v Ameriki običaj, si se v trenu iznebiš 20 ali še več dolarjev. Tudi zasebna družabnost ni poceni. Treba je goste pogostiti, »kakor se spodobi«. In včasih je videti, kakor da sestoji vse ameriško življenje iz družabnih prireditvev.

Po zaslugi neutrudne propagande in stalnega obdelovanja občinstva so izdajanje denarja razvili do popolne umetnosti. Štedljivost je v ameriških meščanskih krogih neznan pojem. Svlilenih nogavc, ki imajo luknjo, ne zasujejo. Čemu neki? Skoda časa. Saj dobiš za 69 centov nove. Čevljev ne popravljajo. Popravilo stane pogosto polovico toliko, kolikor stanejo novi čevlji. Ko prihajajo predpoldne veliki avtomobili New Yorka po smeti in odpadke, se vsak Evropec čudi, kaj vse pride na te avtomobile: perilo in obleka, prebrane knjige, steklenice, vreče, stare knjige in kost pohištva. Stoli, ki šepa, roma med smeti. Mnoge družine so pripravljene svoj stari klavir podariti, če se obdarjenec zavzame plačati prevoznino. Šivalni stroji, ki ne delajo več natančno, gredo prav tako na smetišče, kakor poškodovana posoda. Na ta način ostanejo ob deželnih cesti tudi avtomobili, ki ne vozijo več v redu in ki so malo zastarali. Popraviti? Vsak Američan se takšnim nasvetom smeje. Denar mora krožiti. Hitro porabi, hitro zasluži, hitro spet potroši, to je načelo ameriškega življenja.

INSERIRAJTE V »JUTRO«!

Ribe potujejo

Lososi se vzpenjajo po stezah, stopnicah in liftih čez slap, kar velja — 300 milijonov din

Kakor divjačina, tako je tudi ribji zarod v civiliziranih državah zakonito zaščiteno, da bi ga vneti ljubitelji prirode s puško in trnkom prenašali na spravi s sveta in da bi mu naše naprave preveč ne utesnile življenjskega prostora. Za zaščito rib so predpisali, kako se voda ne sme onesnaževati z ribjem zarodu škodljivimi snovmi in glede zgradb na vodah je n. pr. določeno, da mora biti tam, kjer se struga pregradi z jezom poskrbljeno za neoviran prelaz rib. Mimo jezov se morajo speljati ribje steze. Pri nas imamo take ribje steze urejene v velikem stilu na Fali pri tamkajšnji elektrarni. Lepo se vidi tudi ribja steza na Fuzinah pri Ljubljani. Te steze pa so kaj majhne v primeru z velikanskimi napravami te vrste na reki Columbia v Zedinjenih državah, kjer ribam niso na razpolago steze, ampak kar cele avenije, če se smemo tako nestrokovno izraziti.

Reka Columbia je silno bogata na losos in ko so na njej pri Bonneville postavili velikanski jez za električno centralo, je oblast zahtevala od graditeljev jamstev, da se bo vse storilo za kar najlažji prehod rib preko jezov. Tu je treba v pojasnilo spomniti na odstavke iz šolskega naravoslovja, kjer je rečeno, da se losos drsti v zgornjem toku rek, kjer odlaga kipe v rečnem toku. Mlade ribice, ki se izležejo, se kaka dva meseca hranijo od najtanjih ostankov, potem pa splovajo na lov za hrano, pri čemer mnoge med njimi takoj ubojo pot proti morju. V slani morski vodi lososi prav dolgo rasto — v nasprotju s svojimi tovariši, ki so ostali v domači reki in ki v dveh letih zrastejo komaj za 15 cm. Čim preje čez drstive, se lososi iz morja vrnejo v svoje rodne reke, v njih zgornji tok in tedaj je dobro, da na tej poti ne nalete na prevleke ovire. Ali, da bi se jim pot kdaj tako olajšala kakor zdaj na Columbijah, se še ni zgodilo. Šest in pol milijona dolarjev so veljale dodatne naprave za prehod rib na jezov. Tako veliki stroški so bili potrebni zaradi tega, ker sta bila poleg dveh izredno dolgih in širokih ribjih stez zgrajena tudi dva »lifta« za dviganje rib čez jez ter številne dodatne naprave. Ribam namreč ni dovolj inteligentna, da bi brez pomoči našla vhod v steze in lifte, ampak so v ta namen potrebni posebni kažipot.

Ribje steze se sestojijo iz niza 1,8 m globokih in 5 m dolgih bazenov, katerih vsak je sezidan 30 cm višje od prejšnjega. Vseh bazenov je 75 v skupni dolžini 360 m. Po njih se pretaka voda iz zgornje v spodnjo strugo in ribe malenkostno višinsko razliko po 30 cm zlahka zmagujejo, ker imajo med posameznimi stopnjami dovolj prilike za počitek. Te steze so kakor vrsta majhnih rečnih brzic in samo po takih brzicah plava riba po reki navzgor. Čutiti mora zmerom neki protitek, ki je zanjo edini kažipot po strugi. S takim umetnim vodnim strujam se riba tudi izvabi na stezo oziroma v »lifte«.

Pri Bonneville sem jez, kjer se vodostaj v spodnjem rečnem toku zelo menja, prirodna vodna struja v ribji stezi na koncu ni dovolj močna, da bi riba našla pot nanjo in je bilo treba zaradi tega pod stezo zgraditi še posebne kanale, ki z dodatno vodo moč struje na stezi povečavajo. Te dodatne naprave so bile silno drage, pa so se tudi prav dobro obnesle. Višinska razlika, ki jo morajo ribe premagati, znaša 10 do 20 m pri normalnem vodostaju, ali srednjo vrednost 15 m. Poleg obeh glavnih stez, zgrajenih na vsaki strani jezov, je ribam na razpolago še neka tretja pot v obliki 15 m širokega in skoraj kilometr dolgega kanala, v katerem so pa zgrajeni samo trije višji pragovi.

Ne bi bilo tedaj zameriti onemu, ki bi trdil, da ga ni problema v življenju, s katerim se človeški duh, posebno pa umetnostno stvarjanje ni še bavilo. Saj so se na tem polju poskušile in pisale že naravnost neverjetne stvari.

In vendar obstoji problem, ki ga človeštvo kljub svojemu desetstletnemu naporu ni v bogatem umetnostnem in kulturnem delovanju ni še našlo. Naj še tako pridno brskamo po svetovni literaturi: to vprašanje ni obdelano.

Gre za vprašanje hišnih pomočnic, po domače služkinj. Že vidim od vseh strani se dvigajo proti meni pesti in do oblakov grmi protest: »Saj služkinje ne spadajo v umetnost!« Oha, le počasi: jaz trdim, da je največja umetnost na svetu najti primerno služkinjo. Dolgoletna skušnjava in pa skrbno povpraševanje pri znanih in prijateljih me je v tem prepričanju utrdilo.

Ali naj začnem to reč? Seveda, kajza velja! Če smo mi Jugoslovenci imeli

Popolnoma nova naprava za prehod rib pa so na tem jezov »lifto«. Po njih se spravljajo ribe preko jezov prav tako kakor ladje ali splavi. So to pravzaprav majhne splavnice, kakršne se uporabljajo na vseh plovnih rekah in kanalih za premostitve višinskih razlik. Na vsaki strani jezov je zgrajena po ena komora v vsej njegovi višini. Ko se v komori nabere ribe, se dostop vanjo zapre. Po posebnem kanalu se nato vanjo spusti voda in ko se le-ta dvigne do višine vode nad jezom, lahko ribe skozi posebna vrata zaplavajo v zgornji tok. Seveda je treba tudi v te splavnice ribam pokazati pot s posebnim sistemom umetno ustvarjenih vodnih struj. Splavnice delujeta izmenično in ne prestopata, tako da zlahka obvladata tudi prav močne ribje vlake. Vsaka potrebuje za napolnitev in izpraznitev 15 minut.

Kakor rečeno, je treba s posebnimi umetnimi strujami ribam pokazati dostop v splavnice in lifte. Potrebno pa je tudi obvarovati jih, da ne bi pod jezom in pod električno centralo zamašale poti v strujah, ki avtomatično nastanejo iz skoraj obratovanja cele naprave. V jezov je zaradi zmerom odprtih nekaj zatvornic ali pa pada voda preko njih v spodnje korito. Prav tako izhajajo močni vodni toki tudi iz turbin. V njih in drugih pa

bi ribe zamašale poti v zgornjo strugo in zaradi tega jih je treba še pred temi tokovi preprečiti in okreniti v pravo smer k stezam in liftom. V to svrhu sta bila pod elektrarno in pod jezom zgrajena posebna zbiralna bazena. Vanja doteka voda po posebnih kanalih skozi rešetke razvrščene na dnu. Velika umetnost je bila doteke vode tako urediti, da v bazenih zmerom prevladujejo vodne struje v vodoravni, proti stezam in liftom naravnani smeri. Ker struji voda od spodaj v bazen, bi ribe poskušale prodrati v dovodne kanale, ako ne bi prevladovali vodoravni tokovi. Le-ti se dajo celo tako uravnati, da dirigirajo ribe samo na steze, v splavnice, ali pa v oba dvigalna sistema hkrati.

Kakor vidimo, je ta ameriška ribja pot kaj zapletena narave in je zato gleda na njeno izredno velikost tudi razumljivo, da je veljala skoraj 300 milijonov našega denarja. Graditelji so sami prepričani, da rib nikoli toliko ne bo, da bi bila zmogljivost naprave kdaj do kraja izčrpana. Vzrok, zakaj so vse eno streljali tako daleč preko cilja je bil ta, da se enkrat za vselej temerljivo preštudirajo umetni ribji prelazi, tako da se bo pri bodočih vodnih zgradbah zmerom lahko izbral najboljši način.

Poizkusi in zmage v gorah

Pogumni podvigi naših zimskih alpinistov — Starejši rod plezalcev ne miruje

Trden, kakor skala je slovenski rod, kvišku, kakor skala vodi naša pot, (Pesem gorenskih Skalašev).

Še se v soncu belijo iz dalje visoki vrhovi gora. Tu se zima umika zmagujoči Vesni vedno višje; ne nekatere snežne kope še nekoliko kljubujejo naraščajoči moči sončnih žarkov.

Ni dolgo tega, kar so naši alpinisti hodili po teh gorah, pokritih z debelim snežnim plaščem, v mrazu, vetru in bleščočem soncu iskali prehodov k samotnim vrhovom. Letos je bilo njih trdo delo poplača no z lepimi uspehi.

Na nekatere vrhove naših Alp se še nikdo ni povzpel v pravi, globoki zimi. Med temi vrhovi so v Julijih Srednja in Visoka Ponca (oba vrhova nad Planico), na katere je stopil letos pozimi prvi Uroš Zupančič sam — brez spremljevalca. Številni uspehi tega izredno podjetnega predstavnika našega plezalskega pokolenja so bili kronani baš od njegovi desetletni, ki udeleževanja v gorah.

Prvi pristop v zimi na Kotovo Špičo, katerega je izvedla odlična skupina gorenskih Skalašev (Jože Čop, dr. Potčnik, Korenini) in ki je v razvoju naše alpinisti, ke ravno tako pomembna kot prva pristopa na obe Ponci, je bil veličastno podjetje, kakršnega se morejo lotiti preizkušeni možje.

Severna stena Triglavsko je čezela v tej zimi dva obiska. V sredini februarja, ko bi moral biti še zelo nad mraz, je bilo v gorah prilično toplo; vreme je imelo skoro spomladanski značaj. Dnevi so bili prijetni, noči takisto prijetne, da brez ostrega mraza, kakršnega bi bilo sicer pričakovati sredi koledarske zime. Skupina akademikov (Anderwald, Malovrh, Jordan, Slapnar) je izkoristila to ugodno vreme za vzponom po severni steni Triglavski. Večje število plezalcev pa tudi nedostatek plezalnih vrvi je oviralo hitrejša napredovanje v steni, kjer so bile poledenele »be-le plati« ena izmed največjih težkoč. V zamudnem delu jih je prehitela noč in morali so prenočiti v steni, nakar so bili le slabo pripravljeni. Po 18 urah čistege plezanja so končno izstopili po strmih žlebu (Preveč izstop, ki je najlažji in najkrajši) na ledeni in s sestopom v dolino je trajala cela tura okoli 35 ur.

Ne smemo misliti da so vzponi v steni lažji, ko zima po koledarju neha in nastopi pomlad. Sredi aprila leže na južnih pobočjih skrite samo še nekatere snežne liste, na severnih plati pa vlada še pravo zimsko stanje. Večje toplotne razlike v pomladni dobi povečajo težkoče vzpenjanja po severnih straneh. Topla voda namreč, ki se razliva po pečevju, stenah, žlebovih, zmrzne kmalu potem ko sonce zaide za goro in je stena v senci,

pečevje je prevlečeno s tanko plastjo ledu. Poleg tega pa je ob sončnem gretju v zatliju v žlebovih, kotanjah prava poletna vročina, kuha kakor v kotlu, dočim lahko v robu, ki je izpostavljen vetru, zmrzne. Pod približno takšnimi okolnostmi si je utrl prehod čez Severno steno triglavsko Uroš Zupančič v aprilu 1935. Po Nemškem stebri (Zimmer-Jahnova smer) ga je vodila smer To je do danes gotovo največja čimitev v Severni steni triglavsko pojzini.

Tudi letos o veliki noči je poskušal mojstrski plezalni vodnik Brojan z gđ. Hrstnikovo plezati Nemški stebel. Vstopil je v Wagnerjevi grapi, pa se je moral umakniti v Slovensko smer in izstopiti v Prevečnem žlebu.

V martuljskih vrhovih v svetu okoli Rokavov, kjer so malemu skalškemu zavetišču samotni vrhovi zelo blizu, so se seniški plezalci povzpeli na Spodnji Rokav skozi Czubnik med Rokavi in Koteli; dalje so preplezali zamašeni in izpostavljeni greben od Dovškega Kriza do široke peči ter bila na obeh imenovanih hribovih. Lepo podjetje je bil tudi zimski pristop na Pihavec, vrh nad zatrepom doline Vrata, nad Luknjo. Pri teh vzponih so sodelovali Jože Čop, dr. Potčnik, Korenini, katerim sta se v grebenu Dovški Kriz—široka Peč pridružila še Brojan in Dimnik.

Ne bi bilo čisto naših alpinistov popolno, če ne bi užili polnega dela povežan s koristen. Tam na vrhu ozemlja med Srednjim in Visokim Rokavom sta v mrazu noči preizkusala inž. Avčin in inž. Lasič šotor ter spalne vreče v odpornosti proti mrazu. Naslednjega dne sta se v družbi tovariša Dovjaka povzpela na Visoki Rokav.

O veliki noči sta Anderwald in Malovrh poskušala preplezati zapadno steno Špike. Neugodne snežne prilike, namreč sipek sneg, so onemogočile ta vzpon.

Poglejmo še nekoliko na delo v gorah severno od Ljubljane na Grintave. Tu je bil rešen morda eden izmed največjih še preostalih problemov, namreč okoli 300 metrov visoki severni vzhodni raz Kompetele. Dajmo, da ta raz do danes sploh še ni bil preplezan, niti poleti ne in je to prvi pristop sploh po njem na vrh Kompetele, ki je senučni dostopen od Doma na Kravcu. Dostop do razu samega je precej težaven in vodi po strmih grapah, prekinjenih s pragovi. Plezalci Ogrin, Podbešek, Dolničar, Kremžar, Podboršek so v februarju pri težkih okoliščinah (2 padca) izvedli ta vzpon.

Gora Grintavec je v zimi najlažje in najhitreje dostopen vrh, in v vsakem mesecu je doživel že mnogo obiskov. Letos o veliki noči, ko je koča na Kokrškem sedlu nudila prijetno zavetišče, je bil poset Grintavec še posebno velik, k čemur

je pripomoglo še krasno vreme. Greben nad Dolgo steno, ki začena pri Malih Vratih, so v februarju plezali Babinec, Dolničar, Gombac. Po tem grebenu vodi markirana pot ki pa ni mnogo znana. Razume se, da vrhovi okoli Korosice niso ostali tudi to zimo brez obiskovalcev.

Zimski pristop na Brano naravnost iz Bistrice po tako zvanem »Kaptanovem planu« je delo vrhvice Režek-Kopač-Tarber.

Število naših zimskih alpinistov je majhno; posebno piko je onih, ki posejajo visoke samotne vrhove. Peščica imenovanih in še nekateri, ki se niso mogli letos udeležiti iz katerih koli razlogov, tvorijo kader vztrajnih in borbenih mož v osvajanju zamaščenih vrhov. Le redke, ki se srečujejo, tam gori v objem snega in ledu, veže enak nazor, enako hrepenenje po velikih doživljajih.

Poletno zatiranje sadnih škodljivcev

S čedalje večjo uporabo sadja in važnosti tega v kmetijskem gospodarstvu, se je tudi znanost začela zanimati za zatiranje sadnih škodljivcev in boleznih. Obilen pridelek lepega, brezhibnega sadja ne moremo doseči ne da bi zatirali živalske škodljivce, to so zavijači (črvi), razne gosenice, hrošči i. d. in najrazličnejše boleznih, zlasti škrip, razne rje, monilija i. d. K temu spada še snajenje dreves stare skorje, mahu, lišajev, redčenje vej v pregostih krošnjah in pa gnojenje. Za zatiranje sadnih zajedalcev nudijo sadjarjem tovarne najrazličnejše preparate. Vsa ti vsebujejo baker, žveplo, arzenik ali nikotin in pa karboinje. Neuk sadjar čitajoč reklame pomudbe teh je v zadregu, ker ne ve za katero sredstvo naj bi se odločil in katero je najboljšje. V sred. 19. t. m. je pod okriljem podružnice »Sadjarstva in vrtnarstva društva« v Ljubljani o tem predaval in škropljenje praktično pokazal nadzornik Josip Strekelj. Na vrtu g. Josipa Olupa, ki je vnet sadjar in podpornik sadjarstva, družnice se je v to svrhu sestalo lepo število občinstva. Predavatelj je omenil, da je škropljenje sadnega drevesa dvojno zimsko in poletno. Za zimsko škropljenje, ki naj ga opravimo pozno v jeseni, ko listje odpade ali še uspešneje proti pomladi, predno popije napajanje, uporabljamo vsako tretje ali četrto leto arborin, ki uniči vse škodljive žužke in njihovo zalego, kakor tudi mah in lišaje ter pospešuje odpadanje stare odmrle skorje, ki je zavetišče škodljivcev. Tega pripravimo 6% t. j. na sto litrov vode prišamo 6 l. arborina. Druga leta pa se poslužujemo žvepleno-apnene brozge, katero prišamo vodi po 20 l. na 80 l. vode. Ta brozga je cenejša kakor arborinova in ima še to prednost, da razen uničenja škodljivih žužkov odvrca tudi glivične bolezni. Žvepleno-apneno brozgo si lahko pripravijo posamezni sadjar sam, ako na vsakih 10 l. vode kuha v čezni posodi 1450 g. žveplene moke in 850 g. sveže žganega živega apna. Vreti mora tri četrt ure. Med kuhanjem mešamo in dolivamo sproti toliko vode, kolikor je med vrenjem izhlapi. Hraniti pa moramo to v dobro zaprti posodi, sicer se pokvari. Ker ta brozga napravi sesedlino, jo moramo pred uporabo dobro premešati.

Tudi za poletno škropljenje se najuspešneje poslužujemo žvepleno-apnene brozge za odvracanje glivičnih boleznih. V tem času pa je dodajamo samo po 3 l. na 100 l. vode. Da pa z enim delom opravimo dve, t. j. da istodobno uničimo tudi grizče škodljivce, zlasti najnevarnejšega zavijača, ki povzroča črvost sadja, prišamo še pripravljeno 3% mešanico žvepleno-apnene brozge še 0,2% apnene arzenijata t. j. po 20 kg na 100 l. To je hud strup, zato poginejo izleghi zavijači če grizejo s tem škropljeno sadje. Na koščicasto sadje odlagajo samice zavijačevih metuljkov po eno jajčico na plod ob peclju, na peškasto pa na muho. Dognano je, da posamezne samice izčejo 30 do 60 jajčic in je torej možnost, da postane toliko sadov piskavih. Metuljčki pa letajo od sadovnjaka do sadovnjaka v daljave. Zato obiščejo tudi drevesa, ki so bila od škrlivnega sadjarja pozimi poskropljena iz skrbnejših neposkropljenih dreves zaničnih gospodarjev. Ker pa se zavijači razvijajo v dveh do treh rodovih, ne zadošča samo eno škropljenje spomladi, temveč za peškasto tri do štiri, za koščicasto (razen breskve) pa najmanj dve. Prvo škropljenje opravimo, ko odpadejo cvetni venci; drugo, ko so plodovi orlovo debelosti; tretje tri tedne pozneje. Pri poznih jabolkih in hrskah je potrebno še

Zimska alpinistika, ki je najmlajša panoga alpinističeske splohe, je pri nas na počevju. Preizkušeni planinci prednjačijo, le redko se jim pridruži kdo od mlajšega rodu. Mnogo je še dela v gorah pozimi; za to delo bo pač moral prijeti mlajši rod. Njega čakajo še veliki uspehi le če bo v njem dovolj volje in poguma. Že danes moremo opaziti, da se zimska alpinistika preusmerja in da mladi rod zavrača stare predhodke. V stenah, ki so se zdale svojočasno nepreplezljive, pa so bile pozneje poleti preplezane, si sedaj novi rod, kateremu prednjači akademska mladina utira pozimi svoja pota. Še je nekoliko vrhov, ne zavzetih v pravi zimi; k njim vodi pot po nepreplezljivih stenah, kjer so pozimi premagljive težkoče. Borbeno mladina, silna po volji, vztrajna in nepopustljiva, bo v borbi žela zmago. In čim težja bo borba, tem lepše bodo zmage in tem lepše bodo zmage in tem večja bo sreča. jč.

četrto škropljenje proti koncu julija ali v začetku avgusta. S tem škropljenjem odvrčamo tudi škrip, ki povzroča sajavo in krastavost na sadju.

Breskve, ki imajo najobčutljivejša listja, škropimo samo rano spomladi tik pred brstenjem, ko popki napno s 15 — 20% žvepleno-apneno brozgo ali pa s 3% galično brozgo, ki ji prišamo toliko apnenega beleža ali sodine raztopine, da je lahko alkalna. To škropljenje breskve je nujno potrebno, da odvrčemo nevarno bolezen kodravost in še druge glivične.

Zatiranje listnih uš in opravljam, ako po škropitvi ušev dele z 2% tobačnim izvlečkom t. j. po eno žlico tobačnega izvlečka na liter vode. Temu dodamo ravno toliko mila ali apna, ki ga prej raztopimo.

Ker so pa nekatera drevesa zlasti breskve občutljiva proti tobačnemu izvlečku se poslužujemo rajši mušnega lesa. Trske tega namakamo 24 ur, nato kuhamo da vre četrto ure. Tudi tej tekočini dodamo milo. Za uši na breskvah se moramo posluževati le mušnega lesa, ker tobačni izvleček opali listje in sadje. Jemljemo ga po 1 dkg na liter vode. Ako je pa že listje na drevesih zaradi sesanja uši zavito, moramo take vejice omakati v brozgo, ker s škropljenjem jih ne zadeneemo.

Uporaba bordoške (galično-apnene) ali burgundske (galično-sodine) brozge, ki je v vinogradništvu za odvracanje peronosperenenaodmestljiva, je pri sadnem drevetju, zlasti v krajih z vlažnim podnebjem, kakor je Ljubljana ne smemo uporabljati, ker opali listje.

„Kartofilija“

Zbiralci cigaretnih podobice ali »kartofilisti«, kakor se imenujejo s strokovnim izrazom, predstavljajo dandanes že lepo armado ljudi. Nekateri med njimi se lahko ponašajo z obseznimi zbirkami in velikim znanjem, kar se tiče te stroke.

Anglež Fred Bason zbira na primer že dvajset let in ima danes približno 4 milijone cigaretnih podobice. Prve podobice so objavili l. 1883 v Ameriki in so rabile za to, da so bili zaviti s cigaretami trdnosti. Predstavljale so mladega zamorca, pod njim pa je bil napis »James Crop 1883«. Naslednje leto je trdka spremeni la zamorčku barvo hla in kmalu nato znova. Ta podoba se je pojavila v celoti dvanajstkrat v različni barvi in teh dvanajst podobice predstavljajo prvo popolno serijo. Vsaka med njimi je vredna okrog 200 din. Podobice trdke Crop so tako redke, da se menda nihče ne more ponašati s popolno serijo.

Naročajte, čitajte in širite »JUTRO«!

M O Š K I!

za zdravljenje spolnih slabosti

seksualne impotence, za spolno slabost ter za okrepitev funkcije spolnih žlez poskusite originalne hormonske neškodljive »HORMO-SEKS« pilule

Dobrova se v vseh lekarnah. 30 pilul din 200, 100 pilul din 250, 300 pilul din 500. — Zadržite le originalne »HORMO-SEKS« pilule, ki so na škatlici s svojimi opremljene z zaščitno znamko. Po pošti nasprotij: LEKARNA BAHOVEC LJUBLJANA — Glavna skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIT-VIT«, (Ljubljana, Langov trg št. 3. Ogl. reg. št. 1990-35)

sliti morate, samostojno misliti! Če se vam to posreči, vam obojuba tako plačo, kakor je nima nobena v Sloveniji. — Rekel sem »v Sloveniji«. Plač, ki jih dajejo v Zagrebu in Beogradu, mi Slovenci namreč ne znamo.

Hvaležno me je pogledala, svačeno je obljubila, in jaz sem kar začel šteti meseci in leta, za katera bo problem hišne pomočnice zame rešen.

Bilo pa je to v času prav hudega mraza. Režika je začela misliti z lastno glavo in je pravilno spoznala, da v spalnici nikoli ne kurimo. Ker je bil na šipah debel led, je kolikor toliko logično sklepala, da bi bilo le mogoče bolj prijetno, če bi se spalnica nekoliko pregrela.

Proti večeru, ko smo bili od doma, je Režika izvršila svoj samostojni sklep in zakurila v spalnici.

Ko sem zvečer prišel z ženo domov, mi je Režika odprla vrata in to žarečih oči. Nekaj se je moralo zgoditi, nekaj lepega, kar me bo navdušilo.

Tu se začneta tragični zapletitja. Moja žena ima namreč navado, da obeša suha mesnata jedila v peč v spalnici, kjer se nikoli ne kuri. Tega uboga Režika ni vedela, a opravilo v kuhinji jo je zadržalo, da ni več pogledala v spalnico. Ona je samo mislila na to, kako bomo prijetno presenečeni in je — žarela.

V spalnici nas je sprejel dim in močan, omamljajoč duh po klobasah in salamah. Kaj je sledilo, si lahko vsak čitatelj sam predstavlja. Saj smo vsi rojaki kranjskih klobas.

Kljub temeljitemu zračjenju se me je drugo jutro na čisti prilehi kakih deset psov, ki jih nisem mogel odgnati. Tako prijetno sem dihal — V gospodinjstke stvari se nikoli več ne bom vtikal.

Evo, mislim, da je problem načet. Slovenski pisatelji, na plan!

Mikula Letič:

Nerešeno vprašanje

Po splošnem naziranju učenjakov je preteklo kakih deset tisoč let, odkar je prvi človek pograbil kamenček, kos drva ali oglja in začel risati. S tem se je tudi začelo kulturno delo človeštva. Od okornih risb pračloveka, ki jih najdemo v podzemskih jamah, prihajamo preko asirskih klinopisov, egiptovskih in mehiških piramid preko Konfucija, Fida, Virgila, Michelangela, Rabelaisa, Shakespeara, Goetheja in Dostojevskega do modernih časov. Ko se leto za leto tiskajo milijoni knjig in časopisov, slikajo in klešejo stotisoči štiri in kipovi, ko se razpravljajo in opisujejo v najtanjih podrobnostih vsa mogoča življenjska vprašanja.

Ne bi bilo tedaj zameriti onemu, ki bi trdil, da ga ni problema v življenju, s katerim se človeški duh, posebno pa umetnostno stvarjanje ni še bavilo. Saj so se na tem polju poskušile in pisale že naravnost neverjetne stvari.

In vendar obstoji problem, ki ga človeštvo kljub svojemu desetstletnemu naporu ni v bogatem umetnostnem in kulturnem delovanju ni še našlo. Naj še tako pridno brskamo po svetovni literaturi: to vprašanje ni obdelano.

Gre za vprašanje hišnih pomočnic, po domače služkinj. Že vidim od vseh strani se dvigajo proti meni pesti in do oblakov grmi protest: »Saj služkinje ne spadajo v umetnost!« Oha, le počasi: jaz trdim, da je največja umetnost na svetu najti primerno služkinjo. Dolgoletna skušnjava in pa skrbno povpraševanje pri znanih in prijateljih me je v tem prepričanju utrdilo.

Ali naj začnem to reč? Seveda, kajza velja! Če smo mi Jugoslovenci imeli

korajžo, da smo postavili plenško skakalnico, ki nima para na svetu, če imamo korajžo, da vzdržujemo edinstveno stanje, kakor ga zgodovina še ni videla, da namreč pišemo eden in isti jezik pod eno in isto streho v dveh abecedah, zakaj se ne bi lotili še tega vprašanja?

Težko pa je, pri nvaam In nvarno! Najmanj, kar tv-gam, je tužba na ločitev zakona. Toda jaz klčem na pomoč vse jugoslovenske zakonske moče, naj v dnu pregledajo dolgo vrsto hišnih pomočnic, ki so prekoračile njihov prag da mi b-do po potrebi pomagali kot reč. M hamdanci so pri tem izveti. Njm se je lahko smejati: oni imajo pravico, da svojo služkinjo poleg zakonske žene poročijo, ni jim treba blaglavne, ni jim treba odštevati vsak mesec plačo, ni jim treba močati in trpeti, ukažejo lahko, kar hočejo, se nato vzamejo v roke, če je sila. Zavidam jih Da, Alah je velik!

Nekoč sem se udeležil zanimive mednarodne tekme. Šlo je za to, kdo ima najboljši spomin. Sodelovali so pravi pravcati kanoni. Bili so med tekmovalci ljudje, ki so znali kar celega Homerja. Danteja ali Gundulika na pamet. In vendar sem jaz imenitno odrezal delil sem prvo in drugo nagrado z nekim goslarjem iz Južne Srbije. Jaz sem znal navesti po imenu in po vrsti vse služkinje, ki so že bile v moji hiši. Goslar pa je poznal imena vseh jugoslovenskih ministrov od leta 1918. do danes.

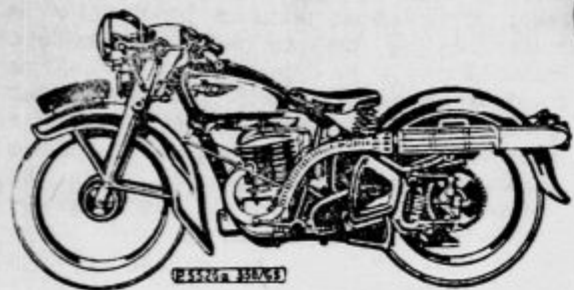
Iz tega vsakdo lahko razvidi, kakšnega težkega in obširnega vprašanja sem se lotil. Moral bi imeti Cankarjevo proročnost. Prešernov polet in Koseskega dolgovoznost, če bi hotel le bežno očrtati to gigantsko snov. Nekateri slovenski pisatelji uživajo v tem, da opisujejo usodo revnih, ne-

srečnih služkinj. Kaj pa usoda revnega, nesrečnega hišnega gospodarja? Kdo opiše težke dneve medvladja med odh dom stare in nastopom nove služkinje, ko ne najdeš nič na pravem mestu, ne čevljev, ne srajce, ne gumbov? Kdo prešteje in opiše neskončno dolge poročne doma, na izprehodu, v kavarni in gostilni, ki se vrstijo le okrog problema služkinje, ki so večkrat mirni in veseli, večkrat pa burni in razgreti, vedno pa tako važni in zanimivi, da postanejo nereg nereg poročni o boju za vsakdanji kruh, o vrzeli otrok o boleznih in zdravju le smešna malenkost? Če si upaš le ziniti, da imaš druge stvari po glavi, da te boli zanimiva tvoje delo ali kako izvno vprašanje, si brezčasno človek, ki ne pozna ljubezni do doma in družine.

In potem se prikaže nova Frančiška (Francka, Fani, Fanika, Franci), Marija (Mici, M'cka, Mimi, Mim'ca, Mia, Mara, Mariuša), Pepca, Tina, Kati, Lina, Urška, Lončka, Nežka, Tončka itd. itd., s strahom čakaš in trepetiš, kako se bo obnesla, poslušaj kritike in tribože, gledaš jok in zvižgane rok, če odnese usta, si neotesane, včasih id'iot, če se hočeš odstraniti, si barbar in hudobnož: le prav previdno in zamolklo lahko skrinaš z zobmi in si s tem nakoplješ še stroške za zobozdravnika.

In potem pridejo razbiti kroknjki; nepobrisani prah; prekipelo mleko, slabo zlikano perilo; milo, ki ni na svojem mestu; glavnik, ki je bil, pa ga ni več; zakasnela kava, prezgodnja solata, in sto drugih malenkosti, pri katerih spoznaš, kako je življenje pestro in zanimivo in težko.

Zašel sem. Rekel sem, da bom problem samo načel, sedaj pa ga začnjam razvijati. In poleg tega me je zaneslo v tragično smer. Saj ni tako hudo; življenje vse lepo zgleda. Mnogo sem škripal z zobmi, a mnogo sem se tudi smejal:

Ogled motorjev brezobvezno.

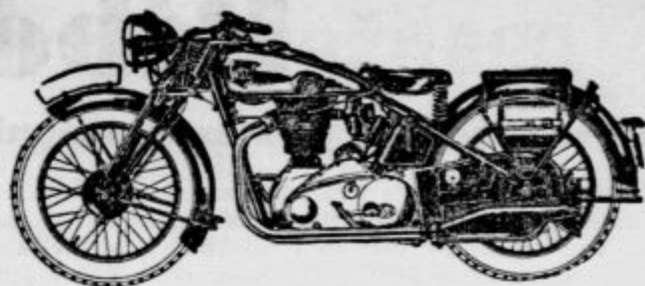
OBIŠČITE MOTO-SALON MK ILIRIJE!

kjer si lahko ogledate spodaj označene kvalitetne motorje.
Z ugodnimi cenami in z dobro postrežbo Vam omogočimo nakup motorja, ki Vam bo nudil
vsled svoje kvalitete in sorazmerno malenkostne potrošnje bencina prijetne izlete in mnogo
veselja.

IGN. VOK

LJUBLJANA

Tavčarjeva 7

Vsi rezervni deli stalno na zalogi.

NSU PUCH BIANCHI in PHÄNOMEN

Vsem cenjenim obiskovalcem z dežele, ki kupijo pri meni motorno kolo, povrnem potne stroške!

SPORT

XXI. — in predzadnje — kolo v ligi

Ljubljana v Zemunu

To bo prav za prav najvažnejša tekma dneva — Tudi v Skoplju bo trda

Današnji spored obsega naslednja srečanja:

V BEOGRADU: Bask - Slivija (V) in Jedinstvo - Hajduk.

V ZAGREBU: Gradjanski (Z) - Jugoslavija in Hašk - BSK.

V SKOPLJU: Gradjanski (S) - Slavija (S).

V ZEMUNU: Zemun - Ljubljana.

To je predzadnje kolo, v katerem je po čudnem naključju situacija taka, da za prva mesta ne bo več borbe, ker je BSK od pretekle nedelje že dokončni državni prvak. Tako bodo ostali najboljši klubi igrali le še za mesta v tabeli, ki pa se tudi najbrže ne bodo dala mnogo premakniti. Važno je to kolo prav za prav edino še za Zemunce, ki so si zadnjo nedeljo pomagali na predzadnje mesto in imajo vsaj teoretično še možnost, da se rešijo izpada iz lige. Njihovi partnerji so to nedeljo slučajno baš Ljubljani in ni izključeno, da jim bo to nazadnje le uspelo. Nekaj o sporedu!

Dvojni spored v Beogradu

Na igrišču Jugoslavije bosta najprej igrala Bask in Slavija (V). Baskovci so na osmem mestu sredi tabele in jim za današnji rezultat najbrže ni mar mnogo, varazindeska Slavija pa je po nesreči minule nedelje ostala zadnja in jo bo morala tako ali tako tudi zadnja ostati. Varazindci so v boljših časih poskrbeli za presenečenje tudi v Beogradu, toda to pot bi jim komaj prerokovali tak podvig. Prva tekma v Varazindu je ostala brez gola.

V drugi tekmi bosta nastopila Jedinstvo in Hajduk. Hajduk v zadnjem času, posebno v Beogradu, ni pokazal velikega poleta in poznavalci računajo s tem, da bosta oba nasprotnika točki podelila. V ostalem pa tudi ta rezultat ne bo nikogar premaknil nikamor, seveda s pogojem, če bo Hajduk dobil onih toliko tisočakov, ki jih potrebuje... Jesensko srečanje je bilo 3:2 za Hajduka.

Po zadnjih vestih je Jedinstvo položilo pri saveznem blaginju 5000 din predjuma za Hajduka, moštvo iz Splita pa je po tem obvestilu še predsinočnim odpovalo v Beograd. Spored bo torej tudi v Beogradu neokrnjen.

Nogomet doma

Dve polfinalni tekmi za prvenstvo LNP in več drugih

Kakor smo že opozorili naše čitatelje, bo tudi v domačem prvenstvu danes še prav zanimiv in napet spored. Kot najvažnejši prireditvi je treba omeniti obe prvi polfinalni tekmi za naslov prvaka LNP, ki bosta:

v MARIBORU med Mariborom in Kranjem ob 15.30 na igrišču Rapida ter v ČAKOVCU med ČSK in Bratstvom ob 13.30.

Ostali spored za točke je razdeljen takole:

v LJUBLJANI: na igrišču Ilirije ob 10. Grafika—Adrija, ob 14.45 Moste—Ljubljana jun., ob 16. Slavija—Moste; na igrišču Mladike ob 10.15 Mladika—Korotan; na igrišču Jadrana ob 10. Hermes—Reka jun., ob 15. Jadrana—Mars jun. ter na igrišču Korotana ob 17. Korotan—Svoboda jun.;

v MARIBORU: na igrišču Rapida ob 10. Rapid—Železničar jun.;

v CELJU: na igrišču Atletika ob 16.30 Borut—Hrastnik in na Igr. Celja ob 15. Celje—Atletik jun.;

dalje v DOMZLAH Disk—Kamnik (ob 16.30) in MENSU Mengeš—Virtus (ob 16.30), v PTUJU Drava—Lendava (ob 15.30 na Igr. Drave) in PTUJ—Gradjanski (ob 14. na Igr. Ptuj) ter v TRBOVLJAH Dask—Svoboda (ob 10.); Retje—Litija (ob 16.).

Zanimivo prijateljsko srečanje bo še med mariborskimi Železničarjem in SK Celjem, in sicer ob 17. na Glaziji v CELJU.

„Festival narodov“

Film o berlinski olimpiadi

Veliko filmsko delo, ki ga mora videti vsak sportnik

Od predsinočnim vrtijo v kinu »Sloga« I. del veličastnega vefilma, ki so ga Nemci izdelali na svojih olimpiadi 1. 1936.

To filmsko delo, ki je gotovo največje in najpomembnejše te vrste, so ponovno ocenili že drugi drugod — z besedami priznanja in občudovanja in se jim mi, ki smo ta krasni traki dobili pred očmi že precej med zadnjimi, lahko samo pridružimo. Režija slavne nemške umetnice Leni Riefenstahlove nas vodi v začetku filma v kraje antičnih olimpiad, kjer se nato začne uvod v zadnje sportno slavje narodov — s prenosom goreče bakle z olimpijskim ognjem iz Olimpije do berlinskega stadiona. Nato doživljamo ob nešteti krasnih in dovršenih posnetkih vso veličino te največje sportne prireditve na svetu. Najprej svečano otvoritev z vžiganjem olimpijskega ognja, nato pa razburljivo sportno borbo najboljših tekmovalcev vsega sveta za čast in slavo narodov. Prvi del filma je v sportnih slikah posvečen samo lahkoatletskim disciplinam, v katerih nastopajo znani mojstri iz vseh delov sveta, ki jih vse že dolgo ali vsaj od tedaj poznamo po imenih, zdaj pa jih gledamo pred seboj v dramatičnih borbah in naj-

bolj odločilnih trenutkih njihove sportne kariere. Zelo napeti in najbolj značilni za voljo in duha, ki sta slehernega sportnika privedla do olimpijske arene, so številni trepetni prizori z najtežje olimpijske preskušnje v maratonskem teku. Film je izglajen do zadnje podrobnosti (mnogo posnetkov je napravljenih tudi s časovno lečo), kot celota pa je monumentalno delo neprecenljive propagandne vrednosti, ki ne kaže nikjer niti trohice sledu za tendenco.

Ogled tega sportnega filma priporočamo, vsakemu sportniku, pa tudi ostali gledalci bodo na njem lahko občudovali nov, toda velik svet, ki ga v duhu in srečih nosi mladina našega veka. Komur pa je sport tudi danes še uganka, ta bo v »Festivalu narodov« prejel zanj najverjetneje razlago. To je himna mladosti sveta, to je zmaga zdravega duha v zdravem telesu! L. S.

Izredni občni zbor JNS. Na nedavni izredni seji je upravni odbor sklenil sklicati izredni občni zbor saveza na dan 24. maja v Beograd. Na dnevnem redu bo vprašanje reorganizacije JNS, ki je postalo po zadnjih ultimativnih vestih iz Zagreba zelo pereče.

SK Svoboda. I. moštvo mora biti ob pol 10. na igrišču Ljubljane zaradi tekme z Marsom. Juniorji igrajo ob 17. na »Korotan« prv. tekmo. Opremo je dvigniti v garderobi ob 10.

SK Grafika. Na igrišču SK Ilirije naj bodo jutri ob pol 10. vsi igralci I. moštva.

Razpis

medkлубske avtomobilske in motociklistične ocenjevalne vožnje na dan 30. aprila v izvedbi Avtokluba

Ljubljanska sekcija Avtokluba priredi na dan 30. t. m. ocenjevalno vožnjo na progi Ljubljana—Kranj—Tržič—Jesenice—Kranj—Škofja Loka—Ljubljana. Start in cilj bosta pred Narodnim domom v Ljubljani v smeri po Gosposvetski in Tyrševi na Aleksandrovo cesto.

Start bo ob 7.30, cilj pa ob 11.30. Pravico udeležbe ima vsak avtomobilist z osebnim avtomobilom, motociklisti pa le člani klubov, včlanjenih pri SMKJ. Proga bo v času tekmovalja odprta za promet in prireditelj odklanja vsako odgovornost za kakršnokoli poškodbo. Tekmovalo se bo v raznih kategorijah, in sicer za avtomobile do 700 ccm (40 km), do 1500 ccm (42 km), do 2.000 ccm (44 km) in nad 2.000 ccm (45 km), za motocikle do 250 ccm (40 km), do 350 ccm (44 km), do 500 in nad njimi (45 km), ter s prikolicami (42 km). Razen teh kategorij pa se lahko prijavijo tudi ekipe avtomobilov ali motociklov iz treh vozil enake kategorije.

Proga je razdeljena na štiri etape, in sicer od Ljubljane do Tržiča (km 45), od Tržiča do Jesenice (km 24), od Jesenice do Kranja (km 38) in od Kranja do Ljubljane (km 35). Vsak tekmovalac je dolžan prevoziti progo po zgornji smeri, ker bo sicer diskvalificiran.

Kontrole bodo poslovale v Ljubljani pred Narodnim domom, v Tržiču pred mostom, na Jesenicah pred kolodvorom, v Kranju pred Narodnim domom, v Škofji Loki brez ustavljanja in slednjč v Ljubljani na cilju.

Vsak tekmovalac mora na dan tekme pripeljati vozilo tehnični komisiji na pregled, ob kateri priliki prejme startno številko, kontrolni listek, skico proge in vse nadaljnje informacije. Proteste je vlagati najkasneje 15 minut po prihodu na cilj pri sportno-tehnični komisiji.

Zaključek prijav bo 28. t. m. in se sprejemajo v tajništvo AKKJ med uradnimi urami v Ljubljani, Kongresni trg 1/I, telefon 41—93. Tamkaj se dobijo še vse ostale informacije za udeležence.

Razpis

I. medkлубske cestne hitrostne dirke št. Vid—Medno na dan 24. maja v izvedbi MK Ilirije

Proga: 4 km (2 krat po 2 km). Prvič bo start na drž. cesti v št. Vidu za odcepom občinske ceste proti Stanežičem, cilj pri Pogačarjevem spomeniku v Mednem, drugič obratno.

Start je leteti, zalet in izlet po 350 m. Pravico starta imajo vsi člani klubov, verificiranih v SMKJ, kot gostje verif. člani inozemskih klubov, včlanjeni v F. I. C. M. izven konkurence. Tekmuje se po internacionalnem pravilniku F. I. C. M. nacionalnem pravilniku S. M. K. J. in po določilih tega razpisa. Motorna vozila morajo ustrezati pravilniku F. I. C. M. Opremljena morajo biti z dvema medsebojno nezavisno, sigurno in hitro delujočima zavorama.

Razpored: I. Turni motorji: 1. do 125 ccm, 2. do 350 ccm, 3. nad 350 ccm, 4. s prikolico; II. Sportni motorji: 1. do 250 ccm, 2. do 500 ccm, 3. nad 500 ccm, 4. s prikolico.

Ocena po šestih časih obeh voženj. Če doseže več motornih koles enak čas, zmaga kolo manjše jakosti. Start je dovoljen vsakemu vozaču samo po enkrat v vsaki smeri. Ponavljanje ponesrečenega starta ni dovoljeno. V vsaki kategoriji morajo startati vsaj po trije vozači, sicer ta kategorija odpade. Vozač odpadne kategorije lahko starta v višji kategoriji.

Nagrade: Prvoplasirani vsake kategorije prejme častno darilo, naslednje plasirani (drugi in tretji) plakete. Posebno darilo je določeno za najboljši čas dneva.

Pregled motornih vozil bo vršila tehnična komisija na dan dirke točno ob 13 v št. Vidu. Vozila, ki ne bodo pregledana po tehnični komisiji in ne bodo ustrezala pravilniku, ne bodo pripuščena na start. Prireditelj dirke MK Ilirija odklanja vsako odgovornost za poškodbo oseb ali imetja, ki bi se med dirko pripetile. Tekmovalci vozi na lastno odgovornost ter je osebno odgovoren za ev. poškodbe lastne ali tujce osebe ali imetja, kar potrjuje s podpisom in oddajo prijave.

Tekmovalci se morajo brezpogojno pokoravati odredbam vodstva dirke. Pritožbe je vložiti pisмено s kaveljco din 100 v teku pol ure po izvršitvi dotične točke, vodstvu dirke. Proti zasledbam vodstva ni priziva. Tekmovalci so obvezni za dirko izvršiti primerno jamstveno in nezdgodno zavarovanje. Ob slabem vremenu se dirka preloži za 7 dni. Vodstvo dirke si pridržuje pravico spremembe tega razpisa odn. preložit ali opustiti razpisano dirko.

Razlago razpisa si pridržuje sportna komisija MK Ilirije. V dvomljivih primerih (in onih, ki niso predvideni v tem razpisu), je odločilno besedilo internacionalnega sportnega pravilnika FICM in sportnega pravilnika SMKJ.

Lahkoatletski spored v Celju. V okviru nogometnih prireditvev na Glaziji v Celju — ki jih navajamo na drugem mestu — bodo izvedli tudi zanimivi lahkoatletski spored. Ob 14.30 bo tamkaj izbirno tekmovaljevanje v metu diska in kladiva. Od 16. do 17. pa bo cross-country juniorjev in seniorjev na 1.500, 3.000 in 5.000 m dolgih progah.

INSERIRAJTE V »JUTRO«

Obupno dejanje v zmedenosti

Dobova, 22. aprila.

V četrtku okoli poldneva si je s strelom v glavo končal življenje splošno priljubljeni Ivan Cvetkovič, posestnik in že polnih 20 let železniški mizar. Bil je zdrav in krepak ter trpel ni pomanjkanja, zato pač za zmerom ostane zagonetka, kaj ga je gnalo v obup. Bil je sam doma. Pa je stopil k sosedu da si izposodi puško, češ da bo streljal podgane. V sosednji gostilni si je še privoščil kozarec vina. Vse to bi dalo sumiti, da je storil dejanje v duševni zmedenosti. Ko sta žena in hčerka pripeljali listje domov, nista mogli v zakle, njeno hišo. Šele orožnik je vdrl s silo vanjo, in nudi se jim je žalosten prizor. Ne srečni Cvetkovič je zapustil ženo, hčerko in sina, ki je že nekaj let pri vojaški godbi in je bil očetu posebno pri srcu. Vsi znanci obžalujejo tragično usodo Ivana Cvetkoviča in iskreno sočustvujejo s hudo prizadeto družino.

Uspelo predavanje ZKD v Črnomlju

Črnomelj, 22. aprila

V seriji zanimivih predavanj, ki jih prireja Sokolsko društvo v Črnomlju, je bilo pretekli turek predavanje o temi »Današnja doba in slovanstvo«. Predaval je predavatelj ZKD g. Vekoslav Bučar. Seznanil nas je v vprašanji posameznih slovanških narodov in držav ter nam v svojih jasnih izjavah vili novega poguma in odločne vere v vstajenje slovanstva. Zavrnil je neumne govornice, ki se širijo med ljudstvom, ter nas prepričal, da lahko z jasnim pogledom gledamo v bodočnost. Po predavanju, ki so ga navzoči poslušali z izredno napetostjo, nam je na platno pričaral lepote Prage, njene stoletne umetnine in tako praktično pokazal moč slovanškega duha.

Tolike udeležbe še v Črnomlju pri predavanjih nismo zlepa doživeli. Saj pa je tudi g. predavatelj naš stari znanec, ki si je s svojimi predavanji med nami ustvaril velik in odličan krog poslušalcev. To je v svoji uvodni besedi z zadoščanjem ugotovil starosta brat Spiro Vrankovič, brat prosvetar pa je izrekel v vznešenih besedah zahvalo za lepo prireditve ter izrazil željo vseh naprednih in nacionalnih Črnomalčev, naj bi nas s sličnimi zanimivimi predavanji ZKD še večkrat izmenadila.

Smrtna žrtev nesreče

Celje, 22. aprila

V petek okrog 20. se je zgodila na banovinski cesti pri Ljubnem težka prometna nesreča, ki je zahtevala življenje mladega delavca. Ko je vozil šofer Franc Serbela z

Ljubnega v omenjenem času s tovornim avtomobilom po banovinski cesti, se je pred avtomobilom nenadno pojavil 17-letni delavec Franc Rošč. Šofer ni mogel več ustaviti avtomobila. Karoserija je zadela z veliko silo v Rošča ter mu prebila lobanjo in prizadejala težke notranje poškodbe. Nesrečnej je na mestu izdihnil.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. uri

Nedelja, 23.: Upniki, na plan! Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 24.: zaprto.

Torek, 25.: zaprto.

Sreda, 26.: Zivi mrtvec. Red A.

Cetrtek, 27.: zaprto (gostovanje v Celju: Potovanje v Benetke).

Petek, 28. ob 15. uri: Kaj je resnica. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 14 din navzdol.

Občinstvo opozarjamo na spremembo dramskega repertoarja za drevi. Namesto napovedane »Živega mrtveca« bodo uprizarili zvečer v drami komedijo »Upniki, na plan!« s Kraljem v glavni vlogi. Vlogo krojača, katero igra sicer Daneš, ki pa je ta večer zaposlen v operi, bo igral Jan. Cene znižane. — Nestrojeva sijajna komedija »Utopljenec« pride ponovno v naš repertoar v soboto 29. t. m. — Dijaška predstava v drami bo v petek 28. t. m. Uprizarili bodo »Kaj je resnica«. — Premiera Shakespearjevega »Othella« bo v začetku maja.

OPERA

Začetek ob 20. uri

Nedelja, 23.: Vse za šalo. Izven. Znižane cene.

Ponedeljek, 24.: Akademija Ljubljanskega Sokola. Izven.

Torek, 25.: Falstaff. Red B.

Sreda, 26.: Vse za šalo. Red Sreda.

Cetrtek, 27. ob pol 20. uri: Lohengrin. Red Cetrtek.

Petek, 28.: Akademija Ljubljanskega Sokola. Izven.

V operi bodo opereto »Vse za šalo« ponovili drevi po znižanih cenah. — Prva repriza odlično uspele Verdijeve opere »Falstaff« bo v torek 25. t. m. za red B. — Opozarjamo, da bodo peli v cetrtek 27. t. m. za red Cetrtek Wagnerjevo opero »Lohengrin«. Sedeži, ki so bili kupljeni za predstavo 13. t. m. in niso bili vrnjeni gledališki blaginji, bodo veljali za cetrtek 27. t. m. Začetek ob pol 20. uri.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Nedelja, 23. ob 20.: Dijk prosiak. Znižane cene.

Ponedeljek, 24.: Zaprto.

Torek, 25. ob 20.: Potopljeni svet. D.

Križanka št. 71

1	2	3	4	5	6	7
8	9		10		11	
	12		13			
14			15		16	17
		18	19		20	
21	22		23			
24			25		26	27
	28	29		30		
31				32		33
34		35				36

Vodoravno: 1. kratka za oznako muzikalnega dela, 3. prometno sredstvo, 6. osebni zaimsek, 8. jugoslovanska pokrajina, 10. del Beograda, 12. mesto v savski banovini, 14. film ski komik, 15. osebni zaimsek, 16. odpisalec, 18. pripadnik starega slovankega plemena, 20. štajerska reka, 21. staro glasbilo, 23. vrsta skale v glasi, 24. veznik, 25. veznik, 26. vrsta vrbe, 28. francoska kolonija v Aziji, 31. glasbeni izraz za način prednašanja, 32. šahovska figura, 34. osebni zaimsek, 35. italijanski ognjenik, 36. igralna karta.

Navpično: 1. pijska starih Slovanov, 2. ločilo, 3. zabavišče, 4. plin, 5. slovenski skladatelj, 6. domača živalca, 7. veznik, 9. žensko krstno ime, 11. rimska razuzdanka, 13. svetopisemska oseba, 14. brusilno orodje, 17. tibetanski duhovnik, 19. predlog, 20. predlog, 22. izumrl narod na naših tleh, 23. poljska cvetica, 25. pesnik, 27. grška črka, 29. števnik, 30. žensko krstno ime, 31. inicijale ruskega pisatelja, 33. kem. znak za arzen.

Rešitev križanke št. 70

Vodoravno: 1. Uroš, 2. Siget, 8. Rab, 9. kolon, 11. as, 12. kolos, 13. ba, 14. Ilrik, 15. bik, 16. lipan, 17. soba, 18. ravan, 19. hokej, 20. Ibar, 21. makar, 22. bor, 23. Ka-

rol, 25. at, 26. halal, 27. Is, 28. kurir, 29. Ala, 30. visok, 31. klop.

Navpično: 1. Ural, 2. ras, 3. Ob, 4. Solin, 5. Ilok, 6. gos, 7. en, 8. koran, 10. la-ka, 12. dip, 13. biber, 14. litar, 15. bojal, 16. Labot, 17. Sokol, 18. ribar, 19. harar, 21. malik, 23. karo, 24. esap, 26. Hus, 27. ilo, 28. ki, 29. al.

JADRANSKA PLOVDBA D.D.

SUŠAR

Brzo-parobrodna služba iz Benetk in Sušaka v Dalmacijo. Odnos iz Sušaka vsak dan razen srede in petka ob 16. uri. Turistične proge iz Sušaka in Benetk v Dalmacijo ter iz Sušaka in Trsta v Grčijo, po zmernih pavalnih cenah. Dnevno večkratna staza za vsa kolesarstva in letovista jugoslovenske obale. Prospekte in navodila daje direktorja na Sušaku, tov. vel. uradi »Putnika« in družbe »Wagona Life Cook«.

L. WINDER:

Gospodⁿ Konopišta

Roman o Francu Ferdinandu

(Avtoriziran prevod)

Drugo jutro je pisal očetu. Prosil ga je, naj gre takoj do cesarja in mu izposluje kar moči dolg bolniški dopust. Pisal mu je, da se bo zdaj z vso odločnostjo lotil borbe z boleznijo. Naj poiščejo na Dunaju zmožnega, zanesljivega zdravnika, ki je voljan biti porok, da bo nadloga vsaj v nekem približnem roku premagana. Sicer se je pa bolezni zadnji čas prejel zboljalsi kakor poslabšala, za skrb torej ni povoda.

Upal je, da dobi dopust najkasneje v treh dneh. Ko je odposlal to pismo, je pisal grofici. Šest strani ji je napisal. Vsaka vrstica je pripovedovala, kolikankoli je srečen. Sporočal ji je, da je že zaprosil za dopust in da bo od zdaj naprej zmerom delal vse, kar bo ona spoznala za dobro. To pismo je osebno nesel na pošto. Nato se je odpeljal v vojašnico. Ogovoril je mnogo častnikov in mnogo ljudi iz moštva ter jih vse pohvalil, z vsemi se je šalil, kar spoznali ga niso. Tudi naslednje dni je bil najljubeznivejši brigadir, ki je kdaj poveljeval budjevojski garniziji.

»To ne bo dolgo trajalo,« so menili častniki med seboj.

Cez štiri dni je dobil dopust. Odpeljal se je v Konopišče, z dolgim groficišnim pismom v žepu. Ki ga je spet in spel prebiral. V Konopišču je strel samo dva dni, snežiti je bilo začelo, zasnežena pokrajina ga je delala nestrpnega. Odpeljal se je v Chlumec. Ko je prišel tja, je dobil spet

pismo od grofica. Pisala je, da v doglednem času ne more zapustiti očeta, da pa zmerom, zmerom misli na ljubljene prijatelje, v sanjah in kadar bedi. Prosila ga je, naj se pelje v Meran, pozimi je Meran vsekakor priporočljivejši od Chlumca ali Konopišta. V Meranu naj se da z dušo in telesom dobremu zdravniku v roke. S tem, da je Meran tako daleč od njenega bivališča, se je treba pač sprijazniti. Trdno je namenjena, da ga kje v soseščini Merana na kak način obišče, kakor hitro se očetovo stanje vsaj nekoliko popravi.

Drugi dan se je odpeljal v Meran.

OČETOVA SMRT

Franc Ferdinand je čakal. Zofije ni bilo. Pisala mu je pogosto. Da ni imel njenih nežnih pisem, bi bil obupal. A prišla ni, ker ni mogla priti in prosila ga je, naj tudi on ne hodi k nji. Pisala je, da ne sme priti. Najprej mora ozdraveti. In tudi če bi bil že zdrav, je snidenje v doglednem času nemogoče. Bolni oče ne more prebiti niti ure brez nje. Vzlic temu se čuti ona najsrečnejše bitje na svetu. Potrpeljivo in mirno čaka, saj prav za prav ni ločena od ljubljene prijateljke, ko ga zmerom vidi pred seboj, zmerom misli nanj, zmerom čuti njegovo navzočnost. V molitvah prosi Boga, naj tudi ljubljenu prijateljko olajša to potrpljenje in zvesto vztrajanje.

Franc Ferdinand ni imel potrpljenja. On ni, kakor je Zofija menila, mirno in potrpeljivo sedel v Meranu. Hodil je na lov in se brez miru podil zdaj sem, zdaj tja. Zdravje se mu ni boljalo. Nič zaupanja ni imel v zdravnike. Pozimi se je v gostem snežnem meteu odpeljal v Budjevoje ter pisal Zofiji, da ne strpi, da jo mora videti. Sešla sta se v nekem majhnem kraju. Zofija je imela samo tri ure časa. Obsul jo je z besnimi poljubi, toda ona je zajela njegovo strast, rekoč, da mora

»imeti pamet za oboje. Videla je, da ni bil ozdravel. Terjala je, da mora, mora, mora najprej ozdraveti. Starodreviča črta se je pokazala na njenem obrazu, ko je tako govorila; ali Franc Ferdinand je videl v njenem zoženem obličju — kajti tudi ona je imela hude case za seboj — zgolj odsev svoje strasti. Jecjal je: »Vse bodi, kakor ti hočeš.« Toda zmočal ji je, da še vedno ni bil odločil poveljstva pehotne brigade v Budjevoje. Dopusl mu je potoval. Ni se hotel docela odreči službe. Meran je bil prenatrpan. V Budjevoje je mogel vključ vsem oviram upati, da bo kdaj pa kdaj videl Zofijo. Sicer se je vrnil v Meran, toda ko je zima minila, se je skoraj vsak mesec pokazal v Budjevoje in prosil Zofijo za snidenje. Njegovi želji je vselej ustregel, a videti ji je bilo, da se muči. V srečo teh redkih ur je kapljala grenkoba bolečine, ki jo je obhajala, kadar je videla njegovo upadla lica in njegove vročito bleščeče oči.

V Budjevoje je bil zdaj mnogo bolj priljubljen kakor lani. O svoji ljubezni ni mogel govoriti z živo dušo; toda pred kratkimi snidenji z Zofijo je bil vselej tako srečen, da je hotel videti okrog sebe samo srečne obraze. Posebno je odlikoval nekega mladega častnika, barona Alberta Marguttija, ki ga je znal z razumevanjem poslušati. Temu častilnemu mlademu častniku, ki bilo podobno, da ima pametne nazore o političnih razmerah v monarhiji, je razodel svoj veliki načrt, kako bo izpremenil Avstroogroško v federacijo po zgledu Združenih držav. Margutti je rekel, da je to veličastna zamisel, da po njegovem mnenju Madžari nikoli ne bi privolili v takšno reformo po ustavni poti. »Ako nočejo rade volje, pa s silo!« je vzkliznil Franc Ferdinand. Margutti se je ustrašil te besede in žarke odločnosti, ki je zazvenela v glasu Franca Ferdinanda. Nadvojvoda je rekel, da je monarhija podobna bolniku v naj-

večji nevarnosti za življenje. Samo operacija je more rešiti. Brez operacije je smrt neizogibna. Kakor hitro pride na oblast, bo to operacijo nepreklicno izvršil.

Hudo se je gototil na vnanjo politiko mladega carja Nikolaja II., ki je pred nekaj meseci zasedel ruski prestol. »Ker sklepa Rusija zvezo s Francijo, je Avstrija prisiljena, da se čedalje krepkeje veže z Nemčijo,« je trdil nadvojvoda; »a s Hohenzollerni je zelo težko delati. Avstrija in Rusija bi morali biti zavezanci; šele takšna zveza bi omogočila pametno politiko v Evropi. Mladi car, ki se oklepa Francije, ovira ta zdravi razvoj. Ali ni nemumno od tega zelezla,« je vpraševal Franc Ferdinand, »da se daje omreževati francoskim prostozidarjem in Judom?« Hohenzollerni so bili nova gospoda. Franc Ferdinand je bil prepričan, da bo Prusija ugonobila Nemčijo. Nemška država se pod »pruskimi udarci z bičem« sicer giblje naprej, a to naglo gibanje je pogubno, ker vznemirja sosedo Nemčijo. Nemčiji si torej avtomatski ustvarja sovražnike. Prvenstveni položaj Pruske v Nemčiji je prav tako škodljiv in poguben kakor prednostni položaj Madžarske v avstroogroški monarhiji. V obeh cesarstvih bo bolno povečanje enega organa — tu Madžarske, tam Prusije — povzročilo smrt vsega telesa.

Maja meseca je postal poljski grof Agenor Goluchowski, čigar oče se je nekdanji kot minister notranjih zadev zavzemal za navidezen federalizem, minister vnanjih zadev. O zdavnaj pozabljenem federalističnem prizadevanju starega Goluchowskega je bil Franc Ferdinand slišal; bilo je zato da se je nadvojvoda zanimal za sina Goluchowskega, ki si je bil zdaj pridobil cesarjevo zaupanje. Po Po Taaffejevem padcu je bilo Francu Ferdinandu mnogokrat žal, da ni poznal nobenega zanesljivega politika, do katerega bi se bil mogel obrniti.

CENE MALIM OGLOSAV

50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in šifre se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 30.—. Vsi ostali oglašaji se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite Din 3.— v znamkah

Vse pristojbine za male oglašaje se plačajo pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismo obnemem s naročilom, ali pa po poštni polonici na čekovni račun, Ljubljana števil. 11.842, sicer se zaračuna k agoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglašajev, je naslavljati na: Oglasni oddelk »Jutra«, Ljubljana.

Kam po kam?

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslovov 5 din, najmanjši znesek 17 din

Pobliž sem star

komaj osemnajst let deklet me boče za fanta imet, saj jo bom rad dekletu je zlat, naj pride danes k Bauerju piest. Goetlina Kramar. 8334-13

Gostilna Martine

Zg. Siska Benčnat vrt, lepa plesna dvorana, solidna postrežba. Vsako nedeljo koncert. 8333-18

Vsi na koncert

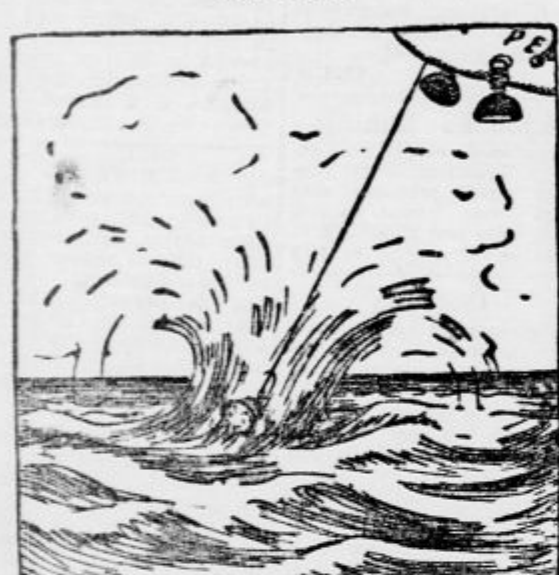
ki se vrši v restavraciji Rahine Vodka zabava, dobra postrežba. Vsi na koncert. 8334-18

FINA VINA

izborna topla in mizna jedila se servirajo vedno in ob vsakem času v gostilni pri »FANJU«, Vegova ul. 10. V zabavo gostov se igra danes in vsek večer klavir, balade, bilard itd., zato zabavajte vedno in ob vsaki priliki le v Vegovi ulici, kjer boste našli vse in najcenejše postrežbo. Se videnje priložnosti in Vas vabi Tone Huč. 8438-18

G. I. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

20

In še nekaj je bilo narobe: kdaj pa kdaj se je spustil »Pegaz« nekoliko nižje, kar je vsakokrat pomenilo za gospoda Jodelbergerja nerodovito kopel. Drugače je imel pa zelo lep razgled in krasnega morskega zraka na prebitek.

21

Na pol poti so dohiteli neki parnik, ki je tudi plul proti Angliji. »Natanko čezeno poletimo, fanta,« je zaklical gospodar Vrtičnik. Kakor je rekel, tako je storil! Približali so se ladji, ki je puhal iz dimnika goste črne oblake saj.

Gostilna Putrich

priredi danes domačo zabavo s plesom. Gostilna Putrich. 8336-18

Službo dobi

Beseda 1 din, davek 3 din za šifro ali dajanje naslovov 5 din, najmanjši znesek 17 din

Akviziterje

z dobrih referencami išče zaviralnice »Sava«, Sv. Petra cesta 2. 7093

Vzgojiteljice

s popolnim znanjem francosčine in ev. verskega sprejemanja. V. 9 letnim deklicam takoj ali pozneje v mesto na deželi. Ponudbe s prepišani splošni in zahtevki in sliko na ogl. odd. »Jutra« pod »Energicna in sposobna«. 8137-1

Postrežnica

mlado in šiviljo na dom. Marja Logar, Ostrinova ulica 5-1. 8335-1

Služkinjo

večje fine kuhe in pospravilnice čisto in pošteno — sprejemne. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Dobra plačata«. 8125-1

G. I. Rotman:

S Pegazom — okrog sveta

Stalno službo

dobi samostojna šivilja z močnim ateljejem »Vera«, Nebotičnik. 8130-1

Natakarice

čedne znanosti, z znanjem nemškega jezika za hotel v letoviskem kraju, sprejemne. Ponudbe s slike in navedbo plače pod »Boljša na ogl. odd. »Jutra«. 8049-1

Trgov. pomočnika

špecijalne stroke, malo, dobro prodajno moč, za mesto Celje sprejemne. Takoj ali pozneje. 8185-1

Leicista

agilna, ki naj nastopi 15 majna. Ponudbe s fotografijo Lergertporer, Bled. 8185-1

Fotografski pomočnik

Leicist ali dober retušer se sprejme. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Tudi snamata«. 8145-1

Pekovski pomočnik

ki bi izvažal s motornim traktorom kruh, dobi mesto, imeti mora nekaj svojih strank. Plača po dogovoru. Ponudbe na pod. »Jutra« v Celju pod »Kavciji zmožen 7.000«. 8163-1

Obrtnik

v Kranju išče pošteno in čedno gospodino finca na vso, se čez 20 let staro za sprejem strank. Začetna plača 500 din. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Zmožna pisarniških del«. 8146-1

Gospodične, gospe

s lepim nastopom sprejemne v vseh večjih krajih Jugoslavije in v tino senstvu kot propagandistke. Po uspehu službe stalna. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Stalna in dobro mesto«. 8378-1

Začetnica

zmožna strojepisja takoj sprejemne. Ponudbe pod »Stalna služba« na ogl. »Jutra«. 8318-1

Služkinjo

sprejemne takoj. Nebo tičnik V. Predstaviti se od 4. do 5. pop. 8311-1

Stalno službo

dobi samostojna šivilja v modnem ateljeju »Vera«. 8130-1

Služkinjo

mlado, z znanjem nekaj kuhe in ljubitelico otrok išče. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Trnje čisto«. 7633-1

Za renomiran hotel

na Gorenjskem v jezernem kraju potrebuje natakarice, servise, sobarice, strežaja s šoferskim izpitom, londonske vrtarje. Znanje domačih in tujih jezikov je brezpogojno potrebno. Šeš kuhinje, pomožno kuharico, hotelsko perico s kavcijo. Ponudbe s sliko na ogl. odd. »Jutra« pod »Gorenjske«. 8105-1

Puškarje

izvešane sprejme Janko Mihič, Kranj. 8132-1

Krojači, pozor!

Kateri gre za posredovatelja, samski, dober delavec, do 30 let star, Prišiteni ni iz ključa. Naslov v vseh posloval. »Jutra«. 8091-1

Tkalskega mojstra

sposobnega za takoj šče tekstilna tvornica v Sloveniji. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Teksilna«. 8294-1

Dekle

25 do 35 let staro, vedno samostojna, vstopa v vsa ortulih gospodinjstkih rolov, vše zakoneka d-o-lica bres otrok do 1. maja. Ponudbe s navedbo do sedanjega službovanja na ogl. »Jutra« pod »Inspektora«. 8306-1

Samostojne kuharice

mlajše dekleta za vsa kmečka in hišna dela dobe službe v posredovalni Wolfova 10. Isto tam je prenočišče za kmečke. 8285-1

Mlinarja

starega nad 40 let, poštenega, vestnega, takoj sprejme valčni mlin — Servica. 8276-1

Sposobne šteperice

in heritertice išče za takoj Zagrebačka tvornica čipela, Zagreb, No va Ves 11. 8368-1

Čisto dekle

spretno, zelo pridno in pošteno, vajeno vseh hišnih del, imeti mora nekaj svojih strank. Plača po dogovoru. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Zmožna pisarniških del«. 8139-1

Frizerko

dobro moč v leteni odulaciji sko sprejme Argust Rebič, Škofja Loka. 8184-1

Krojaško pomočnico

dobro izveščano takoj sprejme Nadižar, Kranj. 8204-1

Kuharja -ico

provostnega išče za letošno sezono letoviske na Gorenjskem. Reflektira se samo na provostne ponudbe z oddelčnimi referencami. Ponudbe s zahtevkom plače na ogl. odd. »Jutra« pod »štev. 22821«. 8199-1

Krojaškega

pomočnika takoj sprejemne v stalno službo, Alojz Kočarak, Servica. 8157-1

Samostojnega nadmilarja

s kavcijo 5000 din išče trgovski valčni in umetni mlin. Ponudbe s sliko pod »Mlinar na Edv. Zuppanz, Poljčane«. 8121-1

Mizarski, ključav., sedlarski pomočnik

mlad, se pred vojašnico iz Dolenske ali štajarske dobi službo pri J. Zupaničev, Ribnica na Dolenskem. 8862-1

Krojaškega

pomočnika (co) za fina dela, takoj sprejme Pantarič, Wolfova 12. 8492-1

Pomočnika

boljšega in vajenca s dobrimi spricvali sprejme modno krojaštvu Zorman, Vevče. 8480

Avtokaroserista

najmlajša in vajenca s dobrimi spricvali sprejme modno krojaštvu Zorman, Vevče. 8480

Pekovskega

pomočnika mladega sprejme takoj Cvetlar, Radeče pri Zidnem mostu. 8335-1

Plačilna natakarica

zmožna za takoj sprejme. Ponudbe s navedbo starosti in doseganja službovanja na področju »Jutra« v Mariboru pod »Stalna«. 8313-1

Takal

1. majem na 4 km od postaje oddaljeno zadržati naj se takoj zgodi pri takopodni Dolenskih Toplic. 8145-1

Vrtnarskega pomočnika

pridnega in zanesljivega sprejme takoj vrtnarstvo »Adolf Vatrovac« na Vrasovem trgu 1. 8473-1

Krojaškega

za melano delo sprejme L. Kveder, Tyršova 37-b. 8473-1

Blagajničarko

za točilnico s dobrimi spricvali — išče hotel Štrkelj. 8496-1

Frizerko

dobro manikirsko sprejme v stalno službo pošteno, ki dobi plačo »Iva«, Lingarjeva 1, Ljubljana. 8495-1

Služkinjo

pošteno, s lepimi spricvali, vajeno kuhe in pospraviljanja sprejme takoj. Ljubljana, Karlovska c. 4. 8441-1

Mizarskega pomočnika

za vajenca sprejme Josip Goljar, Florjanska 1. 8519-1

Ljubljancanko

začetnica, sprejemne v trgovino. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Pod 18 let«. 7850-1

2 zavihovalki

(heritertice), sprejemne takoj. A. Černec, čevljarstvo, Kranj. 8515-1

Služkinjo

pošteno, s lepimi spricvali, vajeno kuhe in pospraviljanja sprejme takoj. Ljubljana, Karlovska c. 4. 8441-1

Trgovskega pomočnika

dobro izveščano za fina poslovanje takoj sprejme Josip Goljar, Florjanska 1. 8519-1

Praktikantinja

sprejemne s pisarno foto atelje. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Marijiva«. 8364-1

Gospodična

vešela narave, lepo mlado, ki zna lepo pisati, do posna ev. nemščino solidno išče kot anir mlado ali blagajničarko. Ponudbe s sliko na Propaganda, Zg. 472 pod »Postah 472«. 8265-1

Trgovskega pomočnika

dobro izveščano za fina poslovanje takoj sprejme Josip Goljar, Florjanska 1. 8519-1

Praktikantinja

sprejemne s pisarno foto atelje. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Marijiva«. 8364-1

Gospodična

vešela narave, lepo mlado, ki zna lepo pisati, do posna ev. nemščino solidno išče kot anir mlado ali blagajničarko. Ponudbe s sliko na Propaganda, Zg. 472 pod »Postah 472«. 8265-1

Trgovskega pomočnika

dobro izveščano za fina poslovanje takoj sprejme Josip Goljar, Florjanska 1. 8519-1

Praktikantinja

sprejemne s pisarno foto atelje. Ponudbe na ogl. odd. »Jutra« pod »Marijiva«. 8364-1

Gospodična

vešela narave, lepo mlado, ki zna lepo pisati, do posna ev. nemščino solidno išče kot anir mlado ali blagajničarko. Ponudbe s sliko na Propaganda, Zg. 472 pod »Postah 472«. 8265-1

Trgovskega pomočnika

dobro izveščano za fina poslovanje takoj spre

GOSPODOM DELNIČARJEM

Gostilničarske pivovarne d.d., Laško

Na dan 27. t. m. je sklican izredni občni zbor Gostilničarske pivovarne v Laškem. Na dnevnem redu je le poročilo upravnega sveta o obratovanju pivovarne in sprememba pravil:

Uprava Gostilničarske pivovarne torej zopet ne smatra za potrebno, da bi postavila vendar že enkrat na dnevni red poročilo o premoženjskem stanju podjetja in da bi predložila delničarjem bilanco in račun izgube in dobička, kar bi bilo že zaradi tega najzanimivejše, da po preteku več kot osem let delničarji sami spoznajo dejansko vrednost svojih delnic.

V »Odprtem pismu« upravnim svetnikom Gostilničarske pivovarne gg. Cirilu Majcnu, dr. Franu Rošu in ing. Uhlju Hugonu, ki je bilo objavljeno v »Slovencu« z dne 1. januarja 1939, sem pojasnil resnost položaja, v katerem se nahaja GPL. Opozoril sem na sledeča očitna dejstva, ki jih nihče ne more tajiti:

Konjunktura pivovarniške industrije je trajno neugodna in za bližnjo bodočnost ne obeta nobenega izboljšanja.

Konsum piva je padel v Sloveniji od leta 1930 za tri četrtine, namreč od 120.000 hl na 30.000 hl letno.

Trošarina in druge javne dajatve so se v tem času podvojile, a prodajna cena piva je ostala ista, dočim so se produkcijski stroški povišali.

Ni pričakovati kakega povišanja konsuma, ko je pri nas razmerje med ceno piva in vina tako, da stane liter dobrega vina toliko, kolikor moraš plačati za liter piva.

Podjetje GPL ne bo moglo pri teh razmerah uspevati; podjetje nima nobenih rezerv, ampak nasprotno 2.500.000.— Din dolga. GPL nima nobene obratne glavnice, nima niti lastne sladarne, temveč mora uvažati slad iz inozemstva. Svojih investicij seveda še nima prav nič odpisanih.

Pri tej konjunkturi in pri tem gospodarskem položaju bo moralo priti podjetje v najkrajšem času v nemogoč položaj, tudi če ne bi nastopila konkurenca proti njemu z znižanjem prodajne cene piva.

V svojem »Odprtem pismu« sem pojasnil, da znaša izguba do sedaj okrog 2 milijona dinarjev. Člani uprave gg. Majcen, dr. Roš in ing. Uhlj so v odgovoru na moje »Odprto pismo« trdili, da podjetje nima izgube in da bodo bilanco že objavili delničarjem. Značilno pa je, da uprava te bilance ni hotela dati doslej delničarjem na vpogled in da se tudi na občnem zboru 7. decembra 1938 podrobne številke bilance niso prečitale. Značilno je, da je uprava GPL delničarju, ki je zahteval prepis bilance in ponudil povrnitev tozadevnih stroškov, odgovorila zavlačevalno in izmikajoče.

Ker torej bilanca doslej ni bila primerno objavljena niti na občnem zboru, niti v Uradnem listu in ker uprava GPL tudi na prihodnjem občnem zboru nima namena razpravljati o bilančnem stanju podjetja, hočem opozoriti delničarje le na nekatere postavke, ki brez dvoma predstavljajo veliko izgubo za podjetje.

1) Uprava GPL je prodala hranilne vloge, ki jih je imela v višini 1.500.000 Din, za 19% pod nominalno vrednostjo, kar pomeni izgubo 285.000.— Din.

2) Pri GPL so že od vsega početka nastavljeni administrativni uradniki in pivovarilec. Vse izdatke za plače in socialne dajatve do začetka obratovanja pivovarne je knjižili na račun izgube. Ako se vzame iz tega naslova le 5000.— Din mesečno in samo za 5 let, pomeni to izgubo 300.000.— Din.

3) V teku osmih let pripravljanja je imela uprava visoke stroške za obširno časopisno propagando, načrte, osnutke, provizije, potne stroške, pravdne stroške izgubljenih pravi itd., itd. — Teh stroškov ne bom ocenjeval, predstavljajo pa brez dvoma tudi znaten znesek, ki ga je knjižili kot izgubo.

Ob pravilni sestavi bilance morajo priti te izgube do izraza. Ako pa so te in druge postavke knjižene morda na investicijske račune, ki to pogrešno, kajti vsled tega bi bila aktiva v bilanci izkazana z vrednostjo, ki je v resnici nima.

Ni dalje brez pomena, da je v zemljiški knjigi zaznamovano, da ima tovarna strojev v Brnu lastninsko pravico do vseh strojev, ki jih je dobavila.

Ravno tako tudi ni brez pomena, da znaša višina zemljiškoknjižnih zaznamov za obremenitev tovarniškega posestva po zadnjem stanju Din 2.150.000.—.

Izguba 2.000.000.— Din, ki se podaja po bilanci, ki sem jo objavil v svojem »Odprtem pismu«, je zelo resna stvar.

Toliko torej o premoženjskem stanju Gostilničarske pivovarne.

Ker bo na občnem zboru govora o sedanjem obratovanju pivovarne, hočem pripraviti delničarje tudi na to točko dnevnega reda.

Pri sedanjem položaju more GPL producirati samo 5000 hl piva na leto. V pravi z nekim mojim prijateljem priznava GPL to sama, ko pravi, da ima sedaj montiranih deset tankov po 134 hl. V te tanke more torej napolniti skupno 1340 hl piva. Vsakemu laiku pa je znano, da mora ležati pivo vsaj tri mesece, da dozori toliko, da postane tkzv. »marčno pivo«, ki še dolgo ni »ležak«. V teh desetih tankih se more torej pripraviti na leto ob polni izrabi največ le štirikrat po 1340 hl, kar odgovarja letni produkciji največ 5360 hl piva.

Te okolnosti GPL sama priznava, priznava pa tudi, da ji je jasno, da se obrat pri tako majhni produkciji ne izplača.

Vsak moderen pivovarniški obrat daje gostilničarjem na razpolago hladilne naprave. Tega GPL ne dela in tudi storiti ne more, ker nima tozadevnega obratnega kapitala na razpolago. V pravi, ki sem jo prej omenil, trdi GPL celo dobesedno tole: »Na gostilničarjih, ki ne morejo jemati piva, če pivovarna ne da na razpolago hladilnih naprav, pa GPL ni ležeče.«

Če se bo uprava GPL tega načela v resnici držala — videti je, da se ga bo morala držati vsled pomanjkanja kapitala — potem bo mogla plasirati komaj svojo sedanjo produkcijo 5000 hl na leto, saj je splošno znano, da je v Sloveniji le malo gostilničarjev, ki imajo lastne hladilne naprave.

Računati se mora torej s tem, da more Gostilničarska pivovarna Laško pri sedanjem stanju svojih tehničnih naprav in pri svoji kapitalni moči letno producirati največ 5000 hl piva. Toliko znaša sedanja zmogljivost podjetja. Niti trenutek ni mogoče dvomiti o tem, da je pri tej kapaciteti in pri tej produkciji ob pravilni kalkulaciji deficit neizogiben.

Po svojih dolgoletnih izkušnjah v pivovarniški stroki sem izdelal

kalkulacijo

Ki je to moja domnevo in polni meri potrdila. To mojo kalkulacijo potrjujejo mnjenja strokovnjakov, ki poznajo produkcijske in delovne razmere ne le drugod v Jugoslaviji, ampak tudi v Sloveniji. Ta kalkulacija je naslednja:

Za podlago se vzame:

1) mezde:	za strokovne delavce 60.— Din na dan	za pomožne delavce 30.— do 40.— Din na dan
2) uradniške plače:	za ženske 26.— Din na dan	prvovrstni uradniki 3000.— Din na mesec
3) pogonska sila in električni tok:	pomožni uradniki 1500.— Din na mesec	za konjsko silo 0.32 Din
	kilovarna ura cca 0.50 Din	

Ad 1) — Kotlarna:	1 strojnik à 1500.— Din	18.000.— Din
	1 kurjač à 1500.— Din	18.000.— »
	3 pomožni delavci à 40.— Din	30.000.— »
Ležalna klet:	2 pomožna delavca à 40.— Din	20.000.— »
Pranje sodov in steklenic:	1 pomožni delavec à 40.— Din	12.000.— »
	1 pomožni delavec à 30.— Din	6.000.— »
Sodarna:	1 strokovni delavec à 60.— Din	18.000.— »
	2 pomožna delavca à 40.— Din	24.000.— »
Polnjenje steklenic:	1 pomožni delavec à 40.— Din	12.000.— »
	2 ženski à 26.— Din	15.600.— »
Fabrikacija:	3 pomožni delavci à 40.— Din	36.000.— »
	mojster varilec à 3000.— Din	36.000.— »
	pomočnik à 1500.— Din	18.000.— »
Ad 2) — 2 uradnika po 3000.— Din mesečno		72.000.— »
1 pom. uradnik po 1500.— Din mesečno		18.000.— »
Skupaj		353.600.— Din

Ad 3) — Poraba pare in električnega toka:

a) V teku varilne periode 2 × 42 dni polne obremenitve skozi 13 ur (1 ura za zakurjenje):	52.000.— Din
2 × 42 dni obratovanja s kompresorji po 12 ur:	
je 1.008 ur × 40 KW = ca 40.000 KW-ur à 0.50	20.000.— »
b) V teku poletnih mesecev maj — september:	
150 dni — 42 dni varilne periode obratovanje s 100 HP po 8 ur je 100 HP × 8 ur × 108 dni à Din 0.32	28.000.— »
108 dni obratovanja s kompresorji po 16 ur je 1730 ur × 40 KW = 69.200 KW-ur à 0.50 Din	34.000.— »
c) V teku zimskih mesecev oktober — april:	
210 — 42 dni varilne periode. Stroji obratujejo tedensko po 2 dni po 9 ur:	14.000.— »
48 dni × 9 ur × 100 HP à 0.32	
100 dni obratovanje s kompresorji po 8 ur:	16.000.— »
800 ur × 40 KW = 32.000 KW-ur à 0.50 Din	
Poraba pare za varilnico:	7.560.— »
42 varjenj à 4.500 kg pare po 0.04	
Skupaj	171.560.— Din

K temu plače in mezde, kakor zgoraj

Skupaj torej plače, mezde in pogonska sila	525.160.— Din
Pri produkciji cca 5000 hl odpade na 1 hl	105.— Din

Material za 1 hl:

češki slad 20 kg à 6.— Din	120.— Din
0.25 kg hmelja à 32.— Din	8.— »
kvas	1.— »
Razno (po obratovalnih izkustvih):	
popravila sodčkov	3.— »
smola	4.— »
razen material	10.— »
obratni material, strojno olje l. dr.	25.— »
zavarovalnina	5.— »
vzdrževanje in popravila strojev	10.— »
razsvetljava	0.50 »

Tovornine in prodajni stroški:

provizija depoziterjev prosečno	40.— Din
najemnine skladišč	10.— »
led in ledenice	10.— »
tovornine in vračanje sodov	30.— »
male bonifikacije, dovoz od železnice, potni stroški, odvnetiki etc.	20.— »
Obresti obratne glavnice:	
od minimalno 2.000.000.— je 160.000.— Din	32.— »

Amortizacija:

zgradbe 2½% od 4.000.000.— Din je 100.000.— Din	20.— Din
stroji 10% od 3.500.000.— Din je 350.000.— Din	70.— »
posoda 13% od 1.000.000.— Din je 130.000.— Din	26.— »
Trošarina: za 13 stop. pivo 9.— Din za hl — %	117.— »
Produkcijska cena za 1 hl torej	666.50 Din
Današnja prodajna cena za 1 hl piva znaša	550.— Din

Ta kalkulacija podaja torej

rezultat

da je izguba okroglo Din 100.— na en hektoliter piva pri sedanjih produkciji in sedanjih zmogljivosti Gostilničarske pivovarne neizogibna.

Moj račun je postavljen in objavljen. Morda se da na njem kaka malenkost izpremeniti, v bistvu pa je točen in pravičen. Pokazuje neizogibno visoko izgubo. Delničarji Gostilničarske pivovarne Laško naj vzamejo to mojo kalkulacijo v opomin in uvaževanje na prihodnjem občnem zboru.

Da ne bo nobenega nadaljnega slepomišljenja, postavljam popolnoma resno in stvarno naslednji

predlog

Komisija treh strokovnjakov iz pivovarnišstva naj mojo kalkulacijo v zvezi z ogledom pivovarne prouči in pregleda. Ako se izkaže, da je moja kalkulacija v bistvu pravilna, naj izvaja sedanja uprava GPL konsekvence ter odstopi; ako pa se izkaže, da je moja kalkulacija napačna in da je obratovanje Gostilničarske pivovarne dobičkanosno, izjavljam jaz, da se kljub svojemu visokemu angažmaju v tem podjetju umaknem in opustim vsakršno akcijo proti GPL.

Uprava Gostilničarske pivovarne Laško bo ugovarjala, da moja kalkulacija ne drži, češ da hoče svojo produkcijsko kapaciteto povišati na 10 oz. 15.000 hl letno in da se bo vsled tega znižala produkcijska cena za en hektoliter. Resno dvomim, da ima GPL na razpolago sredstva za tako razširjenje obrata. Pa tudi če bi jih imela in če bi res razširila obrat, ji zvišanje produkcije ne bo pomagalo preko deficita. Gostilničarska pivovarna Laško ne sme prezreti važne okolnosti, da bi se v tem slučaju vsled pritiska konkurence brez dvoma tudi sorazmerno znižala prodajna cena piva, kar bi imelo za Gostilničarsko pivovarno Laško zopet isto posledico, t. j. večji ali manjši, toda neizogiben deficit za vsak producirani hektoliter piva.

Tako znižanje prodajne cene pivu more biti sicer za konsumenta razveselljivo; ne morejo pa proti temu dejstvu ostati hladnokrvni delničarji GPL, ki so zapali podjetju svoj denar z nakupom delnic, pa jim preti mesto pričakovanih dividend brezdvomna izguba.

Rekel sem, da zelo dvomim, če ima GPL za razširitev obrata potrebna sredstva. Za to imam tehtne razloge. Ne sme se pozabiti, da so tovarniški objekti že sedaj zemljiškoknjižno obremenjeni z Din 2.150.000.— in z zaznambo lastninske pravice na dobavljenih strojih. Gospod predsednik Majcen je na občnem zboru 7. decembra 1938 sam izjavil, da je pivovarna za nove investicije treba še 1½ do 2 milijona dinarjev novih sredstev. Po moji kalkulaciji bi bilo treba za to še znatno več denarja. Veliko vprašanje pa je, ali bo pivovarna spričo dosedanjih izgub in neizogibnega deficita pri obratovanju mogla najti sredstva, potrebna za razširjenje podjetja, kar pa zopet ne bo prineslo nobenega olajšanja, ker bo vsako povečanje produkcije sigurno izzvalo nastop konkurence.

Te okolnosti naj blagovolijo delničarji GPL uvaževati na prihodnjem občnem zboru, ko se bo govorilo o obratovanju pivovarne.

Na dnevnem redu je tudi sprememba pravil. Kake predloge hoče staviti uprava v tem pogledu delničarjem, se doslej ni moglo izvedeti. Uprava GPL na tozadevna vprašanja delničarjev ni dala dovoljnega odgovora. Zakaj taka tajnost? Bati se je, da hoče uprava s svojimi spremenljivimi predlogi glede pravil delničarje še bolj privezati kot so sedaj priklenjeni na GPL, ko ne morejo brez dovoljenja uprave niti prodati svojih delnic.

H koncu še osebno opazko. Na vse ugovore in vsa sumničanja, ki jih širijo prijatelji uprave GPL o meni, češ da se ne da misliti, da bi se jaz iz človekoljubja interesiral za usodo pivovarne v Laškem in za usodo njenih delničarjev, ko v isti sapi dokazujem, da je podjetje deficitno, odgovarjam tole:

V tej obliki in s tem kapitalom se po mojem trdnem prepričanju podjetje ne da držati. Ker sem se v to podjetje angažiral s precejšnjim kapitalom, sem iskal in tudi našel možnost, da napravim podjetje s prenosno rentabilno na ta način, da priključim pivovarni še tovarno olja, ki bi bila v Sloveniji brezkonkurenčna. Na ta način bi bili rešeni tako moji interesi, ki jih imam na tem podjetju, kakor tudi interesi onih delničarjev, ki bodo ostali še nadalje z menoj v prenosovani delniški družbi. To je skrivnost in ozadje mojega interesa za Gostilničarsko pivovarno Laško.

LJUBLJANA, dne 20. aprila 1939.

Dr. Gvido Mayer
Industrijalec

KOLESA

kupite dobro in po ceni tudi na obroke pri

H. SUTTNER, Ljubljana

Brezobvezen ogled! Aleksandrova 6.

VRTNE SOLNČNIKI

izdelujem počeniš od 100.000. BELA FETTMANN

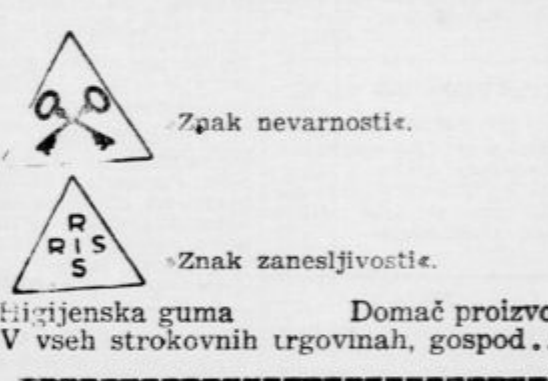
Zagreb Masarykova 9

ZAHTEVATE KRESPLAČNI CENIK
F. SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIĆEVA 10

Sposobne organizatorje in zastopnike

išče največja svetovna zavarovalnica za celo področje dravske banovine, kjer je že dobro vpeljana. Kondicije po dogovoru. — Pismene ponudbe na oglasni oddelek Jutra pod »Dober zaslužek«.

KRAJCEVIĆEVA (Dr. SPITZERJA)
Novo-Vukovarska pomada
1864 1939 Nenadkriljiva za polepsanje, zoper sončne in jetrne pege, zoper sojedce in prišč. S stalno uporabo ohranijo tudi starejše dame mladosten izgled in gladko polt. — Edino pristna slika izdelovatelja.
LEKARNA KRAJCEVIĆ, VUKOVAR.

Priznana prvovrstna francoska kolesa

AIGLON

Najlažji tek.

VIKTOR BOHINEC, LJUBLJANA

Tyrseva c. 12 — dvorišče

Izolacije
proti vlagi in vročini, ploščice za oblaganje sten, mavec šamot in ves ostali

GRADBENI MATERIAL

dobite pri

Material

LJUBLJANA — TYRSEVA C. 36/b

Telefon 27-16 — Brzjavlj: Material

Samostojno korespondentinjo

srbo-hrvatskega in nemškega jezika, perfektno v stenografiji, išče takoj veliko izvožno-industrijsko podjetje. Osebe z znanjem tujih jezikov imajo prednost. Ponudbe pod št. 41104 poslati na Propaganda d.d., Zagreb pošt. pretinac 472.

**NARAVEN RUM
Saint James**

Antilski otok. Zahtevanje v vseh kolonijah, delkah, trgovinah v boljših kavarnah in restavracijah rum »Saint James« edinstven za čaj, cocktaile in gastronomijo: aroma - okus - kvaliteta.

Zastopstvo in skladišča
HOBBY A. R.
Beograd, Uskoka 3.
Telefon 23 013
Podzastopstvo za drav. ban
FRANC PESTOTNIK
LJUBLJANA, Verovškova 22

Za soboslikarska dela
se priporoča

Egidij Šušteršič

Igriška ul. 14, tel. 51-01

Novi moderni vzorci — solidne cene!

KEMIKA

Inženjerja kemije ali kemičnega strokovnjaka za izdelavo barv, nitrolakov in posebno za izdelavo vseh vrst krem za čevlje

išče

veliko industrijsko podjetje.

Ponudbe pod št. »Kemičar« na Publicitas d. d., Zagreb, Illica 9.

ŽVEPLO

za vinogradnike, silijske, najboljši, najcenejši — dostavlja kamorkoli
IMPORT — SUŠAK
STROSSMAJEROVA 5.

METAL-BOX 45

Z VGRAJENO RUMENICO
IN 2 BRILJANT ISKALCA.

ZELO OSTRI POSNETKI.

IDEALNA KAMERA ZA ZAČETNIKE.

Uporabljajte AGFA-ISOCHROM film

din 75.-

DOBIVA SE V VSEH FOTOTRGOVINAH.

Vrhunec nemške izdelave

na področju INDUSTRIJE OSEBNIH AVTOMOBILOV in MOTORNH KOLES Vam bodo na ogled na XVI. salonu avtomobilov od 29. IV. — 8. V. 1939 sledeče razstavljene znamke:

ZAGREB 29. 4. — 8. 5. 1939

Goldnerjevi

gostilničarski
aparati

BRATJE GOLDNER

SUBOTICA

Osnovano 1906

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE

Zahvala

Vsem, ki so z nami sočustvovali in nas tolažili ob nenadni izgubi našega blagega soproga, očeta, starega očeta in strica, gospoda

IVANA BURDIANA

šolskega upravitelja v pokoju

ter vsem, ki so počastili nepozabnega pokojnika s cvetjem in spremstvom na njegovi zadnji poti, se iz vsega srca najiskrenejše zahvaljujemo. Prav posebej se še zahvaljujemo častiti duhovščini, g. dr. Hočevanju za nujno zdravniško pomoč, gospej in gospodu Košutniku za podporo v najtežjih urah, g. šolskemu upravitelju Verku in častitemu patru dr. Arhangelu za prisrčne besede slovesa ob grobu, zastopnikom oblasti, mnogoštevilnim stanovskim tovarišem, ki so prihiteli deloma iz oddaljenih krajev, zastopnikom JNS in raznih društev za častno spremstvo na zadnji poti, in vsem ostalim, ki so nam v teh težkih trenutkih pomagali na kakršenkoli način.

CELJE, dne 22. aprila 1939.

Zalujoča rodbina BURDIAN

ZAHVALA

Vsem, ki so z nami sočustvovali ob nenadomestljivi izgubi dobrega nepozabnega očeta in starega očeta, gospoda

dr. Franca Frlana

vsem, ki so mu poklonili cvetje v slovo in ga spremili na zadnji poti izrekamo iskreno hvalo.

Posebej se zahvaljujemo rodbini Antloga-Mihevc, ki so nam stali v teh težkih dneh tako prijateljsko ob strani.

Rodbini:

Frlan, Jernejčič in Yvone Persche

Otroške vozičke, kolesa in sportne potrebščine

najugodnejše kupite vendar le pri

„TEHNIK“ Jos. Banjal,
LJUBLJANA — MIKLOŠICEVA 20.

Mestno poglavarstvo Maribor.

V Mariboru, 17. aprila 1939.

X. št. 1811/253-1939.

Gradnja carinarnice v Mariboru, razpis licitacij.

RAZGLAS

Mestno poglavarstvo mariborsko je razpisalo s odlokom X. št. 1811/253-1939 z dne 9. marca 1939 l. javno pismono licitacijo za mizarska, ključavničarska in steklarska dela za gradnjo carinarnice v Mariboru.

S tem se razveljavlja na zadnje preložen dan licitacije in določa na

24. maja 1939.

Vsa ostala določila razglaš z dne 9. marca 1939. ostanejo neizpremenjena.

»JUTRO« ZAVARUJE!

Samo 1 Din

Vas stane posamezna številka »Jutra«, če si list naročite. Vrh tega pa imate kot naročnik pravico do »Jutrovega« nezgodnega zavarovanja, po katerem izplača zednjena zavarovalnica v Ljubljani svojem smrtno ponesrečenega naročnika

10.000 Din

Edino INFICIN

ugonablja popolnoma in trajno ŠURKE, RUSE — BUBE in SVABE in ostalo kuhinjsko golazen. Ako ne koristite, vrnem denar. — Orig. škatlica din 15.—, zavitek din 6.—

PO POŠTI
LEKARNA KRAJČEVIĆ, VUKOVAR.

Po globoko znižanih cenah dobite

DAMSKO

modno blago radi preselitve pri trvdki

P. MAGDIČ, Ljubljana

DAMSKI ODELEK — PASAŽA PALACE VIKTORIJE.

Cene veljajo le od 24. aprila
do 6. maja t. l.

Damski pasovi . . .	od Din 9.— dalje
Rute in šali svil. . .	od Din 12.— dalje
Robčki	od Din 1.— dalje
Bluze svil.	od Din 19.— dalje
Rokavice usnjene . . .	od Din 36.— dalje
Spalne srajce	od Din 50.— dalje
Sportne majice . . .	od Din 15.— dalje
Volnene jopce	od Din 55.— dalje
Puloverji volneni . . .	od Din 29.— dalje
Nogavice svil.	od Din 12.— dalje
Baretko	od Din 9.— dalje
Ostanki čiste svile . .	od Din 15.— dalje

Mestno poglavarstvo Maribor.

V Mariboru, dne 17. aprila 1939.

X. št. 1810/252-1939.

Gradnja carinarnice v Mariboru, razpis licitacij.

RAZGLAS

Mestno poglavarstvo mariborsko je razpisalo s odlokom X. št. 1810/252-1939 z dne 9. marca 1939 l. javno pismono licitacijo za instalacijo centralne kurjave, instalacijo plina, električno instalacijo in hišni priklop za uvod električnega toka in razsvetljavo dovoza k skladiščem ter napravo vodovoda, za gradnjo carinarnice v Mariboru.

S tem se razveljavlja nazadnje preložen dan licitacije in določa na

23. maja 1939.

Vsa ostala določila razglaš z dne 9. marca 1939 ostanejo neizpremenjena.

ZAHVALA

Vsem, ki so našega nepozabnega sina, brata, svaka in strica, gospoda

Josipa Hofbauerja

trgovca

kropilni, mu darovali vence in cvetja, ga spremili v tako častnem številu na njegovi zadnji poti in nam izrazili ter izkazali sočutje na katerikoli način, izrekamo iskreno zahvalo.

Posebej se zahvaljujemo gg. zdravnikom in čč. sestram v ljubljanski bolnici za njihov trud, čč. duhovščini in vsem gasilskim četam, ki so se udeležile pogreba v zelo velikem številu z devetimi prapori. Najlepša hvala članom domače gasilske čete za častno stražo ob mrtvaškem odru in vso njihovo naklonjenost ter č. g. župniku Medvešku za tolažilne besede ob odprtem grobu.

Vsem in za vse najlepša zahvala!

HRASTNIK — TRBOVLJE — LJUBLJANA, dne 22. aprila 1939.

ZALUJOČI OSTALI

Krojaštvo 20. stoletja

Vam nudi satisfakcijo za vse dosedanje napake.

Zavezanih oči boste lahko ugotovili prednosti mojega dela. Zapomnite torej! Pravi naslov za obleke, kostume in ostale predmete dosledne Vašim željam je

English workmanship

ŠLIBAR ŠTEFAN
MESTNI TRG 8/L

Oglasi v „Jutru“ imajo vedno največji uspeh!

Stavbne parcele v Ljubljani

za 3 nadstropne hiše — južno centralno ležeče izredno

ugodno naprodaj
Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«.

Mednarodni velesejem v Budimpešti

od 28. aprila do 8. maja 1939.

1500 razstavljalcev, paviljoni 9 inozemskih držav. Lastna emisijka radijska postaja, modne revije. Brez števila posebnih industrijskih držav in mestnih skupin.

50% popusta po železnicah

velja: za Madžarsko pri dohodu v Budimpešto od 18. aprila do 8. maja, za povratek od 28. aprila do 18. maja. Potni popusti za 37 tujih držav, specifični za vsakejki legitimaciji.

PREHOD PREKO MEJE DOVOLJEN BREZ VIZA

po predložitvi potnega lista in sejske legitimacije.

od 18. aprila do 8. maja

Sejski vizum omogoča vsakomur bivanje v Madžarski do 18. maja. Sejske legitimacije po 50 din se dobe v sledečih ustanovah:

v Beogradu:

pri generalnem zastopstvu velesejma, Putniku, Kolarčeva 1 in njegovih podružnicah in zastopstvih, pri madžarskem konzulatu, pri zastopstvu trgovskega oddelka madžarskega ministrstva za zunanje zadeve dr. Geza Szilagy, kraljevskem madžarskem pooblaščenju, Vuk Karadžića ul. 11, pri potniškem oddelku madžarskega trgovskega zastopstva, Jakiševa 2, pri vseh podružnicah Wagons Lits ter pri kraljevskem madžarskem konzulatu v Zagrebu.

OBRTNIKI! — INDUSTRIJALCI!

Proda se ugodno hiša

z velikimi delavnici in ulici pri kolodvoru v Mariboru (vodovod, elektrika, plin, instalirano). — Ponudbe na podružnico »Jutra« Maribor — pod »Maribor št. 7«.

„Kubo“ brzoparilniki

z bakrenim ali jeklenim v ognju pocinkanim kotlom KOTLI ZA ŽGANJEKUHO vseh sistemov, kakor tudi parni kotli, bakreni in aluminijasti kotli za sadne soka, tovarniške naprave itd. najceneje pri tvrdki

„KOTLARKA“

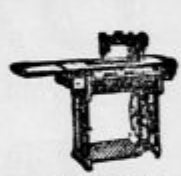
družba z o. z. LJUBLJANA, Kolodvorska 23, tel. 37-92. Zahtevajte prospekte!

Otroški vozički najnovejših modelov

Dvokolesa, motorji, trikotliji

Šivalni stroji pogreznjivi

Po zelo nizki ceni! Ceniki franko!

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovska cesta 4. Podružnica: Maribor, Aleksandrova cesta 26.

Velika restavracija

na ljubljanskem velesejmu

se odda v najem.

(Pokrita restavracija, kuhinja, dancing, vrt, pritlikline).

Prireditve: 3. — 12. junija, 2. — 11. septembra in event. 7. — 16. oktobra 1939.

Pojasnila daje urad velesejma.

Ing. DOLNIČAR FRANCÉ

pooblaščen kulturnotehnični inženjer in geometer

Ljubljana, Miklošičeva cesta 4-I., tel. 30-19

izvršuje izmeritve za katastrske in zemljiškoknjižne namene, parcelacijske in regulacijske načrte, kakor tudi projekte vodovodov, kanalizacij, asanacij naselij in industrijskih podjetij, izkoriščanja vodnih sil, cest itd.

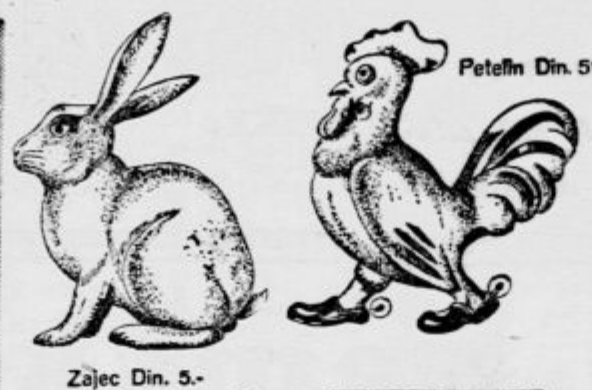
Morana Regenerator

Jamčimo, ošivelim lasem takoj povrne prirodno barvo in sijaj!

Takoj ustavi izpadanje las, odpravi prhljaj in vse kožne nepravilnosti. Jači in krepi koren, a lasje, porastejo tudi na plešastem mestu. — Dobi se v vseh odgovarjajočih trgovinah. — Pošiljamo po povzetju, cena veliki steklenici z ometom in pošiljamo vred din 50.— S. br. 17274 god. 1937 MORANA — SPLIT.

ZA NAŠE ODJEMALCE

Zajec Din. 5.-

Petelin Din. 5.-

Otroci se radi igrajo

z našimi gumijastimi igračkami. So trpežne, zelo poceni, a pri igranju ne morejo otrok poškodovati.

Maček Din. 5.-

Mornar Din. 12.-

Deklica Din. 12.-

Gumijasti šmokres za briganje vode Din. 2.-

Vedno potrebujete:

Vežalke Din. 1.-

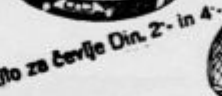
Kljukica Din. 1.-

Podvz Din. 7.- in 9.-

Mašilo za čevlje Din. 2.- in 4.-

Lord-mašilo za čevlje Din. 5.-

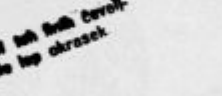
Kopila moška Din. 8.-

79

49

69

129

12

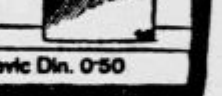
129

129

129

129

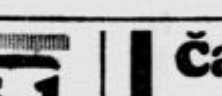
129

129

129

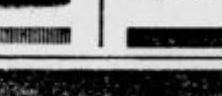
129

129

129

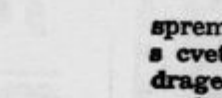
129

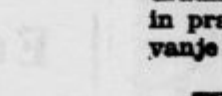
129

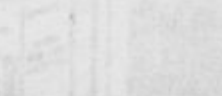
129

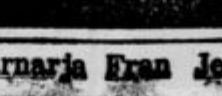
129

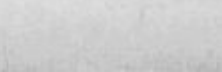
129

129

129

129

Pranje nogavic Din. 0.50

Pranje nogavic Din. 0.50

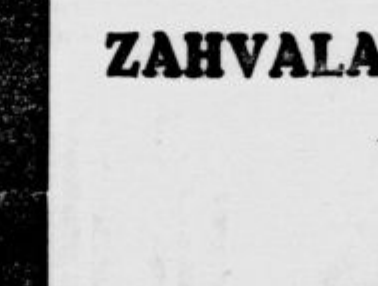
Pranje nogavic Din. 0.50

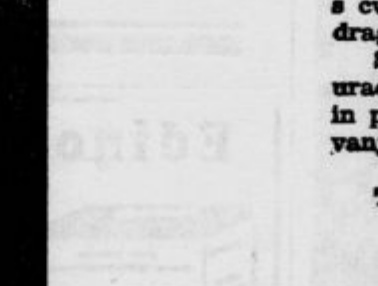
Pranje nogavic Din. 0.50

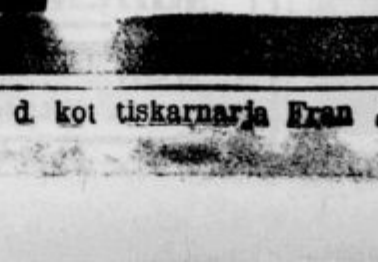
Pranje nogavic Din. 0.50

Pranje nogavic Din. 0.50

Pranje nogavic Din. 0.50

Pranje nogavic Din. 0.50

ZDRAVE NOGE • ŽIVLJENJSKA RADOŠT
OBISKUJTE REDNO NAŠ
ODELEK ZA NEGOVA-
NJE NOG.

Bata

Damske pomladne plašče, kostume in komplete

ima na zalogi v svojih novih prostorih trdka

Goričar F. I.

LJUBLJANA

Sv. Petra cesta 9

Na zalogi lepa izbira modnih tkanin ter se izdeluje konfekcija tudi po meri!

Ob vsaki priliki — se spomnite

da se „Jutrovi“ „Mali oglasi“ v Sloveniji najuspešnejše, najcenejše in najhitreje posredovalnica na službo vseh vrst, ne prodaje in nakup vseh stvari na nepremičnost, lokalne, podjetja, kapital, šolstvo in za vse druge

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

2951
DRVA
PREMOG
IVSCHUMI
DOLENJSKI
KOTAR

čaj za želodec DR. HAVLIČKA

regulira prebavo, krvni pritisk, debeljenje, pospešuje presnavljanje, izločevanje kvarnih sokov itd. Omet din 19.— Poskusite takoj in pišite še danes na

GRADSKA LJEKARNA

Ogl. Reg. S. br. 1990-1935

ZAGREB — Gornjigrad 5.

Kdor oglašuje — ta napreduje!

ZAHVALA

Vsem ki ste od daleč in blizu prihiteli, da ste našega dragega pokojnika

JOS. HNYKA

spremlil na njegovi zadnji poti, iskrena zahvala. Vsem, ki ste ga obsuli s cvetjem, ki ste ustmeno ali pisмено izrazili sočutje ob nenadni izgubi dragega, se zahvaljujemo iz vsega srca.

Spoštovanim gospodom šefom tvrdke Ed. Glanzmann & And. Gassner, uradničtvu, in delavstvu, vsem društvom, prečastiti duhovščini, govorniku in prav vsakemu posebej priskrbeni zahvala. Vaša velika ljubezen, spoštovanje in čast, ki ste mu izkazali, nam daje tolažbo ob tem težkem udarcu.

TRAJO, dne 23. aprila 1939.

Rodbina Hnykova